

Türküler Susmaz

1000 ÇİÇEK

VİLLİ 1 SAYI 2 EYLÜL-EKİM 1999

AYLIK DERGİ

DEPREM

1 Eylül 10 Eylül'den Sonra
Gelecektir » *Emine ENGİN*

Sosyal Devlet ve tıltıvıı İsyzoı
» *Canan SELEK*

Kuzey İrlanda'da Teröre İlişkin
İlginç Bir Çeviri

Paris Komünü Üzerine

» *Mustafa KIZILTEPE*

1000 ÇİÇEK

CİLT 1 SAYI 2

Eylül Ekim 1999

İÇİNDEKİLER

Bir Demet Yazı

Deprem 3

Genel manzara 15

SON DAKİKA: Cezaevlerinde yine öldürdüler 22

Denizer'in ardından ►► Emine Engin 23

Can Yücel'i kaybettik ►► Murat Koçak 28

Sosyal Devlet ve Sosyal Devlet ►► Candan Selek 30

Şiir ►► Murat Koçak 50

Şiir ►► Can Yücel 52

1 Eylül 10 Eylül'den sonra gelecektir ►► Emine Engin 53

Şiir ►► Ayşe Çam 69

Şiir ►► Muzaffer Kalkan 70

Financial Times'dan çeviri:

Bir Barut Fıçısı Dolu Suçlama ►► John Plender 71

Paris Komünü Üzerine ►► Mustafa Kızıltepe 79

Dergimizde yayınlanan yazılar yalnızca yazarını bağlar.

Mektuplar ve dergide yayınlanması istenen yazılar, şu adrese ulaştırılmalıdır:

Yeniçarşı Cad, Çelebi İşhanı, No:26/5

Galatasaray/İstanbul

Haberleşme Tel: 0212 292 10 16

Abonelik:

Yurtiçi abonelik, yıllık 27\$, altı aylık 15\$ karşılığı TL

Yıllık yurtdışı abonelik, İngiltere 50 sterlin, Almanya 150 DM

Banka Hesabı : Yapı Kredi Beyoğlu Şubesi: 0244037

Sahibi : Genel Ajans Basım Yayın Dağıtım ve Organizasyon Limited Şirketi

Piyerloti Cad, No 17/4, Çemberlitaş, İstanbul - Tel: 0212 516 8464

Yazı İşleri Müdürü: M.Çelik

Basım: Acar Matbaası

Fiyatı: 1.000.000 TL.

**SEVDİKLERİNDEN AYRILAN
EVİ BARKI YIKILAN, SOKAKLARDA KALAN
BUNLARIN HİÇBİRİ OLMASA DA
HALKININ SIKINTISINI İÇİNDE DUYAN, YÜREĞİ YANAN
ZATEN KOYU GRİYKEN DÜNYASI SİMSİYAH OLAN
SOSYAL VE JEOLÖJİK DEPREMZEDE HALKIMIZA
BAŞINIZ SAĞ OLSUN VE GEÇMİŞ OLSUN
DİYORUZ, SABIR DİLİYORUZ.**

**AMA ŞUNU DA DEMEDEN EDEMİYORUZ:
İKİ TÜRKİYE VARDIR, BİRİ SOYULAN, BİRİ SOYANDIR.
MİLLİ BİRLİK BOŞ BİR YALAN, ZEHİRLİ BİR YILANDIR.
SOYULAN HALK OLARAK BİRLEŞİP,
SOYANLARIN ÜZERİMİZE YİĞİLİ ENKAZINI KALDIRMAZSAK
NE BAŞIMIZ SAĞ, NE DE ACILAR GEÇMİŞ OLACAKTIR.
GELECEK ENKAZ ALTINDA KALACAKTIR.
İNSAN SEVERLERİ,
İNSANLIK DÜŞMANI İŞLEYİŞLERİN ENKAZINI
BU DÜNYADAN KALDIRMAYA ÇAĞIRIYORUZ☹**

Haber yazılarına ilişkin duyuru :

ARTIK STANDART FORMATTA HABER YAZISI OLMAYACAKTIR

Değerli okuyucularımız,
Geçen sayımızdaki haber yazısına ilişkin çeşitli duyumlar aldık. Beğenenler, beğenmeyenler oldu. Ama hepsinin ortak noktası, yazının yalnızca yazarını bağladığını belirtmemize rağmen, yazıyı merkezi örgütsel bir siyasal çizgi gibi ele almak ve bu çerçevede değerlendirme yapmaktı. Bu dergi örgütsel bir dergi, haber yazısı da merkezi çizgi belirleyen bir yazı değildir. Ancak baktık ki, bunları söylemek bazı beklentileri, değer yargılarını değiştirmeyecek, haber yazısı formatını değiştiriyoruz. Artık standart formatta haber yazısı olmayacaktır. Birden çok kişinin haber yazısı olabilir. Bir kişinin birden çok konuda haber yorum yazısı ya da yazıları olabilir. Her sayıda aynı kişi haber yazısı yazabilir. Kimin, neyi, nasıl, hangi başlık altında yazacağını hiçbir standart formatı olamayacaktır. Haber yazısı ya da yazıları, herhangi bir yazı gibi çıkacaktır. Sizler de yazabilirsiniz... Bekliyoruz.☺

1000 Çiçek

1000 ÇİÇEK SAYI 2

Geçen sayımızda, gerek sosyal güvenlik yasa tasarısına, gerekse %20 zama ilişkin haberi yazarken, işçi sınıfının neden üzerine geldiklerini, sınıfı neden adeta tahrik ettiklerini, yeterli güçleri olmadığı halde neye güvindiklerini anlayamadığımızı belirtmiş, her iki konuda da bunu bir numaralı bit yeniği olarak koymuştuk. Bunun ardından Denizler öldürüldü. Denizler, işçi sınıfının yapabileceği geniş çaplı bir eyleme ve uzun vadede de Türk-İş'e liderlik açısından önem taşıyordu, çok yazık oldu ama onun öldürülmesi onların neye güvindiklerini açıklamaya hâlâ yetmiyordu. Zira işçi sınıfı bir kez eylemler başladıktan sonra birçok lider daha üretme potansiyeli taşıyordu. Ardından deprem oldu. Buna güveniyorlarmış:

D E P R E M

Marksizm'in, çıplak gerçeklerden oluşan sivil savunma ekibi, bu depremde enkaz altından çok can kurtarmıştır. Türkiye'de devlet baba devri artık kapanmıştır. Kamuya hizmet edecek bir hizmetçi aranmaktadır. O da bulunmazsa, self servis yönetime başvurulacaktır.

BİR DEMET YAZIYI YAZAN: EMİNE ENGİN

Deprem, Marmara bölgesini kasıp kavurdu. Depremde ölenlerin sayısı çok düşük düzeyde açıklanıyor. Tümden yıkılmış bina sayısı 20 bine yakındır. Biz İzmit'in yalnızca kısmen hasar görmüş ilçelerinde bile, altında bütün fertleriyle birçok ailenin gömüldüğü birçok bina enkazı gördük. Yani, her binada ortalama tek kişinin öldüğünü varsayamayız. Ortalama daha fazladır ve toplam ölü ölü sayısı da açıklananın bizce en az iki katıdır.

Bunun böyle olduğu ilk günler medyanın haberlerinden de kolayca çıkarılabiliyordu. Sonra herhalde medya hizaya sokuldu ki belediye başkanlarının yöresel kayıpları gayri resmî olarak sıraladıkları çekimler verilmemeye, anlatımlar "enkaz altında can veren onbinler"den "binlerce"ye indirgenmeye başlandı. Yalnızca sayılarla oynansa iyi. Kurtarma çalışmaları da adeta istenen sayılara göre ayarlandı. Kurtarma çalışmalarına katılan ve Siyaset Meydanı'nda zorla söz alan bir vatandaş, altında diri de ölü de kalmamıştır anlamında kırmızı çarpı konmuş enkaz yığınlarının altından daha yeni can vermiş insanların cesetlerini

çıkardıklarını açıkladı. Herhalde açıklanan resmi veriler böyle konmuş resmi çarpılara göre... Çarpılarında, sayılarında bile meymenet yoktur. Şimdi binlerce depremzede, binlerce "kayıp" aramaktadır.

Devlet günlerce ortalıkta yoktu. Kurtarıma vatandaşların sayesinde başlatılabildi. Devlet geldi dendikten sonrasında ise, iyi ne varsa yine halktan ve halk çocuklarından (örneğin kırk yılda bir, birilerini öldürme değil yaşatma işi aldıklarına sevinen askerlerin gerçekten büyük özveriyle çalışmaları, belediyelerin vatandaş katkısına olanak sağlamak zorunda bırakılmaları ve vatandaşların belediye şemsiyesi altında yardım örgütlemeleri), kötü ne varsa ise resmi makamlardandı (askerin işe geç başlaması, merkezi devlet ortada görünmezken valiliklerin ve çoğu belediyenin de vatandaş örgütlenmesini geciktirici tutumları, vb.). Sıkıyönetim gibi sürekli Olağanüstü Hal kullandıkları ve kendi Anayasaları'nda bunun asıl afet durumu için öngörüldüğü yazılı olduğu halde Olağanüstü Hal'e gerek yok diye açıklama yaptılar.

**DEPREMDE
KARDEŞİNİ, SÖZLÜSÜNÜ VE SAĞLIĞINI
YİTİREN**

**ÖZLEM KARDEŞİMİZE,
HEM BAŞ SAĞLIĞI DİLİYORUZ,
HEM GEÇMİŞ OLSUN DİYORUZ.**

**24 SAAT ENKAZ ALTINDA KALDIĞI İÇİN
ŞİMDİ CİDDİ SAĞLIK SORUNLARI
YAŞAYAN,
EŞİ DE YARALANAN,
EVİ, BARKI, İÇ ÇAMAŞIR HARIÇ
HERŞEYİ YOK OLAN
ŞAİR DOSTUMUZ,
ALEV YAYINLARI'NDAN ÇIKMIŞ
KIVILCIM YAĞMURU
ADLI ŞİİR KİTABININ YAZARI
ABİDİN AYDIN'A DA
EN İYİ DİLEKLERİMİZİ İLETİYORUZ.**

**ONLARA VE TANIDIK TANIMADIK
TÜM DEPREMZEDELERE,
BİLİMİN VE TEKNOLOJİNİN
İNSAN SAĞLIĞI VE MUTLULUĞU
YÖNÜNDE KULLANILACAĞI
GÜZEL BİR DÜNYA DİLİYORUZ☸**

1000 ÇİÇEK

Devlet gelince yardımından çok gölgesi hissedildi. Kosova'da emperyalist hava atan Kızılay, Marmara'da bir çadır işi bile örgütleyemedi. Çadırlar yanlış yerlere kurulduğu gibi, bir izci kadar olup çadırların çevresine hendek kazmadıkları için herşey bu kez de su altında kaldı. Haftalarca sonra, insanlar hâlâ bir çadır peşinde sürünüyorlar. Kendileri yardımı düzgün örgütlemedikleri gibi, gönderilen tüm yardımlara el koymaya, yardımın örgütlenmesine de engel olmaya başladılar. Sözde hırsızlığa karşı tedbir kılıfında, panzerler boygösterdi. Onlar için en gerekli araç olan panzerleri getirmekte haklıydılar, çünkü halk öfkeden patlamak üzereydi. Devlete zerre kadar güvenmediğini "artık yeter" diye bas bas bağırarak, başbakana çıkışarak, gözaltına alınanı geri alarak, açık açık söylemekteydi.

Devlet bahçelidir, yani bahçe

Adapazarı'nda gürültülü bir FP oyunu oynanırken, sessiz sedasız bir MHP oyununun oynandığı, Ülküm İşçi Dernekler'nin güdümlü örgütlendirildiği İzmit'ten bir görünüm.

duvarlarıyla işçi ve emekçiden, halktan izoledir. Böyle olduğu için tam 53 milyon Türkiyeli'nin, yani tüm halkın, istemediği bir yasayı göz göre göre çıkarmakla meşguldü ki deprem oldu. Depreme bir hazırlık yoktu. Birçok yerde halk devleti sırf merkezi bir örgütlenme aracı olarak aradı aradı bulamadı. Depremzedelere ulaşamayacak kadar uzakta olanlar, sosyal güvenlik yasasını, hilkat garibesi af yasasını enkazdan "kaçırmayı" başardılar. Ortalıktaki enkaz gerçekte devletin, sistemin enkazıdır.

Uyduruk binalar halkın başına yıkıldı. O müteahhitlere bu ortamı kim sağlamıştı? Binalar neden faya göre değil parsadan paya göre yapılmıştı? İmar izinlerini kim vermişti? Şimdi "sorumlular" diye adlandırarak tekil bazı müteahhitleri günah keçisi ilan etmekle kurtulamazlar. Keçi yetmez, biz günah ejderhalarını, devlerini görmek istiyoruz. Ama deprem sonrası onlar, örneğin yatlarını çektikleri Bodrum'da diskolarda sabaha kadar dans edip, turist bayanlarla para yiyorlarmış. Bir gecede en azından 80 milyon fatura ödüyorlarmış. Bunların yaptıkları ve TRT'de okunan deprem 'yardımları' da reklam yatırımı kapsamındadır. Osmanlı'nın çöküşünde bile böyle bir çürüme, bu boyutta bir sefahat olup olmadığı araştırılmaya değer doğrusu. Deprem bölgesini sarmış ceset kokusu, orada öldürülmüş masum vatandaşın cesedinin değil, asıl bu çürümenin kokusudur. Bu sistem kokuşmuştur. ☹

sektörleri canlanacak (yan sayfada küpuru verilen, 24 Ağustos tarihli Akşam gazetesine bakınız) dediler. Sevinçlerini gizleyemediler, yardım paralarına göz diktiler. Yerli yabancı leş kargaları, karga dilinden gak gak diye coşkulu sesler çıkararak, depremzede pazarının üzerinde uçuşa geçtiler. Bir de utanmadan “bir tuğla da siz koyun” gibisinden dokunaklı sözlerle, sözde yardım için bize seslenmekteler. Yahu inşaatın harcı bizim insanımızın eti kemiği, kan ağlayan içi, felaketidir, bari tuğlayı siz koyun! Bunca vergi ödediğimiz halde depremde en basitinden bazı merkezi organizasyon hizmetlerini bile yerine getirmediler. Ödediğimiz vergileri vergi iadesi olarak depremzede kardeşlerimize geri vermeleri gerekirken tam tersine deprem vergisi çıkaracaklarmış. Kamu bankaları tarafından kendi sınıfdaşlarına verilmiş olan ve 10 milyar doları aşan batık kredileri toplamazlarken o batakcılara af çıkarıyorlar. Yani başarılı ve kararlı oldukları tek şey, hangi gerekçeyle olursa olsun - terör, deprem - bizi kırmak ve soymaktır.

Anadolu'nun dört bir yanından halk yardım için kendiliğinden seferber oldu. Bunca yıl uğraştıkları halde, halkımızı zerre kadar bölemedikleri çok güzel yanıydı. Halkın içi yandı, hâlâ da yanıyor. Kış kıyamet yaklaşıyor, depremedeler açıkta kaldı. Tüm Türkiye’de halk devlet konusunu tartışıyor. Profesörler, devleti eleştirelim ama yıkıcı olmayalım derken halktan insanlar meydan okurcasına, yıkılsın diye. ekranların önünde açıkça söylüyorlar. Ancak işçi hareketi yeterince örgütlü olmadığı için, baştakiler ne yazık ki bunu da kendi istedikleri doğrultuda kullanıyorlar.

DEPREM VE PSİKOLOJİK SAVAŞ: ANORMAL OLAN SİZSİNİZ

İzmit’te bir Petkim işçisinin eşi, insanların enkaz altından çıkmayı bile fazlaca istemediklerini, çıkıp da ne olacak, zaten yaşadığım sorunlar bin beteriyle karşıma dizilecek diye düşündüklerini belirtti. Bu yüzden yeterli direnç konmuyor, bu da ölü sayısını artırıyor dedi. Çok haklıydı. Onunla konuştuğumuz günün ertesinde, televizyonda bir haber çıktı: Sanıyorum Yalova’da, yaşlı bir erkek kendini kurtarmaya gelenleri, enkazın altından “gidin başımdan, sizden yardım isteyen var mı” diye bağırarak kovmuş. Bu kişi kurtarma ekibine yardımcı olmadı ve enkazdan canlı kurtarılamadı. Depremden önce, sosyal deprem toplumumuzu çarpmıştı. Halk zaten çok yıpranmış ve örgütsüz durumdaydı. Bu nedenle en çok direnç gösterenler, bu yıpranmayı herşeye rağmen en az algılamış olan çocuklar oldu. Mucize olmamakla birlikte öyle denen kurtarmalar, çoğunluğuyla çocuklarla yaşandı.

Evet halk açısından ortada bazı psikolojik sorunlar epey bir süredir vardır. Halkımız çok ağır stres altındadır. Ekonomik şiddet, toplumsal ve siyasal belirsizlikler yaşamaktadır. Medya, haberinden, çoğu makineli tüfek etkili sansasyonel konuşma tonundan, reklamından, kan revan içindeki ekranına kadar herşeyiyle ideolojik ve psikolojik olarak saldırmaktadır. Yediğimizin, içtiğimizin, soluduğumuzun içinde ne olduğu karanlıktır. Ceviz Kabuğu

programında konuşan bir öğretim üyesinin de belirtildiği gibi bize uzaydan ışın bile verebiliyorlarmış. Nitekim, konsantrasyon bozukluklarına, kafa dağınıklıklarına yaygın olarak raslanmaktadır. Halkımızda sıkı sıkı sarılacağı bir yaşantı bırakmayan bu sistem, halkımızı sinir hastası yapmakta, yalnızca siyasal düşünceyi değil, adeta düşünmeyi yasaklamaktadır. Böyle olunca, beynimizdeki bilgi ve deneyimle yakından bağlı olan dayanma gücünün azalması, içgüdüsel tepkilerin çoğalması doğaldır. Bu nedenle depremde dirençten çok panik gözlenmiştir.

Bu durumu kendileri yarattıkları halde depremde önce psikolojik sorunların varlığını ağızlarına bile almayanlar, depremde sonra halkın devlete, sisteme karşı patır patır konuşmasını, şokun etkisiyle ortaya çıkan psikolojik sorun gibi göstermeye çalışıyorlar. Oysa onların psikolojik sorun dedikleri, psikolojik çözümün başlangıcıdır. İnsanlar artık sansürü tümüyle kaldırdılar. Ağızlarına geleni konuşuyorlar. Çok da iyi ediyorlar.

Kıvranış içinde televizyonlar psikologları canlı yayına çıkarıyorlar. Çıkan psikologları iki guruba ayırmak olanaklıdır. Bir gurup, devlete karşı konuşmanın yaşananların doğal sonucu olduğunu, psikolojik sorunun burada olmadığını söyleyenler. Bunlar, yaşanan deprem şokunun da atlatılması için insanların içlerinden geldiği gibi konuşmaları gerektiğini belirtiyorlar ve bir daha televizyonda belirmiyorlar. Bunlar işe yaramaz, yalaka olmayan psikologlar olarak eleniyorlar. Öteki gurup, devlete karşı konuştuğu için insanları anormal gösterenler. Bunlar, tedavi diye, üstü kapalı bir biçimde, insanları yeniden devlete düzene bağlayacak beyin yıkama mekanizmaları öneriyorlar. Akıllı psikologların dediklerine göre, bunlar aynı zamanda üç günden çok kullanılması gereken, yoksa bağımlılık yapan ilaçlar da veriyorlarmış. Göreceğiz, medya sayesinde bunların ünleri ve zenginlikleri her geçen gün artacak!

Tabi bu arada medya ciddi bir açmaz içindedir. İzlenmek, reklam alarak para vurabilmek için mikrofonları ve kameraları halka yaklaştırmaları gereklidir. Ama bunu yaptıkları anda devlete düzene karşı bombardıman başlıyor. Gölçük'te yapılan Siyaset Meydanı'nda Ali Kırca, sonunda herkese söz vereceğini belirttiği halde, iki arada bir derede söylenenler o anlayış için tüyler ürpertici olduğundan, sözünü tam tutmadan programı apar topar kapattı. Böyle program kapatma vb. kaçış yollarını onlara RTÜK sağlıyor. RTÜK Kanal 6'ya uzun bir kapatma cezası vererek ötekilerine de tutunacak dal uzatıyor. Bize dönüp, aman dikkatli konuşun, RTÜK kapatır diyecekler.

Psikolojik sorunun büyüğünü yaşayan asıl kendileridir. Hangisi normal, bunca vergi ödediğin halde depremde bile basit bir kamu örgütlenmesi yapmayan devlete karşı konuşmak mı, yoksa herkesin devletiyim deyip ezici çoğunluğun iradesi dışında, onların çıkarlarına düpedüz aykırı, on binler enkaz altında can verirken diskoda dans edip sefa sürenlerin çıkarlarını gözetken işler yapmak mı?

Acaba o yalaka psikologlar devlete şizofreni teşhisi koymamak için hangi dere-lerden su getirirler? Aynı devlet hem koyunun hem kasabın çıkarını nasıl koruyabilir, koyunla kasap arasında tarihe gömülmüş milli birliği nasıl yeniden kurabilir? Gerçekler devrimcidir. Halkımız sisteme, devlete karşı çıkararak ve açıkça konuşarak gerçeklerin devrimcisi olduğunu gösteriyor.

Marksizm gerçeklerin bilimsel genellemesidir. Marksizm'in, çıplak gerçekler-den oluşan sivil savunma ekibi, bu depremde enkaz altından çok can kurtar-mıştır. Türkiye'de devlet baba devri artık kapanmıştır. Kamuya hizmet edecek bir hizmetçi aranmaktadır. O da bulunmazsa, öz yönetime başvurulacaktır.

Onlar da bunun farkında oldukları için, buna ilişkin olarak bazı hazırlık manevraları dönüyor. Kanımca devlet, bilerek, insanın kanını kurutan bir tutum takınıyor. Koskoca TC bastırıp parayı gerekli sayıda çadır alıp halka dağıtamıy-or mu? İnsanları bir çadır için günlerce süründürüyorlar. Biz bu kadar fakir, aptal ve beceriksiz olduklarına inanmıyoruz. Kanımızca bu, bölgeyi göçe, Fazilet'i yeni bir role hazırlama çabasının olduğu kadar devleti yenilemeye yönelik başka bir manevranın da parçasıdır. Buna ayrıca değineceğiz.

DEPREMİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ: DEPREMİ HANGİ ALLAH VERDİ?

Geçen sayımızda, gerek sosyal güvenlik yasa tasarısına, gerekse %20 zama ilişkin haberi yazarken, işçi sınıfının neden üzerine geldiklerini, sınıfı neden adeta tahrik ettiklerini, yeterli güçleri olmadığı halde neye güvendiklerini anlayamadığımızı belirtmiş, her iki konuda da bunu bir numaralı bit yeniği olarak koymuştuk. Bunun ardından Denizer öldürüldü. Denizer, işçi sınıfının

**Depremden sonra halkın
devlete, sisteme karşı
patır patır konuşmasını,
şokun etkisiyle
ortaya çıkan
psikolojik sorun gibi
göstermeye çalışıyorlar.
Oysa onların psikolojik
sorun dedikleri,
psikolojik çözümün
başlangıcıdır.
İnsanlar artık ağızlarına
geleni söylüyorlar.
İyi de ediyorlar!**

İzmit'ten deprem görüntüsü

yapabileceği geniş çaplı bir eyleme ve uzun vadede de Türk-İş'e liderlik açısından önem taşıyordu, çok yazık oldu ama onun öldürülmesi onların neye güvendiklerini açıklamaya hâlâ yetmiyordu. Zira işçi sınıfı bir kez eylemler başladıktan sonra birçok lider daha üretme potansiyeli taşıyordu. Ardından deprem oldu. Buna güveniyorlarmış.

Deprem sürecinde aceleyle yasa enkazdan kaçırıldı. Deprem bahanesiyle her-

%20'lik zammın misliyle geri alınmasının yolları hazırlandı. Genel grev adı altında yapılan eylemin gerçek bir genel grev olmadığını işçiler biliyorlar, Bayram Meral'in deyimiyle "gerçek genel greve" hazırlanıyorlardı. Şimdi işçinin eylem yapmasının nedenleri güçlendi ama eylem yapması güçleşti, çünkü bu sınıfın yasası kâr değil, insani çıkar yasasıdır.

Yine geçen sayımızda belirttiğimiz gibi, tam deprem olmadan önce, Ortadoğu'da köşe yazarlarının "sürpriz" diyerek imalarda bulundukları bir süreç

Ölüleri de kepçelerle toplayıp attılar.

**Hangisi normal,
bunca vergi ödediğin
halde depremde bile
basit bir kamu hizmeti
yapmayan devlete
karşı konuşmak mı,
yoksa herkesin
devletiyim deyip
ezici çoğunluğun
iradesi dışında,
onların çıkarlarına
düpedüz aykırı,
on binler enkaz altın-
da can verirken,
diskoda dans edip sefa
sürenlerin çıkarlarını
gözetin
işler yapmak mı?**

yürümekteydi. Mahir Kaynak, PKK'nın Kuzey Irak'ta iktidara gelebileceğini belirtmişti. Acaba Apo'nun "devletimiz"e sözünü ettiği "hizmet" bu muydu derken, depremle birlikte bu gelişmeler perdelendi, bütün gözler Marmara Bölgesi'ne çevrildi. Ne raslantıdır ki, depremle gelen felaketten, bazı nüfus göçü ihtiyaçları da doğdu. Örneğin. Adapazarı'nın tümüyle yer değiştirmesi ya da şehir olarak iptali gibi. Toplum deprem kabusundan uyanınca Kuzey Irak'ta nelerle karşılaşacağı merak konusudur. Bu arada deprem sayesinde gerçekleşen bir manevrayla, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği herhalde sağlanıyor. MHP'li Devlet Bakanı Somuncuoğlu bile, bu olursa Apo konusunda pazarlık yapılacağını belirtmişti. Yine ne raslantı ki, PKK da silahları temelli bıraktı ve Türkiye'den ayrılıyor. Galiba, Kuzey Irak ile birlikte geri gelecek ve deprem bölgesinden bir miktar nüfus oraya göç ettirilecek. Hatay ve Kıbrıs'tan doğan Türkiye klasiği...

Deprem öncesinde Türkiye çok ciddi bir ekonomik krize doğru gidiyordu. Bilindiği gibi artık krizler en azından bölgesel çaptadır. Ayrıca, ABD ve İngiltere ile yandaşlarının, Almanya ve yandaşlarına karşı yürüttüğü "post modern" diye adlandırılan aşırı namert yıpratma savaşında, BBC Balkan muhabiri Misha Glenny'nin yazdığı gibi, "Türkler kilit ulustur". (Misha Glenny, The Fall of Yugoslavia-Üçüncü Balkan Savaşı, Penguin, 1992, s.183) Yani Türkiye'nin krizi, birçok açıdan, yalnızca Türkiye'yi ilgilendirmiyordu. Kriz kapitalizmin tıkanıklığını üretim güçlerini yıkarak açarsa, neden çeşitli türden savaş oyunları ve felaketler de aynı işi görmesin? Deprem bu krizi yuttuğu gibi, Türkiye sermayesi dahil uluslararası sermayeye, en çok da Türkiye'nin yandaşı olan ABD, İngiliz ve İsrail sermayesine, muazzam bir yatırım alanı açtı.

Bundan yıllarca önce Demirel normal siyaset ve muhalefet yaparken, Türkiye'de iki Türkiye vardır demişti. Gerçekten de öyledir ve aradaki ikilik o zamandan beri büyümektedir. Deprem bir Türkiye'yi kırıp geçirirken, öteki Türkiye'ye yürü ya kulum dedi. Halkın Türkiyesi kırılırken, öteki Türkiye için depremin zamanlaması olsun, sonuçları olsun hiç de fena değil doğrusu! Belki de bir taşla üç kuş: Uluslararası rakiplere bir gol (örneğin Almanya ve yandaşlarından sızdırılan yardımlar, kendi yandaşlarına açılan yatırım alanları, vb.), içerdeki rakiplere bir kontur hamle (Kombasan'a tepkiler) ve iç düşmana, yani işçi sınıfına ve emekçi halka ise ağır darbe. Artık burjuvazi işçi sınıfına karşı galiba "post-siyasal" türden bir iç savaş yürütüyor. Bunu çok bilimsel bir kavram sanmayın. Burjuvazinin postu kurtarmak için siyaseti bırakıp başka kılıflarda toplu cinayete geçişini anlatır. Eğer sosyal güvenlik yasasına karşı eylem yaparsak belki bu kez de İstanbul'u başımıza yıkacaklar.

Kapitalizm gerçekte bilim kurgu romanları ya da filmleri üretmiyor. Feodalizme benzer gerici ilişkilere bilgisayar, lazer kılıcı ya da uzay gemisi katarak bilim kurgu olmaz. Bilim kurgu, sosyal bilimin de doğrularını dikkate alan, teknoloji kullanan ama teknik parçalarını bilim diye yutturmayan,

bütüniyle bilimsel zemine oturan gerçekçi hayaldir. Kapitalizmin ürettikleri ise, giderek azan gericiliğine teknoloji katan, teknik kurgu roman ya da filmleridir. Ama acaba yalnızca roman ya da filmler mi üretiliyor? Yoksa teknik kurguyu yaşıyor muyuz? Teknik kurgu roman ve filmlerinin bu kadar yaygınlaşması da yaşanan gerçekliğin yansıması olamaz mı?

Bir örnek parantezi açalım: Lösemi hastası Babuna için kan örnekleri toplanıyordu. MHP'li Sağlık Bakanı bu kampanyayı kan şifresine ilişkin "stratejik nedenlerle" durdurdu. Aynı Sağlık Bakanı, Mısır gibi ülkelerden gelen sağlık ekiplerini göndermezken, Batı'dan gelen birçok ekibi geri gönderdi. Körfez'de ABD'nin kocaman bir yüzer hastanesini boş bekletiyor. Birçok hastanenin başhekimini değiştiriyor. Belli ki işin içinde yine kan şifresi gibi, sağlık alanıyla bağlı "stratejik" bir bit yeniği vardır.

Britannica *Ansiklopedisi'nden:*

YAPAY DEPREMLER

Yapay depremler, insan faaliyetlerinin şu yada bu biçimde yol açtığı yada ilgili olduğu tüm sarsıntıları kapsar. Bu (faaliyetler) makinaların ve günlük araç trafiğinin yarattığı titreşimden yeraltındaki nükleer patlamaların şokuna kadar uzanır. İlki, doğal gerçekleşen mikroizmlerde görülene yakın bir sismogram modeli verirken, ikincisi büyük doğal sarsıntılarinkine çok benzeyen bir model yaratır. Depremlere neden olmanın başka iki aracı da, baraj ve su göleti inşasıyla vekuyulardan yeraltına sıvı enjekte etmekle ilişkilidir. Baraj ve rezervuarlarla

bağlı şoklara ilişkin ilk gözlemler Kolorado Nehri üzerindeki Mead Gölü bölgesinde yapılmıştır. Birçok yıl boyunca yapılan özel kayıtlar, bu olaylarla, rezervuarın su seviyesindeki değişimler arasında korelasyon seviye ne kadar çabuk değişiyorsa, o kadar sık olduğunu göstermiştir. Bu demek oluyor ki, bölgede Yerküre'nin kabuk blokları arasında stabilite eksikliği zaten vardı ama sarsıntılar yapay olarak tetiklenmişti. İnşaat ve dolun dönemlerinde başka birçok büyük rezervuar gözetim altında tutulmuştu ama benzeri sonuçlar elde edilmedi. Ancak, Yunanistan, Zambia ve Hindistan'da yerel depremlerle, büyük rezervuarların dolumu arasında korelasyon kurulmuştur. Hindistan'daki, 1967'de Koynanagar kasabasında yıkıcı bir depremle patlak verdiyse de Koyna Barajı ve Rezervuarı ciddi hasar görmedi.

Bilindiği gibi MHP bu koalisyona dışarıdan pazarlıkla katılmıştır ve el altından belirli bir direnç göstermektedir. Bu nedenlerle de son sıralarda Sağlık Bakanı aforoz edilmektedir. Bu söylenenler MHP'ye iltifat olarak algılanmasın. Birilerinin günahlarını biliyor ama halka söylemiyor demek, hiç de iltifat değildir. Zaten bizim burada asıl vurgulamak istediğimiz, kan şifresidir. Birçok doktora sordum, kan şifresi neden stratejik oluyor, bunu bilince ne yapılabilir diye, onlar da bilmiyorlar. Acaba bu kan şifresi işi, bize verdikleri hangi zararın şifresidir? Uzaydan verilebildiği söylenen zararlı ışınların kime etkili olacağı acaba kan şifresiyle mi belirleniyor? Biliyor muyuz? Bilmiyoruz. Ama birileri biliyorlar. Bize yalnızca ve o da yıllar sonra, koyun yaptık kuzu yaptık diye hoş gelecek haberler veriyorlar. Ama bunları yaparken kan şifremizin stratejikliği açısından ne sonuçlara ulaştılar? Belki bizi sersem ediyorlardır, belki ölüm makinesi MHP'li bile üretiyorlardır.

1962'de, Denver yakınlarında, içi-ne sıvı atıkların pompalandığı, derin bir kuyunun dolaylarında birden bir depremler dizisi başladı. Zaman farkı için pay bırakılınca, şokların pompalamayla bağlı olduğu net bir biçimde anlaşıldı. En büyük şoklar, başka türlü gözle görülür depremlerin pek seyrek olduğu Denver'de, biraz hasara yol açtı. Pompalama sona erince de bu depremler sürdü ve en son olaylardan biri tüm dizinin en büyüğüydü. Bu son olaylar aynı zamanda kuyudan daha uzak-taydı. Bundan şu sonuç çıkarılıyor ki, pompalama kayanın yüzey tabakalarının dengesini bozdu ve böylece deprem sürecini tetikledi.

Çeviri buraya kadar. Kaynağımız, Encyclopedia Britannica, cilt 6, sayfa 69)

1960'ların ve öncesinin bulgularını

1970'lerde değerlendiren bu bayat küçük yazıcık bile, birilerinin, bir fay hattında deprem tetikleyebilecek bilgiye sahip olduklarını gösteriyor. Hele bu fay hattı zaten enerji biriktirmişse ve hele güneş tutulması manyetik çekimin avantajını da beraberinde getirmişse, birileri eski bilgileriyle bile, yani söz gelimi Marmara Denizi'nde fay hattının üzerindeki bir noktadan ekstra su pompalayarak bile, deprem tetikleyebilirler.

Ama bugün, bu kadar zahmete de gerek yok. Yukarıdaki yazıda sözü geçen yeraltı nükleer patlamasıyla aynı etkileri sessiz sedasız yaratabilecek bin türlü dalga teknolojisi gelişmiştir. Kanımca bugün bu iş çocuk oyuncağıdır ve de masum çocuklar değil, insanlık düşmanları bu oyuncakla çok tehlikeli bir biçimde oynamaktadırlar. ☹

Depreme ilişkin olarak da aynı durum söz konusudur. Depremi önceden bilme teknolojisi yoktur diyor. Bu sistemde büyük paralarla gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar, parayı verenin patent, lisans, telif kilitleri altında tutulabilmektedir. Parayı veren bir devlet birimi, verilen para örtülü ödenekten olabilir. Yani depremin önceden biliniyor, bunun böyle olduğunun ise bilim çevrelerinde bilinmiyor olması hiç de olanaksız değildir. İstendiğinde yapılabilir olması da öyle... Sağlık pazarında gördüğümüz, manyetik rezonans, ultrason, lazerli ameliyat gibi teknikler, mutfaklardaki mikro dalga fırın gibi aletlerin teknolojileri acaba hangi bilimsel buluşların teknik kırıntılarıdır? Ses ve ışın dalgaları, manyetik dalgalar hepsi son derece gelişmiştir.

Ansiklopedilerde yapay depremler diye bir başlık vardır ve bunun örnekleri ABD’de yaşanmıştır. Sonra Akşam gazetesinde, ABD’nin HAARP diye bir kurumunun teknolojik marifetleri “kıyamet planı” başlığı altında verilmiştir. Buna göre, deprem yapıları çok kolaydır. Bunlar açıklanıyorsa, acaba açıklanmayan neler neler vardır? Nitekim deprem öncesinde ve sırasında bir yandan geniş bir bölgede geçici elektrik kesintisi, Marmara Denizi’nde patlama gibi bazı gariplikler, öte yandan bölgede “ufolar” görülmüştür! Halk arasında, deprem öncesinde Gölcük’te bazı evlere bir dosttan uyarılar geldiği, Marmara Denizi’nde dalgıçların görüldüğü, deprem sabahı bir Rus gemisinin hemen yardıma geldiği vb. birçok söylenti vardır. Depremin merkez noktası’da aşırı derecede ilginçtir. Depremden sonra bu nokta, özellikle Adapazarı’na ilişkin manevralarda kullanılmak üzere özel olarak seçilmiş benzetmektedir.

Sonra Marmara depreminin güneş tutulmasıyla bağı gündeme getirildi. Halktan yaşlı bir kişi, önceden devlet “büyükleri”ne depremin tarihine ilişkin mektup bile yazmış. İki manyetik çekim üst üste gelince çekim gücü artıyor ve depreme neden olabiliyor diyor. Bazı astrologlar da bu görüştelere ve görüş son derece akla yakın. Ancak sorun tam da burada başlıyor. Dünyanın dört bir yanından insanlar, güneş tutulmasını seyretmek için Türkiye’ye geldikleri ve Türkiye en dikkate değer deprem kuşağında olduğu halde neden işin bu çok akla yakın yanı kimsenin aklına gelmedi ya da birilerinin aklına geldi de söylenmedi? Neden

*Kapitalizm gerçekte
bilim kurgu romanları
ya da filmleri üretmiyor.
Feodal benzeri gerici ilişkiler
bilgisayar, lazer kılıcı
ya da uzay gemisi katarak
bilim kurgu olmaz.
Bilim kurgu, sosyal bilimin
de doğrularını dikkate alan,
teknoloji kullanan ama
teknik parçalarını
bilim diye yutturmayan,
bütünüyle bilimsel zemine
oturan gerçekçi hayaldir.*

depremin her yönü medyada tartışılırken astrologlar ile jeofizikçiler asla biraraya getirilmiyorlar? Daha çok sayılabilir. Araştıracamız. Bilenlere sora-
cağız.

GENEL MANZARA

Tam işçi sınıfını adeta tahrik eder bir biçimde sosyal güvenlik yasasını çıkar-
maya çalışıyorlarken önce Denizler öldürüldü, sonra deprem oldu. On binlerce
insan öldü. onbinlercesi yaralandı, yüzbinlercesi evsiz kaldı. Deprem bölgesinde
enkazdan yeterli can kurtarılmazken, meclisteki enkazdan mal kaçırıldı. Sosyal
güvenlik yasası. af yasası çıkarıldı ve kanun hükmünde kararname yetkisi alındı.

Aynı sırada öğrenciler ikinci şoku
yaşadılar.

*Bilim kurgu adı altında
kapitalizmin ürettikleri,
kendi gerçikliğine
teknoloji katan,
teknik kurgu
roman ya da filmleridir.
Ama acaba yalnızca roman
ya da filmler mi üretiliyor?
Yoksa teknik kurguyu
yaşıyor muyuz? Teknik
kurgu roman ve filmlerinin
bu kadar yaygınlaşması da
yaşanan gerçekliğin yansı-
ması olamaz mı?*

Demirel veto etmediğine göre, sosyal
güvenlik yasası tamamdır. Toplum
böylesine büyük bir felaket yaşa-
mışken işçi sınıfımızın mücadele
seçenekleri sınırlıdır. Böylece Tür-
kiye nüfusunun neredeyse % 80'inin
istek ve iradesine aykırı bir yasa,
bizim tarafın on binlerce şehit verdiği
bir iç savaş sonucunda bize day-
atılmıştır. Ne kadar parlamenter ve
demokratikler...

Bu arada Bülent Bey ile Rahşan
Hanım'ın aniden duygulanmaların-
dan kaynaklanan garip bir af yasası
çıkarıldı ve veto edildi. Haber değeri
taşıyan, böyle hilkat garibesini bir
yasanın nasıl çıkabildiğidir. Düşünce
"suçluları" ve barış ilan eden
PKK'nın militanları af dışı, vurgun-
cular ve çeteciler af içi! Kimsenin içine

sımmemiş ama her nasılsa yasa çıkıvermiş. Mecliste cinler var. Ve insanları cin
çarpmışa çevirdiler. Tutuklular hazırlandılar. Öte yandan yasa kilitlendi. MHP
ya böyle çıkar, ya çıkmaz diyor. Çıkmazsa cezaevlerinde isyandan korkuluyor.
Ayrıca cezaevlerini yeniden doldurabilmek için boşaltmaları da gerekiyormuş.

Üniversite adayı öğrenciler ve velileri ise o alanda yaşadıkları depremle çıldır-
mak üzeredirler. Önce üniversite sınav soruları çalındı ve sınav bir ay ileri atıldı.
Şimdi de öğrencilerin başarı ortalamalarının yanlış hesaplandığı ve lisedeki

alanları dışında seçim yapamayacakları anlaşıldı. Yanlışlarını düzeltme talebini içeren dilekçeyi kabul etmek için insanları kilometrelerce öteye 1 milyon lira harç yatırmaya gönderdiler. Üniversiteler açıldı, türbanlı öğrencileri kapılarda beklettiler. Birçok üniversitede öğretim üyelerine karşı girişilen garip davranışlar, toplu istifalar, türban yasaklarıyla yapılan kışkırtmalar ve bir de yaşanan bu son skandallar, bu alanda da birilerinin ayağına bilerek bastıklarını gösteriyor.

Zaten 10 yılı aşkındır ülkenin toplumsal dinamiklerini kabız eden, toplumun üzerine kabus gibi çöken, habire öldüren, koca bir senaryo yaşıyoruz. Bunu bir tiyatro festivaline benzetirsek, değişik sahnelerde değişik piyesler oynandığı gibi, aynı piyesin içinde değişik sahneler ve perdeler de oluyor. Bu anlamda son sıralarda birbiriyle bağlı üç konu öne çıkıyor. Biri, toplumu, Fazilet'e biçilen role güdücü girişimlerdir. Biri devlette yapılacak büyük değişikliklere yönelik olarak devleti bilerek karalama girişimleridir. Biri de uluslararası siyasette Yunanistan ile can ciğer kuzu sarması olma rolleridir. Bütün bunların yanısıra, sürekli, hep olan ise işçi sınıfına darbe üzerine darbe indirilmesidir.

Deprem, Adapazarı, Türban ve Erdoğan

Geçen sayımızda Tayyip Erdoğan'la bağlı olarak da değindiğimiz gibi, siyasal planda Fazilet'i yeni bir çehreyle öne sürme manevraları epey bir süredir yürümektedir. Tayyip Erdoğan'ın bir şiir yüzünden 4 ay yatırılması başlıbaşına buna yönelik bir komikliktir. Bu şiiri içeren kitap serbestçe satılırken, İstanbul'un koca belediye başkanı 4 ay hapis yatırılarak "kahraman" türetilmiştir. Zaten epey yol almış olan türban yasakları da bu manevraya yöneliktir. Bir süredir üniversitelerde türban yasaklarından başka gariplikler de oluyor. Örneğin, öğretim üyelerinin tüm okul olarak düzenledikleri bir gösteri için yap-

Yukarıdaki resimde görülen, insana, eski Mısır medeniyetinden kalma bir heykelciğin taklidi gibi geliyor. Ama lazer ışınlarının havada oluşturduğu üç boyutlu bir görüntüden başka birşey olmayan bir lambadır. Işıktan yapıldığı için eliniz içinden geçer. Aynı teknikle, örneğin gökyüzünde üç boyutlu ve hareketli bir UFO görüntüsü de yaratılabilir.

tırılan Tişörtün üzerinde İstanbul Üniversitesi'nin kapısının resmi var ama kapının üzerindeki Arapça yazılar resimde silinmiş. Bu kışkırtma değil de nedir?

Sosyal güvenlik yasası çıkarken ve %20 zam sonrasında, bir yandan Türk-İş'i geri itme, onu hükümetle el altından anlaşılmış gibi gösterme, öte yandan Hak-İş'i ve Fazilet'e yakın memur sendikalarını öne çıkarma çabaları da gözle görülmekteydi. Şemsi Denizler bu oyunu bilerek ya da bilmeyerek, işçi eylemlerine liderlik etme "tehlikesi" taşıyarak bozmanın bedelini canıyla ödedi. Enkazdan kaçırılanlar arasında olan hilkat garibesi af yasasının çeteleri af kapsamına alırken, Erdoğan gibi, Hasan Celal Güzel gibi dinci "düşünce şucu" işleyenleri kapsam dışı bırakması da düpedüz bir dümendir.

Bilindiği gibi, Adapazarı Fazilet'in kalelerindendir. Fazilet tabanının çoğu yobaz değildir. Adil düzen diye ortaya çıkan bu parti, adil düzen yemini oltasından çoktan çıkardığı halde, tabanındaki çoğu insan boşuna, hâlâ orada adil düzen peşindedir. Taban geneliyle yobaz değildir ama bir bilim yuvası olması gereken Sakarya Üniversitesi'ndeki öğretim üyeleri arasında azılı yobazların sayısı akıl almaz derecededir. Ve ne raslantıdır ki deprem olduğundan beri kışkırtmalar Adapazarı'na da yönelmiştir.

Depremi merkez noktası, Gölcük'te 28 Şubat kararlarının alınmış olduğu söylenen ve depremden önce İsraililer ile birlikte yemek yenilip içki içilen binaymış. Adapazarı'nda bu, Allah'ın İsraililer'le içki içenlere ve 28 Şubatçılar'a cezası olarak yorumlanıyormuş. Kim yorumluyormuş? Bir FP milletvekili. Ortaya tanık çıkarıldı. Sonra bu tanığın yalan söylediğinin ise üç tanığı birden çıktı. Dinci olduğu söylenen işadamlarına ait olan, aynı zamanda Aselsan'a vb. üniformalı holdingle rakip durumda bulunan holdingler orada çadırkent kurup, yardım dağıtıyormuş. Bir de Emekkent varmış. Bu nedenlerle ille de merkezi dağıtım yapılmalıymış. Hem çadır dağıtmadılar, hem dağıtanları engellediler. Kör gözün parmağına bir haksızlık ortamı yaratıp, halkı bilerek eyleme ittiler. Büyük olasılıkla FP'nin örgütlediği yürüyüşlere karşı bu kez de panzerleri sürerek haksızlığı katmerlendirdiler.

Bu satırlar yazılırken Adapazarı'nda hâlâ çadır açığı vardır. Biz koca TC devletinin, Adapazarı'na neredeyse bir ay yeterli çadır götüremeyecek kadar aciz olduğunu sanmıyoruz. Bütün bunlar, kışkırtılan bir sözde mücadele içinde, toplumdaki muhalefeti FP'ye itme ve belki de İslamcı sosyal demokrat türünden bir oluşum türetme çabasının yansımasıdır. Sami Selçuk'un konuşmasına en çok FP'nin sahip çıkması da aynı olguyu yansıtıyor. Bir de kanımca Adapazarı göçe zorlanmaktadır. Büyük olasılıkla Adapazarı taşınacaktır. Bu da belki Fazilet'e sağlatılacaktır.

Bu arada şunu da belirtelim ki, Adapazarı'nda FP'ye ilişkin gürültülü biçimde döndürülen dümenler, İzmit'in fabrika kuşağında MHP'ye yönelik olarak sessiz

sedasız döndürülmektedir. Bu kuşak televizyonlara bile pek çıkarılmıyor, yardımlardan fazla bir pay almıyor ama Ülküm İşçi Dernekleri'nin demirden ve herhalde silahlı olan "yardım eline" ve sessiz ve derinden örgütlenme girişimlerine hedef oluyor.

Kendi devletlerini bile oyunda kullanıyorlar

Her olay vatandaşı devlete karşı tepkiyle dolduruyor. Afet, sosyal güvenlik, cinayet, hukuk, eğitim... Bunu istiyorlar. Türkiye devleti hemen parayı bastırıp dünyadan en iyisinden 30 bin çadır alıp depremzedelere dağıtacak güce sahip değil midir? Sahiptir ama bu özellikle yapılmadı. Depreme müdahaledeki vurdumduymazlık, Olağanüstü Hal'e bu kadar meraklı oldukları halde tam gerekli olduğu zaman OHAL ilan edilmemesi, depremzedelere gelen yardımlara el koyarak kışkırtma yapılması, saçma sapan bir af çıkarılması, düşünce suçlarının özellikle üzerine varılması, ortalığın adalet fiyaskolarıyla (örneğin Göktepe, Manisa davaları) doldurulmuş olması, Denizer'in de devlet öldürdü fikrini zihinlerde tortu olarak bırakacak biçimde öldürülmesi, öğrenci seçme sınavlarında skandal üzerine skandal yaşatılması, RTÜK'ün yasaklarını haftalığa çıkararak bıkırtması hep bilerek uygulanan bu tutuma örnektir. Bu tutum yeni de değildir.

Türkiye'de önemli sayıda insan yabancı televizyonları, özellikle de TC'nin yandaşlarından İngiltere ve ABD'nin televizyon kanalları olan BBC'yi ve CNN'i seyreliyor. Buralardan alınan bilgiler ve duyumlar referans olarak kullanılıyor ve fisıltı gazetesiyile yayılıyor. Deprem boyunca devleti adeta kurban eden tutumun aynısı BBC'de ve CNN'de de görüldü. Türkiye devletinin sahipleri, kendi devletlerini bile karalayarak yandaşlarıyla birlikte bir oyun oynuyorlar. Biz devlete söz ettik mi "devlete karşı işlenen suç" oluyor, onlar kendi devletlerini fiilen ve bilerek rezil ettiler. Kanımca bunun ana nedeni. Kuzey Irak'taki süreçle de bağlı olarak, devlet yapısında büyük değişikliklerin gündemde olmasıdır. Öyle ki, belki de MHP'nin koalisyonunda ikincil konumda olması Kuzey Irak kestanesini ateşten almaya yetmediği için, Ecevit'in dil sürçmelerini, 30 Ağustos potunu vb. göstererek, o rahatsız diye Bahçeli'yi başbakan yapacaklardır. MHP'ye kestaneleri ateşten daha doğrudan aldıracaklardır. (Bunu tam bilemeyiz ama Ecevit'in nedense hep ABD'ye ilişkin çıkan potlarında bir hikmet vardır. Bu, yakında ortaya çıkacaktır.)

Öyle görünüyor ki, planlara göre, merkezi ve yerel yönetimlerin konumları, YÖK, RTÜK, yürütme, yasama, yargı, hatta askeri bir derste Mehmet Akif için söylenenlere bakılırsa belki İstiklal Marşı hep değişecektir. Hizmetten çekilmiş, hizmeti toplumun kendisine bırakmış ucuz bir devlet yapısına doğru gidilecektir. Belki de Amerikan sistemine geçilecektir. Bir süredir Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın oynadığı roller, Demirel'in geçenlerde birden Senato'nun nimetlerinden söz etmesi, Yargıtay Başkanı Sami Selçuk'un yaptığı konuşma vb. bu yönde düşündürüyor.

Sorun çok yönlüdür. İşin içinde Türkiye'de devletin her açıdan yaşadığı tıkanık-

lıklar, iflaslar, emperyalistleşmenin yarattığı yeni ihtiyaçlar ve yeni ilhaklar, küreselleşmenin yerel devletlerde gerektirdiği değişiklikler hepsi vardır. Devlet 1990'ların başlarından beri bir hortlak gibidir. Şimdi cenazesi kaldırılıp yeni ihtiyaçlara ve durumlara uygun olarak yeniden örgütlenmek istenmektedir. Nasıl faşizm devleti yeniden örgütlerse, bizim yaşadığımız oyunda da, bir yandan devlet bilerek karalanıp yeniden örgütlenmenin zemini yaratılırken, öte yandan darbe vurarak ve çeşitli manevralarla bulanıklık yaratarak karşı sınıf ortamdan ekarte ediliyor. Deprem ikisine de yarıyor.

Tam sınıf sosyal güvenlik yasasına ve gülünç zama karşı kararlı bir sınıf mücadelesine kalkıştığında, Denizler öldürüldü, deprem de asıl işçi sınıfını ve halkı vurdu. Vurulan darbe buydu. Yaratılan bulanıklık da şudur: Devlet rezil oldukça ona karşı doğan kızgınlık, devlet ile sivil toplum çelişkisi gibi gösterilip, sınıf ayrımı gözetmeksizin bir sivil toplum kuruluşları karması öne sürülüyor. Sınıf ayrımları, iflas eden devletin burjuva sınıfının devleti olduğu, yeni

Bu teyze adil düzen arayışıyla Refah'a baktı. Refah kapatıldı, Fazilet çıktı. Bu süreç içinde adil düzen yemi de oltadan çıkartıldı. Teyze hâlâ adil düzen arıyor.

Refah Partisi'nin mitinginden bir görüntü

getirilecek örgütlenmenin de yine aynı sınıfın emperyalist ihtiyaçlarını karşılayacak devlet olacağı gerçeği bulanırıyor. Gerçekten "post siyasal" bir iç savaş yaşıyoruz. Yani postu kurtarmak için burjuvazinin işçi sınıfına ve halka karşı siyaset dışı yöntemlerle yürüttüğü ilan edilmemiş savaşı...

Türkiye'nin yalancı şahidi Yunanistan

Yunanistan da, Türkiye de, ABD ve İngiltere'nin yandaşlarıdır. Ama bir süredir bunlara duruma göre değişen roller oynatılmaktadır.

Önceleri Yunanistan Avrupa Birliği içinde Türkiye ile PKK arasında ne büyük bir kavganın olduğuna, bu kavgada PKK'nın desteklenmesi gerektiğine şahitlik etti. Bu ne anlama geliyordu? Bir Alman yazar bir süre önce Aktüel'e, Kuzey

Irak'ta PKK önderliğinde kurulacak bir Kürt devleti Türkiye'ye katılır demişti. Yunanistan'ın yalancı şahitliği, Almanya'yı böyle bir devletin kurulmasına, istemese de destek vermeye kamuoyu önünde zorlama anlamına geliyordu.

Apo yakalandığında, Yunanistan sahneye ihanet etmiş bir dost rolünde çıktı. Yunan elçiliklerinin protestosu görüntüsü altında Almanya'nın içi karıştı. Apo'nun mahkemede verdiği ifadelerle daha da artmış gözükten Türkiye Yunanistan "düşmanlığı" bir süre de Balkanlar'da, Almanya'yı paylaşımından uzak tutarak işe yaradı.

Herhalde bazı gelişmeler bu arada istenen sonuçlara ulaştı ve ne "raslantı"dır ki deprem de tam zamanında yetiştirdi ki, bu sayede, Yunanistan ile Türkiye arasında dostluk rolü gündeme geldi. Yoksa, eğer Yunanistan PKK'ya yardım etti diye çok kızdırlarsa, şimdi yardım etmemiş mi oluyor? 30 bin kişinin öldürülmesine destek verdiyse, depremde de diyelim bin kişinin kurtarılmasına yardım ettiyse, akli başında, oyun değil de bilinen siyaset çerçevesinde bu birden böyle can ciğer kuzu sarması olmayı getirir mi? Yanlış anlaşılmasın, Türk, Kürt, Yunan halkları arasında hiçbir zaman bir sorun olduğunu düşünmüyoruz. Yalnızca devlet düzeyinde düşmanlığın da dostluğun da numara olduğunu vurguluyoruz. Yunanistan için şimdi sıra, dostluk rolüyle, Türkiye'nin AB'ne tam üye olması-na yardım etmeye geldi. Almanya AB içinde de ablukaya alınıyor.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki bu göz yaşartıcı dostluk, aynı zamanda Kıbrıs sorununun çoktan karara bağlanmış olduğu söylenen çözümüne gerek Kıbrıs'ta, gerekse uluslararası kamuoyunda hazırlık işi görmektedir. ABD'de bulunan ve önemli bir uluslararası rol oynayan Yunan lobisinin IMF gibi kuruluşlardan Türkiye'ye büyük para gelmesini engellemesini önlemektedir. Ecevit'in ABD'den fazla para almadan dönmesi büyük parasal kuruluşlardan Türkiye için para koparılması içindir. Parayı bu kuruluşlar verince para Almanya, Suudi

MHP'nin bir pankartı

*"İslam sevdadır,
ülkü sancaktır,
"Bu mübarek yoldan
dönen alçaktır."
Herhalde üçüncü
satırı şöyle olurdu:
"Alçaklar öldürül-
meye müstahaktır."
İşin içinde ölüm
olduğu için bunlara
ilişkin oyunlar hep
sessiz oynanır.*

Arabistan vb. gibi ülkelerden çıkacakken, öteki türlü para ABD'den çıkacak. Amaç rakipleri ütmek olduğuna göre, Ecevit ABD'den elbette fazla parayla dönmeyecekti. Plan program böyledir. Kim demiş plansız programsız olduklarını? Ancak planları hep insanları öldürerek azaltmaya, paraları çoğaltmaya yöneliktir. Biz planını programını halktan yana yapan, bilimi teknolojiyi halk için kullanan bir sistem istiyoruz. ☺

RUHİ SU'YU SAYGI, SEVGİ ve ÖZLEMLE ANIYORUZ

RUHİ SU'nun
ölüm,
daha doğrusu pasaport verilmeyerek erken öldürülme
yıldönümünü
20 Eylül'de geride bıraktık.
Yaşadığımız çürük ortamda,
onu yalnızca
müziğiyle, gür sesiyle
değil,
ilkeli ve onurlu kişiliğiyle
de
çok özliyoruz.

Onun "çocukları"ndan bir öbek adına:

1000 ÇİÇEK

Gittiler öldürdüler döndüler! Artık yeter!

Bir gece yarısı saat 3'te gittiler Ulucanlar Cezaevi'ne ve en az 10 tutukluyu öldürüp döndüler. Başbakan tünelden söz etti. Başkaları koğuş işgali olduğundan, daha başkaları ise başka gerekçelerden... Hiçbiri doğrulanmadı. Doğrulanana tek gerçek, bu sistemin öldürücülüğüdür.

Bu olay üzerine tüm cezaevlerinde eylemler başladı. Dışarıda olayı protesto eylemleri yapıldı. Bayrampaşa'da görüşmeler yürütüldü. Ölen devrimcilerin otopsilerine bile hile karıştırıldı. Yargılısında bile hayır yokken, olay düpedüz yargısız infazdı. Hem de yargılı infaz süresinde devletin güvencesi altında olması gerekenlerin bu kez yargısız infazı.....

Cezaevinden şu kadar silah çıktı diyorlar. Vuruştular ve gördük ki, cezaevindeki mafya babalarında daha da çok silah var, neden onları basıp öldürmüyorlar? Ayrıca, tutsakta silah varsa buna karşı yapılacak iş gecenin 3'ünde baskın yapıp adam öldürmek mi, yoksa tutsağa zarar vermeyecek bir yoldan silahı almak mıdır? Oraya herhangi bir gerekçeyi kullanarak öldürmek üzere gittikleri yeterince açığa çıkmıştır. Bu iğrenç olaya, yalnızca E tipi cezaevini zorla kabul ettirmek gibi basit bir nedenle girildiği kanısında da değiliz. Hangi oyunun neresine nasıl oturuyor bunu henüz bilemiyoruz ama yine kesin olan birşey var ki, bir oyunun "kanıt"ları yaratılmakta ya da "gerekleri" yerine getirilmektedir.

Bir kez devlet yine bir nefret topladı. PKK'lılar eyleme katılmadılar. Bu yansıdı. Olay, ne hikmetse tam Ecevit ABD gezisine çıkarken oldu. Olayla insan hakları sorununun Türkiye'de ne kadar gündemde olduğu birilerinin gözüne sokuldu. Bilindiği gibi insan hakları sorunu emperyalist bazı pazarlıkların kod adıdır. Ayrıca, belki yıllardır oynanan bir oyunun da sonu geliyordu. Zira yıllardır, polis ile bazı devrimci gurupların tabanı arasında özellikle kışkırtılan bir kovalamaca vardı. Polis tahrik edercesine davranıyor, çok sayıda devrimciyi tutuklayıp içeri atıyordu. Ve şimdi şikayet ediyor göründükleri durum cezaevlerinde bilerek yaratılıyordu. Bu arada süregelenleşen dayak manzaralarıyla emekçi yığınlar soldan ve eylemlerden, kendi güçlerinin bilincinden uzaklaştırılıyordu.

Biz cinayet ve katliam lanetlemekten usandık, onlar katletmekten usanmıyorlar! Biz mal ve hizmet üretiyoruz, onlar katliam ve cinayet üretiyorlar! Artık yalnızca kapitalizmin sömürüsüne son vermek değil, onun kan denizine çevirdiği bu dünyada insanların yaşama hakkını gerçekleştirmek bile işçi sınıfının ellerindedir. ☺

*Kim ne derse desin, Şemsi Denizer'in öldürülmesi işçi hareketi için
büyük bir kayıptır.*

“DENİZER’LER ÖLMEZ” DEMEK YETMİYOR BU GİDİŞATI DURDURMAK GEREKİYOR

Beğenmediklerini öldürüyorlar. Bunun sonu ne olacak?

*İlk bakışta, sanki hiç çıkar yol yokmuş gibi görünüyor ama gerçekte
yaşam bizi doğru yola itiyor.*

Kişilerin liderliğinden örgütlü kalabalıkların özyönetimine,

kişiler değil ilkeler temelinde kollektif liderliğe geçmemiz,

nasihatlerle öldürmediğimizi

müsbetlerden çıkaracağımız derslerle öldürmemiz gerekiyor.

Şemsi Denizer öldürüldü. Kim ne derse desin, bu işçi hareketi için büyük bir kayıptır. Denizer çok önemli işlevler görebilecek bir sendikacıydı. Denizer'in kişiliği bizi ilgilendirmiyor. İşçi hareketi için sorun ille de kusursuz kişilikte liderler bulmak değil, sakat da olsa kişiliklerimizi doğru ve sağlam işlevler temelinde, tamamlayıcı bir biçimde biraraya getirmektir. Denizer, yerine göre, bunu yapabilen ve yaptırabilen bir liderdi. İşçi hareketinin ve ailesinin başı sağ olsun.

Birçok başka konuda olduğu gibi, bu konuda da senaryo sahiplerine Oskar ödülü vermek gerekiyor. Suikastın senaryosu doğrusu çok başarılı planlanmıştı. Bu gerçek kabul edilmezse, artık senaristlik ve artistlik yap-

madan yönetimini sürdüremeyen burjuva sınıfına karşı mücadelede başarılı olunamaz.

Sosyal güvenlik yasa tasarısı ilk biçimiyle en az 53 milyon insanın çıkar ve istemlerine aykırı bir nitelikteydi. İşçi hareketinin mücadele ve müdahalesiyle emeklilik yaşı hariç çoğu konuda bu durum değiştirildi. Emeklilik yaşı konusunda ise depremden ve işçi sınıfımızın bu felakete ilişkin iyi niyetinden yararlanarak bir emrivaki yaptılar.

Bu süreçte, geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, işçi sınıfı adeta tahrik edildi. Zira sosyal güvenlik yasa tasarısının meclisten geçirilmesi planlanırken, bir taşla vurulacak birçok kuş da plan kapsamına alınmıştı. Sendikal hareketin bölünmesi, Türk İş'e güç kaybettirilmesi, eylemlilik içinde ille de biri öne çıkacaksa bunun Hak İş olmasının sağlanması, DSP içinde ya da başka bir oluşumda Rıdvan Budak'ın öne çıkarılması, işçi sınıfına birşeylerin, örneğin belki zorunlu tasarruf fonunda birikmiş katrilyonların başka bir fona aktarılmasının kabul ettirilmesi, bu süreçte işçi sınıfına eylemde önderlik edebilecek ve Türk İş'in başına geçebilecek bir sicile sahip olan Denizler'in yok edilmesi ve bunun şiddetli bir tepki doğurmaması, kararsızlık yaratılması için ortalığın bulanık duruma getirilmesi gibi.

Kendileri en az 53 milyon insanın çıkarlarına aykırı bir yasa çıkarmaya çalışırken, işçilerin genel greve gitmesinin yasa dışı olduğunu, işçilerin yasa dışı gösteri yapmamalarını söyleyip durdular. İşçiler aptal değiller. Büyük çoğunluğun çıkarına karşı bir yasa çıkarken buna karşı koymayı engelleyen yasaların meşruluk taşımadığını hemen söyleyiverdiler. Bu tahrik sürecinde, başbakan Ecevit, sürekli, Türk İş'le anlaştıklarını yineliyordu. Bayram Meral, evet birçok konuda anlaştık, isteklerimizi kabul ettiler, sayıca bu konular çoğunluk oluşturuyor ama emeklilik yaşı tek konu olarak da kalsa kabul edemeyiz, bu açıdan anlaştık diye defalarca açıkladı. Bundan sonra bile başbakan Türk İş'le anlaştık diye tutturdu. Bunun tek anlamı vardı, o da öteki sendikalarla Türk İş arasına

***Denizer, geniş çaplı
işçi eylemlerine
önderlik etme yeteneği
taşıyordu. Türk İş'in
eylem birliğinden
çekilme söylentileri
ortada dolaşırken,
Denizer böyle birşey
olmadığını açıklamıştı.
Ve Denizer, gelecek Türk
İş genel kurulunda
başkanlığa aday
olacaktı. Bu son nokta,
Denizer'i yok etmeyi
ta baştan planlamaları
için yeterliydi.***

kuşku tohumları atmak, Türk İş çevresinde oluşan birliği parçalamaktı.

Rıdvan Budak baştan beri işçi hareketinin yanında saf tutuyor göründü. Ancak, DSP öyle bir parti ki, geçmişte bu tür konularda partiden farklı tutum alanlar ihraç edildiler. Deprem sırasında bile DSP MV İmamoğlu,

***Tam yasa tasarısı
mecliste grüşülecekti ki
komisyon değişikliği
bahanesiyle ertelendi.***

***Aynı gün işçilerin eylemi
ve Genel Maden İş
Sendikası'nın genel
kurulu vardı. İşçi eylemi
de ertelendi. Bu günün
akşamına Denizler
öldürüldü. Tehlike
bertaraf edilmişti. Sonra
yasa tasarısı en önemli
konuda hiçbir değişiklik
yapılmadan, yeniden
meclise sunuldu.***

hükümet aleyhine konuşacak diye mecliste bizzat DSP'liler tarafından konuşturulmadı. Bakıyoruz Budak konusunda ses yok. Demek ki Budak'ın tutumu istenen bir tutumdu.

İşçi sınıfı tahrik ediliyordu ve bu "tehlikeli" bir süreçti. Burjuvazi kaş yapayım derken göz çıkarabilir, işçi sınıfının örgütlenmesine katkı yapabiliirdi. Adı Zonguldak eylemleriyle birlikte anılan ve bu çerçevede taban tarafından güven duyulan Denizler, geniş çaplı işçi eylemlerine önderlik etme yeteneği taşıyordu. Genel Maden İş genel kurulunda tek adaydı. Türk İş'in eylem birliğinden çekilme durumu olduğuna ilişkin bazı haberler ortada dolaşırken, Denizler başkanlığında toplanan başkanlar kurulu böyle birşey olmadığını açıklamıştı. Ve Denizler, gelecek Türk İş genel

kurulunda başkanlığa aday olacaktı. Bu son nokta, Denizler'i yok etmeyi ta baştan planlamaları için yeterliydi. Nitekim kanımca bu iş baştan planlanmıştı. Ama somut zamanlaması ve uygulaması da doğrusu çok iyi ayarlandı.

Tam yasa tasarısı mecliste grüşülecekti ki komisyon değişikliği bahanesiyle ertelendi. Aynı gün işçilerin eylemi ve Genel Maden İş Sendikası'nın genel kurulu vardı. İşçi eylemi de ertelendi. Bu günün akşamına Denizler öldürüldü. Tehlike bertaraf edilmişti. Sonra yasa tasarısı en önemli konuda hiçbir değişiklik yapılmadan, yeniden meclise sunuldu.

Denizler'in ölümü ardından hemen Zonguldak'a gittik. Öğrendiklerimiz Denizler suikastının çoktan planlandığını, planların yasa tasarısının ortaya çıkışıyla aynı sırada uygulamaya sokulduğunu gösteriyordu. Şöyle ki:

*Eğer aylar ca
uğraşılıp da
kafalar
karıştırılmasaydı,
Zonguldak
sel olup
akabilirdi.*

Tam yasa tasarısı konusunda tartışma başlarken, Zonguldak'ta önemli bir değişiklik oluyor. Sahibi eskiden CHP'li olan, bu sırada DSP'ye kayan Kanal Z televizyonu Denizer'le uğraşmaya başlıyor. Zonguldakspor'dan özel maden işletmelerine kadar çeşitli konularda Denizer'i sürekli karalama kampanyası açıyor. Böylece Zonguldaklı'nın kafası epey bulandırılmış oluyor.

Kafa karıştırmada buna ek olarak, öldürenin hemen ele geçmesi önemli. İştense kaçabileceği halde teslim olması, olayın ardında devletin olma olasılığını ilk anda zayıflatıcı bir etki yapıyor. Katil yakalanmasa Zonguldak halkı doğrudan devleti sorumlu tutacaktı. Üstelik tetikçi olarak seçilmiş kişi, Zonguldaklılar'ın yakından tanıdığı biri. Eski Dev Solcu ve mafya ile yakın bağları var. Trabzonlu. İGD kökenli Denizer'i de tanıyor. Karanlık ilişkiler içinde olduğu için, resmi bir tetikçi olduğu hiç düşünülmeyecek, karanlık odaklardan biri adına bu işi yaptığı düşünülecek biri. Teslim olduğunda öldürme nedenini 40 milyon alacak olarak belirtmesi de cinayetin ardında gayri resmi karanlık odakların bulunduğu imajını uyandırıyor.

Tetikçinin bir de yardımcısı olduğu ortaya çıktı. Tam onlar Denizer'i öldürürken, polis telsizinden "amigo kardeşini öldürdü" mesajı duyuluyor. Vurdu denmiyor, öldürdü deniyor. Nereden biliniyor? Olay gerçekten öldürmecesine planlanmış. Bunun için iki kişi ve bunun için çok el ateş ve bunun için ölüp ölmediğinin kontrol edilmesi.

Öldüren Trabzonlu, ölen Zonguldaklı olduğu için kırsal maden işçileri arasında çelişki, öldüren Dev Sol kökenli, ölen İGD kökenli olduğu için sol içi çatışma görüntüsü yaratma fırsatı doğuyor. Zonguldaklı'nın kafası karıştırıldığı için cenaze yeterince kararlı olamıyor. Yerel halk, Denizler'i devlet öldürdü diyor ama ikinci cümlede. Bu fikri kararlı tutumuyla birinci cümleye çekecek bir sol hareket de şimdilik yok. Olsa Zonguldak fişkıracak, Türkiye'ye taşıacak ve Denizler'in cenazesi bile bir "tehlike" oluşturacaktı. Nitekim cenazede "katil devlet, emekçiler hesap soracak" sloganı duyuldu ama ikincil önemde bir slogan olarak. Konuştuğumuz bütün Zonguldaklılar, Denizler'i devlet öldürdü diyorlar, ama kuşku belirtiyorlardı. Bu kuşku onları kararsızlaştırdı. Yine de resmi binalar günlerce çok sıkı güvenlik altındaydı. Sanki suçlarını itiraf ediyorlardı.

Kendi adıma şunu söylemek zorundayım ki bundan böyle solcularla hiçbir tartışmaya girmeyeceğim. Trende bir işçi vatandaş, cinayeti, devleti kastederek, "artık beğenmediklerini öldürüyorlar" diye yorumlarken solculardan duyduğumuz sözler tüyler ürperticiydi. Birinin ilk tepkisi, "zaten karanlık ilişkiler içindeydi, onlardan biri öldürmüştür", bir başkasının ki ise, "zaten Denizler'i hiç sevmem" demek oldu. Solcu prototipi önyargı yığınağına dönüşmüş, sağduyuyu kaybetmiştir. Marksizm, gerçeği doğru açıklayan cümleler edilmesinden yanadır. Solcu prototipi ise yaşamın gerçeğini, bildiği birkaç Marksist cümleye sıkıştırmaya çalışmaktadır. Solcuların sağduyuyu yitirmelerine karşılık, burjuvazi de muazzam bir solduyu kazanmıştır. Solduyu, yani solcuların ne denli önyargılı, kalıplı olduğunun duyusu. Böylece burjuvazi devasa senaryolar planlamakta, sahneye koymaktadır. Sol hareket bunları bozacağına, senaryolar konusunda halkın doğru sezilerini de bulandıracak yönde figüranlık yapmakta, halkın çok gerisinde kalmaktadır.

Trendeki işçi vatandaşın yorumu ilginç ve düşündürücüdür. "Artık beğenmediklerini öldürüyorlar." Uğur Mumcu kirli bir senaryoyu açık edecekti, öldürdüler. Onun gibi daha birçok kişiyi yok ettiler. Denizler önemli eylemlere önderlik edebilecek bir liderdi, öldürdüler. Gerçekten beğenmediklerini öldürüyorlar. Bunun sonu ne olacak? İlk bakışta, sanki hiç çıkar yol yokmuş gibi görünüyor ama gerçekte yaşam bizi doğru yola itiyor. Kişilerin liderliğinden örgütlü kalabalıkların özyönetimine, kişiler değil ilkeler temelinde kolektif liderliğe geçmemiz, nasihatlerle öldürmediğimizi müsibetlerden çıkaracağımız derslerle öldürmemiz gerekiyor. ☸

Canların gözleri yaşta,

Aklı idamlık yoldaşa,

Yeşil ölümle dalaşta

Sabahleyin saat beşte

(Sardunyaya Ağıt)

CAN YÜCEL: BAŞKA TÜRLÜ BİRŞEYDİ ONUN İSTEDİĞİ

Murat Koçak

"Martılar denizin sokak çocuklarıdır." Sokak çocuklarının ve martıların Can Yücel'leri artık yok ve ölüm bir kez daha toprağın üstüne adını yazıyor. **"Ölüm adın kalles olsun"** (Enver Gökçe).

Yaşamımızda derin izler bırakan, aşklarımıza ve mücadelemize direnç katan 1940 kuşağının şairleri birer birer gidiyor ve bizlere düşen görev de artıyor. Şair günlük hayatın çalkantıları, olumsuzlukları karşısında yaşamın her alanında içinden geleni korkusuzca söyleyendir. Açık sözlülüğüyle, korkusuzluğuyla, komünist olduğunu yazdıklarıyla haykırabilen insan olmak. İşte Can Yücel de ardında bu izi bırakarak ayrıldı aramızdan.

Şiir bir çocuğunu daha yitirdi. O'nun anlatmak istediği başka türlü birşeydi, onu anlayabilenlerden olmak insana çok şey veriyor. Kendisiyle hiç tanışmadım ama şiire ilk başladığım yıllarda tanıdım onu. Yüzyüze karşılaşmak gerekmiyor da bazen insanı tanımak için. Biliyoruz, canının çektiği birşey vardı: Acının, zulmün sona erdiğini görebilmek. Onda da korku çemberi, Sevgi Duvarı'na hep yenik düştü. Sevginin dili şiirdir, öyle değil mi, sevdiğimize seni seviyorum diyebilmek için, insana sevginin gücünü anlatabilmek için yazıyoruz? Söz, şiir çocukları olarak söz, o günler gelecek

ve bizler, belki de bizden sonrakiler, o mutlu günlerde senin şiirlerini okuyacağız. O günlerde hiç birşeyden korkmayacak çocuklar.

"Güler toplamış kırdan
Bir tabağın içine koymuş
Suyunu da unutmamış

Bir saat sonraydı
Can bak, dedi
Papatyalar ayaklanmış!

Nasıl beyaz, nasıl sarı
Nasıl yeşil!

Dur hele dedim Güler 'e
Bu, 142 ye girmesin sakın!
(Ölüm ve Gökyokuş)

Onun özü sözü birdi. Günü geldi, yazdığı gibi toprakla yıkandı, gitti. Onun ardından yapay sarsıntılar binlerce insanı yok etti. Küçük çocuklar sağ kalan küçük çocuklar yıkıntılar arasında oyuncaklarını aradılar, buldukları oyuncak yerine cesetti. İyi ki görmedin sevgili insan.

Onu onun şiiriyle uğurluyoruz:

" Sevda Tepesinde geçen gün
Karşiki masanın altında
İki tane tavuk gördüm
Toprakla yıkıyorlardı
Eşeledikleri çukurda
İnsanlar için de belki ölüm
Toprakla bi tür
Yıkanmaktır diye düşündüm ☼
(Ölüm ve Gök Yokuş/Baharla Ölüm Konuşmaları)

*İşçi sınıfımızın “sosyal devlet” arayışı içinde olduğu bir
sırada getirilen uyuz sosyal güvenlik yasasının da gösterdiği
gibi, burjuvazinin “sosyal devleti” iflasa gidiyor.*

Olumsuz çözümün olumsuzluğu açığa çıkıyor.

İşçi sınıfı,

sınıfları, sınıf egemenliğini, sömürüyü, devleti, sınırları

kaldırmaya yönelecek

gerçek, olumlu sosyal devleti kurmalıdır!

SOSYAL DEVLET VE TEJVED DEVLET

Candan Selek

Türkiye’de “sosyal devlet” terimi, uzun bir süredir çeşitli yasalarda, yazılarda vb. kullanıldı. Ancak son yıllarda bu terim daha farklı biçimlerde, daha farklı kesimlerde ve çok daha sık kullanılır oldu. “Sosyal devlet”, bir yandan bazı sendikacıların öne sürdükleri istemler, öte yandan çeşitli burjuva kesimlerin düzey düzey vaatleri arasında sık sık yer alıyor.

Konuyu üç ülkeyi örnek alarak açıklayacağız. Genel olarak kapitalist gelişmede olduğu gibi, “sosyal devlet”te de klasik örnek oluşturan İngiltere’yi en geniş ele alacağız. Almanya, “sosyal devlet” denen uygulamalara ilk başlamış olmakla birlikte klasik örnek oluşturmuyor. Almanya örneğini daha kısa ele alacağız. Fransa’ya ise, esas olarak Marks ve Engels’in “sosyal devlet”

konusundaki güzel değerlendirmelerini aktarmak için değineceğiz. Bu nedenle önce Fransa ile başlayacağız.

FRANSA :

Gerçek sosyal devlet Paris Komünü'ydü

Geçen yüzyıl boyunca “sosyal devlet” Fransa’da şiddetli sınıf savaşlarının, devrimlerin önde gelen konularından biriydi.

Fransa’da 1789 burjuva devrimiyle burjuvazi iktidara geldi. Ancak, o zamanlar ilerici olan burjuvazinin gericilikle kavgası 1789’da bitmedi, 19. yüzyılda sürdü. İşçi sınıfı bu kavgaya da katıldı. Önceleri zayıftı, bağımsız varlık gösteremiyordu. O devrimci savaşı veriyordu, sonuçlarını burjuvazi topluyordu. Giderek durum değişti.

Geçen yüzyıl boyunca Fransa’da, özellikle de kapitalist gelişmenin yoğunlaştığı Paris’te, ayaklanma, devrim oldu. Bu süreç içinde işçi sınıfı bağımsız sınıf bayrağını giderek yükseltmeye başladı. O bağımsız sınıf bayrağını yükselttikçe burjuvazi gericileşti. Yüzyılın sonunda artık burjuvazi gericilikle çoktan uzlaşmış, işçi sınıfı ise Paris Komünü’yle bağımsız devrimci kimliğini ele güne kanıtlamıştı.

Sürece şöyle bir göz atalım.

1814’te başa gelen gerici Baurbon hanedanı 1830 Temmuz devrimiyle yıkıldı. Çarpışan, ölümler veren işçilerdi ama başa gelen burjuvazinin bir kesimiydi. 1830’da burjuva monarşi kuruldu. 1932’de ve 1839’da Paris’te 1834’te Lyon’da bu kez cumhuriyet istemiyle ayaklanmalar oldu. Bunlar bastırıldı. 1848’e doğru isyan ruhu yine olgunlaşıyordu. Şubat 1848’de devrim patladı ve cumhuriyet ilan edildi.

“Nasıl ki işçiler Temmuz günlerinde burjuva *burjuva monarşi* için savaşmış ve onu kazanmışlardı, Şubat günlerinde de burjuva cumhuriyet için savaştılar ve onu kazandılar. Nasıl ki Temmuz monarşisi kendini cumhuriyetçi *kurumlarla çevrili bir monarşi* olarak ilan etmek zorunda kaldıysa, Şubat cumhuriyeti de kendini *sosyal kurumlarla çevrili bir cumhuriyet* olarak ilan etmek zorunda bırakıldı. Paris proleteryası bu ödünü de dayattı.” (K. Marks, “Fransa’da Sınıf Savaşları”, Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, Üç ciltlik, İng. basım, c.1, s.212)

Sosyal kurumlar. İşte Paris proletaryasının dayattığı buydu. İşçiler geçici hükümete, herkese iş bulmayı, herkesin geçimini çalışarak sağlamasını vb. garantiye almayı içeren bir kararname kabul ettirdiler. Hükümet bu sözünü unutunca, 20 bin işçi hükümetin çalıştığı binaya yürüdü ve “Emeği örgütleyin! Ayrı bir Çalışma Bakanlığı kurun!” diye bağırdı. Bunun üzerine hükümet

hemen bir komisyon kurdu. Komisyona bütçe ayırmadı, yetki vermedi. Sosyalistlerin de olduğu komisyon Lüksemburg sarayında bir odada çalışmaya başladı.

“...Paris proletaryasının istemleri, burjuva cumhuriyetinin ötesine geçtiği ölçüde, Lüksemburg sarayındaki komisyon gösteriştten başka bir varlık kazanamadı.

“İşçiler burjuvaziyle ortak olarak Şubat Devrimi’ni yapmışlardı ve burjuvazinin yanı sıra kendi çıkarlarının öne sürülmesini garanti etmeye çalışıyorlardı... Emeği örgütleyin! Ama emeğin varolan burjuva örgütlenmesi ücretli emektir. Onsuz sermaye, burjuvazi, burjuva toplumu olamaz. Ayrı bir Çalışma Bakanlığı! Ama Maliye, Ticaret, Bayındırlık bakanlıkları-bunlar burjuva emek bakanlıkları değil mi? ... İşçiler sandılar ki kendilerini burjuvaziyle kurtarabilirlerdi...

“...Fransız işçi sınıfı... daha hâlâ kendi devrimini yapabilir durumda değildi...”(K. Marks, agy, s.213)

1848 devrimindeki bu durumu daha sonra Engels de şöyle anlatıyordu:

"Fransa'nın 1789'dan bu yana olan ekonomik ve siyasal gelişmesi sayesinde, Paris son 50 yıldır öyle bir konuma oturdu ki, orada hiçbir devrim proleter karakter almadan, yani zaferi kendi kanyla satın almış olan proletarya zaferden sonra kendi öz istemlerini ileri sürmeden, patlak veremedi. Bu istemler, o somut dönemde Paris işçilerinin ulaşmış olduğu gelişmişlik düzeyine paralel olarak az ya da çok bulanık, hatta karma karışık, ama hepsi son çözümlemede kapitalistlerle işçiler arasındaki sınıf uzlaşmazlığının kaldırılmasına varıyordu....

"...1848'de... devrimci işçiler... 1830'dan beri burjuvazinin, hatta cumhuriyetçilerin sandığından çok daha fazla siyasal bağımsızlık kazanmışlardı. Hükümetle muhalefet arasındaki kriz anında işçiler sokak savaşına başladılar, (1830'dan beri başta olan-1000Ç) Louis Pihilippe ... toz oldu ve onun yerine cumhuriyet geldi, hem de muzaffer işçilerin kendilerinin 'sosyal' cumhuriyet adını taktıkları bir cumhuriyet. Gelgelelim hiç kimse bu sosyal cumhuriyetin ne demek olduğu konusunda net değildi, hatta işçilerin kendileri bile. Ama şimdi silahlıydılar ve devlette iktidardaydılar. Dolayısıyla denetimi elde tutan burjuva cumhuriyetçiler ayaklarının altında sağlam tabana benzer bir şey hissettikleri anda en başta işçileri silahsızlandımayı amaçlıyorlardı. Bu amaç onları Haziran 1848 ayaklanmasına ... iterek gerçekleştirildi. Hükümet, çok daha üstün bir gücü hazırlamıştı. Beş gün kahramanca savaşından sonra işçiler yenildiler. Ve ardından kan banyosu geldi... Proletarya burjuvaziye karşı ayrı bir sınıf olarak, kendi öz çıkarları ve istemleriyle konum almaya kalkıştığı anda, intikam için nasıl insanlık dışı zulüme yöneleceğini burjuvazi ilk kez gösterdi. Yine de 1848, burjuvazinin

1871'deki telaşı yanında çocuk oyuncağı kalırdı." (F. Engels, "Fransa'da İç Savaş" a Önsöz", Marks -Engels, Seçme Yapıtlar, Üç ciltlik, İng. basım, c.2, s.179-180)

1871'de Paris Komünü'yle olanı ise Marks şöyle anlatıyordu:

"...Paris proleteriyasının Şubat devrimini (1848- 1000Ç) başlattığı 'sosyal cumhuriyet' haykırışı, sınıf egemenliğinin kendisini geride bırakan bir Cumhuriyet'in yanında artık bulanık bir özlemi dile getiriyordu. Komün o Cumhuriyet'in *olumlu* biçimiydi." (K. Marks, "Fransa'da İç Savaş", agy, s.219-220) (abç)

"Sosyal cumhuriyet " isteminin olumlu biçimi, sınıf egemenliğini tümüyle kaldırmaya yönelik Paris Komünü'ydü. Paris Komünü yenildi. Ama o şanlı işçi sınıfı bağımsız varlığını kanıtlamış olarak orada durduğu sürece, burjuvazi, sınıf egemenliğini sürdürebilmek için işçi sınıfının bu 'sosyal cumhuriyet' istemini dikkate almak zorundaydı. Bu nedenle, burjuva cumhuriyet çerçevesinde, sömürüyü, sınıf çelişkilerini hiç de ortadan kaldırmadan, bazı burjuva sosyal kurumlarla, işleyişlerle sosyal görünümlü bir cumhuriyet yarattı. Yani bu alanda sınıf çelişkilerine tersinden, olumsuzundan bir çözüm getirmeye yöneldi.

Buraya dek anlatılanları özetleyecek olursak:

1. Geçen yüzyılda Fransız proletaryası burjuva devrimlerine aktif katılıyor, bu süreç içinde de olgunlaşıyordu. 1830 devriminde burjuva monarşiye razı oldu. 1830 devriminin ardından burjuva cumhuriyetçileriyle birlikte yalnızca cumhuriyet istedi. 1848 devriminde ise artık tüm burjuvalardan farklı olarak "sosyal cumhuriyet" istiyordu.
2. Bu "sosyal cumhuriyet" istemi pratikte, işsizliği, yoksulluğu, açlığı, sefaleti önleyecek sosyal kurumları olan bir cumhuriyet olarak, ne idüğü belirsiz, bulanık bir biçimde öne sürülüyordu. Ama bu bulanıklığın ardında, işçi sınıfının bu isteminin bilinç altında yatan, sınıf uzlaşmazlıklarının, sınıf egemenliğinin ve onların neden olduğu işsizlik, açlık gibi kötülüklerin kalkmasıydı.
3. O zamanlar işçi sınıfı henüz bağımsızlığını tam kazanmamıştı, kavga içinde giderek olgunlaşıyordu. Bu nedenle hem istemi bulanık bir biçimde öne sürdü, hem de burjuva çıkarların yanısıra, onlarla birlikte bu istem de gerçekleşebilir sandı. Burjuvazi göstermelik birşeyler yapıyor göründü ama asıl yaptığı işçilere saldırıp, kan döküp onları silahsızlandırmak oldu. Böylece işçi sınıfı anladı ki sosyal cumhuriyet, kendi istediği içeriğiyle burjuva cumhuriyet çerçevesinde elde edilemezdi.

4. Bütün bu deneylerle olgunlaşan, artık bağımsız bir sınıf düzeyine ulaşan işçi sınıfı 1871'de Paris Komünü'yle kendi sosyal cumhuriyet istemine kendisi olumlusundan yanıt getirdi. Sömürüye, burjuva sınıf egemenliğine, burjuvazinin baskı aygıtı olan burjuva devlete karşı, devrimi gerçekleştirecek her türlü sınıf egemenliğini kaldırmaya yönelik yepyeni bir devlet kurdu. İşte sosyal cumhuriyet buydu.

5. Paris Komünü yenildi. Ama yalnızca Fransa'da değil tüm Avrupa'da burjuvazinin üzerine korku çöktü. İşçi sınıfının sosyal cumhuriyet istemini dikkate almazsa, burjuvazi düzenini sürdüremeyecekti. Bu nedenle, bugün adına "sosyal devlet" denen, sömürüyü, işçi sınıfına göstermelik bazı sosyal haklar tanıyarak gizleyen, işsizlik, sakatlık, hastalık, dulluk, yaşlılık sigortasını, düşük gelir yardımını, parasız eğitim, sağlık ve konut hizmetlerini vb. içeren bir dizi uygulama getirdi.

6. Paris Komünü, sosyal cumhuriyetin, sosyal çelişkilerin çözümüne dayanan olumlu biçimiydi. Burjuvazinin sosyal devleti ise çelişkilerin bulandırılmasına, gizlenmesine, yatıştırılmasına dayanan olumsuz, negatif biçimdir.

Fransa örneğinden bunları öğreniyoruz. İşin başka yanlarını öğrenmek üzere şimdi de kısaca Almanya'ya bakalım.

ALMANYA :

Burjuva "sosyal devlet" tek başına sınıf çelişkilerini yatıştırmaya yetmiyor
Almanya'daki kapitalist gelişmeyi Konut Sorunu kitabına 1887'de yazdığı Önsöz'de Engels şöyle anlatıyor:

"Almanya dünya pazarında geç belirdi. Bizim büyük ölçekli endüstrimiz kırklardan başlar. İlk ivmesini 1848 devriminden aldı ve tam olarak, ancak, 1866 ve 1870 devrimleri, yolundan hiç olmazsa en kötü engelleri temizledikten sonra gelişebildi. Ama dünya pazarını büyük ölçüde dolu buldu... Bizim büyük ölçekli endüstrimiz hemen hemen tamamen iç pazara çalışır ... ve toplu ihracatımız çok sayıda küçük eşyalardan oluşur. Büyük ölçekli endüstri, en fazla, bunların gerekli yarı mamul maddelerini sağlar. Küçük eşyaların kendisi ise ana olarak kırsal ev endüstrisi tarafından karşılanır.

"... Almanya'nın bir dizi küçük eşyada dünya pazarında rekabet etme kapasitesini besleyen bu temeldir. Tüm kâr olağan ücretlerin düşürülmesiyle elde edilir ve tüm artık-değer alıcıya sunulabilir.

"(...)

"Bu işin bir yanı, ama bir de öteki yanı var. Ev endüstrisi Alman ihracatının ve dolayısıyla tüm büyük ölçekli endüstrinin geniş tabanı oldu... Ev endüstrisinin yayılmasıyla köylü bölgeleri birer birer bugünkü endüstrileşme hareketinin içine çekiliyor. Kırsal alanların ev endüstrisiyle

bu devrimcileştirilmesidir ki Almanya'da endüstri devrimini, İngiltere'de ve Fransa'da olduğundan çok daha geniş alana yayıyor... Bu, İngiltere ve Fransa'nın tersine, neden Almanya'da devrimci işçi sınıfı hareketinin yalnızca şehir merkezlerinde kısıtlı kalmayıp ülkenin daha büyük kısmına yayıldığını açıklar." (F. Engels, "Konut Sorununa Önsöz", Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, Üç ciltlik, İng. basım, c.2, s.301-303)

Engels'in bu dedikleri Almanya işçi hareketinin gelişimindeki bazı başka özgüllükleri de açıklar. Büyük ölçekli endüstrinin ancak 1840'larda gelişmeye başladığı bir ülkede, Fransız işçi hareketinin de etkisiyle, 1870'lerde büyük bir işçi hareketi oluştu ve hızlı büyümesini sürdürdü.

1862'den beri Almanya'nın yönetiminde önemli rol oynayan Bismark, 1871'de birliğe kavuşan Alman İmparatorluğu'nun Şansölyesi olarak başa geldi ve 1890'a kadar başta kaldı. Paris Komünü tüm Avrupa işçi hareketine güç katmış, burjuvaziye korku salmıştı. Alman işçi hareketi büyüyordu. Bu nedenle bir burjuva tarihçinin bile dediği gibi "tüm yaşamı boyunca Bismark devrim heyûlasının korkusuyla titredi." (William Carr, *Almanya Tarihi 1815-1845*, Edward Arnold yayınevi, İngilizce basım, Londra 1977, s.150)

Alman Sosyal Demokrat Partisi 1871'de 102 bin, 1874'te 352 bin, 1877'de ise 493 bin oy aldı. Korkan Bismark 1878'de Anti-Sosyalist yasayı getirdi ve partinin örgütlenme, yayın vb. çalışmalarını yasakladı. Ancak seçim çalışmalarını yasaklamama gibi bir jestte bulundu. Bu yasa geldikten sonraki ilk seçimlerde, 1881'de, partinin oyları 312 bine düştü.

Bu seçim sonucunun rahatlatıcı etkisiyle de olsa gerek, Bismark, işçi sınıfının Fransa'da 1848 devriminde istem olarak öne sürdüğü, 1871 Paris Komünü'yle ise olumlu biçimini somut sergilediği "sosyal cumhuriyet" konusunda birşeyler yaparsa işçi hareketinin bağımsız gelişimini engelineceğini düşündü.

Bunun üzerine 1883'de üç milyon işçi ve ailesi için sağlık bakımı sağlayan bir yasa, 1884'te sakatlık ve iş kazası sigortası getirildi. 1886'da 7 milyon tarım işçisi de kaza ve sağlık sigortası kapsamına alındı. 1889'da işçilere 70 yaşında emeklilik aylığı bağlandı.

Bu önlemler bu düzeyde Avrupa'da ilkti. Ancak kısa erimde etkisi hiç de Bismark'ın planladığı gibi olmadı. Alman Sosyal Demokrat Partisi, 1881 seçimlerinde oy kaybına uğradıysa da, Bismark'ın bütün bu "sosyal devlet" gösterişine rağmen, 1884'te 550 bin 1887'de 763 bin, 1890'da 1 milyon 427 bin oy aldı.

Böylece Bismark, yasaklarıyla sopa, "sosyal devlet" önlemleriyle havuç siyasetini birlikte uyguladığı halde kısa erimde işçi hareketinin gelişimini dur-

duramadı. Ama bu arada Bismark bir yönde daha yoğun çaba harcadı: Emperyalistleşme.

Almanya zaten Fransa'nın Alsace-Lorraine bölgesini ilhak etmişti. 1881'de Bismark önce Avusturya-Macaristan ve Rusya ile bir üçle ittifak imzaladı. Bir yandan Rusya'ya açık arka çıkarak, Rusya'nın Güney ve Uzak Asya'da Britanya'ya karşı işler yapmasını, öte yandan Rusya ve Avusturya'yı aynı ittifaka bağlayarak bu ikisinin Balkanlar'daki yayılma girişimlerini birbirine dengeletmeyi amaçladı.

Bu ittifakı yaptıktan sonra çeşitli manevralarla Bismark Britanya ile Fransa'nın Afrika'yı paylaşımından pay istemeye başladı. Nitekim 1884 ve 1885'te Almanya, Güney Batı Afrika, Togoland, Kamerun, Almanya Doğu Afrikası ve bazı Pasifik adalarını sömürge olarak kabul etti.

Engels'in dediği gibi Almanya dünya pazarına geç çıkmıştı. Dünya pazarında güçlü bir rekabet ile karşı karşıya kalmıştı. Küçük ve yaygın ev endüstrisini dayanak yaparak hem büyük ölçekli endüstrisini, hem ihracatını hızla geliştirdi. 19.yüzyılın sonlarında bir yandan tekelleşme, kartelleşme hızla yol almış, öte yandan emperyalistleşme çabaları yoğunlaşmıştı.

Bismark 1890'da istifa etmek zorunda kaldı ve 1898'de öldü. Yaşamı devrim korkusuyla geçen bu devlet adamının ölümünün hemen ardından, 20.yüzyılın başında artık Almanya, İngiltere kadar olmasa da emperyalist bir güçtü. Hem de gücü oranında sömürgelere sahip olamamış, yeni bir paylaşım isteyen bir emperyalst güç!

Arağan 10 yıl kadar geçmişti ki, Almanya'nın bu yeniden-paylaşım isteğiyle de bağlı olarak I.Dünya Savaşı patladı. II. Enternasyonal'in çöküşü de aynı sıraya rastladı. II. Enternasyonal'in çöküşü, ağırlığıyla Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin çöküşü anlamına geliyordu.

Bismark'ın "sosyal devlet" uygulamalarıyla ASDP'nin 1914'teki çöküşü arasında bir bağ var mıydı? Bunun için bu partinin tarihine ilişkin birkaç olguyu daha hatırlayalım.

ASDP, Lasalleciliğın yanlış etkilerini vb.daha baştan içinde barındırdı. Bu bir yana, partinin tarihinde oportinizimle iki büyük kavga oldu. Birinde Marksizm kazandı, ötekinde oportinizizm kazandı.

İlk büyük kavga, 19.ve 20.yüzyılların dönemecinde oldu. Bernstein, Almanya'daki "sosyal devlet" uygulamalarını göstererek, Marksizm'i, devrim gerekliliğini vb.herşeyi açıktan açığa reddetti. Bu kavgada parti, büyük çoğunluğuyla Bernstein'a karşı Marksizm'e sahip çıktı. Hem Lasalleci etkilerin, hem

“sosyal devlet” uygulamalarının izleri kötü bir barışla sonuçlanan bu kavgada da vardı. Ama ne olursa olsun kavgayı Marksizm kazandı. İkinci kavgada ise, ilk kavgayı Marksizm’e kazandıranlarla birlikte parti çoğunluğu çöktü gitti.

1. Dünya Savaşı’nı da Almanya yenik düşünce, Almanya’da işçi hareketi yeniden canlandı. 1918’de devrim oldu. Ama oportünizmin işçi hareketinde açtığı yara nedeniyle, özne ögenin geride kalması yüzünden devrim yenildi. Yenilgi sürecinin sonunda, burjuva “sosyal devlet”inin en çarpığı, en olumsuz faşizm geldi. İşçileri faşist devletin korporatif, monolitik yapısı altında örgütledi. Bugün yaygın kullanışıyla “sosyal devlet” ise Almanya’da ancak II. Dünya Savaşı’ndan sonra oluştu.

Bunları gördükten sonra, sorumuza dönüp yanıtlamaya çalışırsak şunları diyebiliriz:

1. Bismark’ın “sosyal devlet”i, işçi hareketinde belli bir kafa karışıklığı yaratmış, en azından Bernstein revizyonizmine bir kaynak oluşturmıştır. Ama koca partide Bernstein’in uğradığı yenilgi de gösteriyor ki sonuç, “belli bir kafa karışıklığı”nın çok ötesine geçememiştir.

2. Bismark’ın “sosyal devlet”i sınıf çelişkilerini yatıştırmaya tek başına yetmemiştir. Onun beklentilerinin tam tersine, o yıllarda işçi hareketinin etkinliği daha da artmıştır.

3. Kapitalist gelişme sınıflar arasında derin bir uçurum açıyor. İşçi sınıfının “sosyal cumhuriyet” istemi bu uçurum temelinde oluşuyor. Yaygın emperyalist süper kârlarla beslenmeyen bir burjuva “sosyal devlet” uygulaması, sınıfın istemine tersinden bir çözüm olmaya yetmediği gibi, tam tersine istemi daha da körüklüyor. Bismark’ın hayal kırıklığına uğramasının nedeni budur.

4. Almanya’da 1914’te işçi hareketinde asıl yara açan, emperyalistleşmeyle oluşan işçi aristokrasisidir. Ancak 1918 devrimi, bunun bile henüz kesimsel kaldığını, asıl zararını öncü örgütlenmeyi dağıtarak verdiğini gösteriyor. Faşizm ihtiyacının ortadan kalkmamış olması da aynı olguya işaret ediyor.

5. Almanya’da burjuva “sosyal devlet” in, ABD yardımları ve gürbüz, yaygın emperyalist süper kârlar temelinde sınıflar arasındaki uçuruma yeterli bir tersinden çözüm oluşturabilmesi ancak II. Dünya Savaşı sonrasına rastlar.

Almanya örneğinin öğrettikleri de bunlardır. Şimdi İngiltere’ye geçelim. Önce bir tarihçe vereceğiz, sonra “sosyal devlet” dendiği zaman kapitalizm çerçevesinde ne gibi uygulamaların kastedildiğini daha somut gösterebilmek için uygulamalardan örnekler vereceğiz.

İNGİLTERE

Emperyalist süper kârlara dayalı burjuva “sosyal devlet”ine klasik örnek İngiltere’de ilk kez Charles Booth 1886’da bir araştırma yapmış ve Londra halkının %30’unun fakir ve yardıma muhtaç durumda olduğunu saptamıştır. Bu oran Doğu Londra’da daha da kötü, %35’tir.

Daha sonra 1899’da Seebohn Rowntree’nin yaptığı bir araştırmaya göre de fakirlik oranı tüm İngiltere’de %30’dur.

1886’da, 1889’da durumlar böyle olursa, daha önceleri fakirliğin ne kadar yaygın olduğu anlaşılır. Nitekim dünyada ilk kez İngiltere’de 1601’de bir fakirlik yasası çıkmıştır. Ama “sosyal devlet” dendiğinde, onunla ilgili olarak düşünülebilecek olan bu değil, 1834’de çıkan Fakirlik Yasası’dır.

Engels, *İngiltere’de İşçi Sınıfının Yaşam Koşulları* kitabında 1834 Fakirlik Yasası’na “burjuvazinin proletaryaya karşı en açık savaş fermanıdır” diyor ve uygulamasını şöyle anlatıyor:

“...Parlamentodan 1834’de geçen ve bugüne kadar yürürlükte olan yeni Fakirlik Yasası’ nı getirdiler. Para ve yiyecek olarak tüm yardım kaldırılmıştı. Bırakılan tek yardım, derhal inşa edilen işevlerine (work-houses- 1000Ç) kabul edilmeydi. Bu işevleri, ya da halkın deyimiyle Fakirlik Yasası Bastilleri için kurallar, bu biçimde bir kamu yardımı olmadan yaşamada en küçük bir şansı olan herkesi korkutuyor. Yardımın en aşırı durumlarda ve başka her çaba başarısız olduktan sonra uygulanmasını garantiye almak için, işevi, ancak bir Maltuscunun rafine aklının keşfedebileceği, en itici bir ev durumuna sokulmuş. Yemek, çalışırken en kötü ücret alan bir işçinin yediğinden kötü, iş daha zor, yoksa işevini dışarıdaki sefil durumlarına tercih edebilirler. ... İşini bitirmeyene yiyecek verilmez. Dışarı çıkmak isteyen izin alınak zorundadır ki, onun davranışına ya da müfettişin yargısına göre izin verilir ya da verilmez. Tütün yasaktır, evin dışındaki akrabalarından ya da arkadaşlardan hediye kabul etmek de. Yoksullar işevi üniformasını giyerler... Yaptıkları iş dışarıdaki işyerlerine rakip olmasın diye onlara oldukça gereksiz işler yaptırılır. ‘İşe yaramazlar’ın çoğalmasını ve ‘moral bozuk’ velilerin çocuklarını etkilemelerini önlemek için aileler parçalanır, koca bir bloka, karı bir bloka, çocuklar bir üçüncü bloka konur ve birbirlerini uzun aralıklardan sonra, ancak belirtilen saatlerde görmelerine izin verilir. ... İşevinde kalanlar ancak görevlilerin izniyle dışarıdan ziyaretçi kabul edebilirler.... “(F. Engels, *İngiltere’de İşçi Sınıfının Yaşam Koşulları*, İng. Basım, s.311-312)

İşte o tarihlerde halka “hizmet”, yoksula “yardım” diye bu vahşetle, işevi değil

cezaevi uygulaması yapıyordu.

Yoksul halk öncelikle aile birimleri olarak kendi kendine yeterli olabilmeye çalışıyor, ailenin tüm fertleri çok küçük yaşlardan itibaren çalışmaya başlıyordu.

Çoğunlukla birbirine yakın yaşayan aile grupları ve mahalle halkı arasında dayanışma ve yardımlaşma yoksul halkın ikinci dayanak noktasını oluşturuyordu.

Bir de çok sayıda hayırseverler derneği kurulmuştu. 1861'de yalnızca Londra'da 641 ayrı hayır derneği vardı ve bunların harcamaları Fakirlik Yasası harcamalarından daha fazlaydı.

Ana olarak dini çevrelerin örgütlediği hayır dernekleri daha çok yerel örgütler düzeyindeydi. 1869'da tüm hayır derneklerini birleştiren bir Hayır Örgütleri Birliği kuruldu.

Burjuva tarihçi Derek Fraser'a göre bu hayır derneklerinin ana motiflerinden biri de "sosyal devrim korkusu"ydü. (Derek Fraser, *Britanya Refah Devletinin Evrimi*, Macmillan Öğrenci Dizisi, İng.basım, Londra 1978,s.115)

19. yüzyılın ikinci yarısında tüm toplumu saran bu hayır derneklerini Engels çok güzel değerlendiriyor:

"Kimse sanmasın ki ... 'yetiştirilmiş' İngiliz, egoizmiyle açıkça böbürlenir. Tam tersine, onu en aşağılık ikiyüzlülük altında gizler. Ne? Varlıklı İngiliz hiç yoksulu hatırlamadan eder mi? Onlar ki başka hiçbir ülkenin övünemeyeceği kadar, insansever kurumlar kurmuşlar! ... Sanki siz proleterlere, önce onların kanını emerek hizmet ettiniz ve sonra da onların üzerinde, kendinden memnun, ikiyüzlü insanseverliğinizi uyguluyor, soyup soğana çevirdiğiniz kurbanlara, onlara ait olanın yüzde birini verirken, kendinizi dünyanın önünde insanlığı kollayan güçlü hayırseverler olarak gösteriyorsunuz.... Hayır ki, zaten düşmüş olanı tozun içine daha da derin gömer, alttakinden, toplumun reddettiği paryadan, önce kendinde kalan son şeyi, insanlık iddiasının ta kendisini teslim etmesini, merhamet dilenmesini ... ister."(F.Engels agy, s.303)

Yoksul halk açısından böylesine onur kırıcı olan hayır derneklerine karşı, işçi sınıfının kendi kurduğu örgütlenmeler de vardı. 1990'lerde işçi sınıfının en büyük örgütlenmesini oluşturan Dostluk Dernekleri'nin 1904'de 6 milyon üyesi vardı.

Emekçilerin haftada 1-2 penny vererek üye oldukları bu dernekler halk arasın-

da güvenilir, saygı duyulan kuruluşlar olmuşlardı. Engels, bu derneklerin öteki hayır derneklerinden çok daha verimli olduğunu söylüyor ve şöyle diyor:

“...Bu insanseverliğin verimliliğine gelince, Canon Parkinson’un kendisi söylüyor ki fakir fakire burjuvazinin olduğundan çok daha fazla yardımcı oluyor. Ve, aç kalmanın ne demek olduğunu kendisi bilen, kendisinin zaten azıcık olan yemeğini paylaşması gerçek bir özveri ama zevkle yapılan bir özveri olan dürüst bir proleterin verdiği böyle katkı, böyle yardım, lüks burjuvazinin dikkatsizce fırlattığı bağışlardan tümüyle fark bir niteliktedir.” (agy, 304)

Endüstri devrimiyle birlikte hızla gelişen işçi sınıfı 19.yüzyılda aktif savaşım vermeye başladı. 1847’de Parlamento’dan geçen 10 saatlik işgünü yasası bu savaşımında çok önemli bir başarıydı. Marks, bundan, 30 yıllık, hayranlık verici savaşımın başarısı diye söz ediyor. 1848’de de, hem savaşım sonucunda, hem de kanalizasyon sorunu yalnızca fakir halkı değil tüm toplumu tehdit eden hastalıklara neden olunca, Halk Sağlığı Yasası çıktı.

1870’in ortalarında tarım sektörü krize girdi ve köyden kente nüfus akımı başladı. Bunun sonucunda şehirlerde büyük bir işsizler ordusu birikmeye başladı.

İngiltere ilk kez 1870’de Batı Avrupa ve Amerika ile ciddi rekabete girdi. Bu arada Paris Komünü’nün de etkisiyle işçi sınıfı hareketi yükseliyordu. 1884’de Fabian Derneği ve Sosyal Demokrat Federasyon (SDF), 1893’de Bağımsız İşçi Partisi kuruldu.

Dünyada hâlâ tekel konumu süren İngiliz burjuvazisinin emperyalist kârlarla palazlandığı ve yükselen sınıf savaşımından korktuğu bu yıllarda, daha sonra kendi içinde ayrıca değineceğimiz şu konularda ard arda yasalar çıkmaya başladı:

1870 Eğitim Yasası: 10 yaşına kadar tüm çocuklara ilkokul eğitimi sağlanması.

1875 Ceza Yasası Değişikliği: Barışçı grev ve gözcülüğünün yasallaşması .

1885 Konut Yasası: Trafalgar Meydanı’nda çıkan çarpışma sonucunda, hükümetin belediyelere para yardımını kabul etmesi.

1897 Çalışana Tazminat Yasası: İş kazalarının işveren tarafından sigorta edilmesi.

Bu yıllarda, Sosyal Demokrat Federasyon’un ve genel olarak II. Enternasyonal’e bağlı dev rimcilerin bu “sosyal” önlemler hakkındaki görüşlerini bir burjuva yazarı şöyle anlatıyor:

“SDF ve onun daha solunda duran ötekiler ... devlet eliyle refah önerilerine karşı derinden kuşku duyuyorlardı. Onları, işçi sınıfının kendi yaşamı üzerindeki denetimini azaltma aracı ve işçilerin üretim araçları üzerinde denetim, yüksek ücret ve tam istihdama yönelik haklı istemleri yerine geçirilmek istenen yarım yamalak önlemler diye niteliyorlardı.”(Pat Thane, Refah Devletinin Temelleri, Longman yayınları, İng. Basım, Londra-New York 1986, s.16)

Sol işçi örgütleri sosyal önlemleri böyle niteliyorlardı ama işçi sınıfının genel durumunu daha 1858’de Marks’a yazdığı mektupta Engels şöyle tanımlıyordu:

“... İngiliz proletaryası gerçekte gitgide daha fazla burjuvalaşıyor. ... Tüm dünyayı sömüren bir ulus için buna, tabii, bir ölçüye dek hak verilebilir. Burada duruma yardımcı olabilecek tek şey birkaç adamakıllı kötü yıl olurdu...”(Marks-Engels, Seçme Yazışmalar, İng.basım, s.132-133)

1899’da İngiltere Güney Afrika’da Boerlerle savaşa girdi. Önceleri kaybediyordu. Çok miktarda harcama yaparak gidişi tersine çevirdi ve 1902’de savaşı kazandı. Bu savaşa yapılan harcamalar, savaşta ordu tabanının sağlık ve eğitim eksiklerinin yansımaları, savaş boyunca ve ardından, çeşitli sosyal önlemlerin gündeme gelmesinde rol oynadı.

1900-1914 arasında, sendika üyeliği 2 milyondan 4 milyona çıktı. Çok sayıda grev, eylem oldu. 1906’da seçimi Muhafazakarlar kaybetti, İşçi Partisi’nin de desteğiyle, büyük bir çoğunlukla Liberaller başa geldi. Ama artık Liberal Parti ikinci parti olarak yerini yavaştan İşçi Partisi’ne bırakıyordu. Hem işçi tabandan destek almak için çabalıyordu ama hem de yaptıkları beğenilmiyordu. 1911’de çıkardığı Sosyal Sigorta Yasası grevlerle, şiddetli eleştirilerle karşılandı. 1910-1914 yılları işçi eylemleriyle geçti.

I. Dünya Savaşı sonrasında, tüm Avrupa’da olduğu gibi İngiltere’de de önce kısa bir bolluk, ardından ciddi ekonomik sorunlar gözlemlendi. Özellikle 1929-30 krizi işsizliği muazzam boyutlara ulaştırmıştı.

1911’de İngiltere’de deney düzeyinde, dar kapsamlı bir işsizlik sigortası uygulaması başlatılmıştı. I. Dünya Savaşı sırasında bu uygulama genişletilmeden sürdürüldü. Savaş sonrasındaki işsizlik karşısında İngiltere hazırlıksız yakalandı.

Önce “işte çalışmama bağıışı” diye bir uygulama getirildi. Ardından 1920’de 1911’dekinden daha geniş kapsamlı bir İşsizlik Sigortası getirildi ama işsizlik o denli yaygındı ki sigorta fonları birikmiyordu. Sigorta, sigorta olmaktan çıkıp yardım dağıtımına döndü. Bu yardımı, 1834’te çıkmış Fakirlik Yasası kapsamı-

na katmak isteyenler oldu. Ama Fakirlik Yasası öyle bir tepki toplamıştı ki ona katılamadı, ayrı bir biçimde resmileşti. Yine de yardım olarak verilmesi tepki doğurdu.

Bu, "sigorta mı, yardım mı" konusu İngiltere tarihinde sınıf savaşımının odaklarından biri olmuştur. "Hak mı, yardım mı" kavgası yürümüştür. Burjuva tarihçi Fraser bu konuyu şöyle aktarmış:

"...Sosyal devrim korkusu ... sosyal siyasetin tarihinde sık sık ortaya çıkan bir konudur. Savaştan hemen sonraki yıllarda büyük ölçekli endüstride hareketlilik, yaygın hoşnutsuzluk ve Bolşevizm'den korku vardı. İşsizleri yardımsız bırakmak sosyal huzursuzluğu davet etmek olurdu. Çok yönüyle yardım, böylece kapitalizmi korumak için elverişli bir araçtı. O devrimci değil, morali bozuk bir ulus yarattı." (Derek Fraser, agy, s.171-172)

Bu sözlerde aktarılan anlayışa karşı, İngiltere işçi sınıfı sosyal uygulamaların bir yardım hatta lütuf, hatta bir ihtiyaç olarak değil, bir hak olarak düzenlenmesinde hep ısrarlı oldu.

Özetle, I. Dünya Savaşı sonrası dönemde sosyal uygulamalarda fazla bir yol alınmamıştır. Ancak II. Dünya Savaşı sonrasında tüm Avrupa'da olduğu gibi, İngiltere'de de "sosyal devlet" in hemen hemen her alanında patlama oldu.

II. Dünya Savaşı sonunda dünyada sosyalizm artık bir sistem olarak, hem de Avrupa'nın yarısını kendine katarak vardı. Tüm dünya işçi sınıfında ve halklarında SSCB'ye büyük bir saygı sevgi vardı. Bu durum ve sosyalizmin bir sistem olarak ortaya çıkması, sistemler arası rekabeti şiddetlendirdi.

Emperyalist sistem soğuk savaşla sosyalizmin etkilerini dışarıda tutup, merkezi denetim, planlama gibi araçları kullanarak, bilimsel teknolojik devrimi hızlandırılıp sonuçlarından hemen yararlanarak, ABD borçlarıyla, yatırımlarıyla, yardımlarıyla Avrupa'yı kalkındırarak hızlı bir ilerlemeye girdi. Bu ilerleme 1970'lere dek sürdü. İngiltere'de de "sosyal devlet" buna paralel olarak yürüdü.

Buraya dek anlatılan tarihçenin ulaştırdığı sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

1. İngiltere "sosyal devletin" klasik örneğidir çünkü uzun süre tek emperyalist güç olarak dünyayı sömürmüş ve emperyalist süper kârlar temelinde, işçi hareketinin istemlerini kolayca hadım edip, kapitalizm çevresinde sosyal refomlarla yatıştırabilmiştir.

2. Ancak bu bile savaşım olmuştur. İngiltere'de kabul edilen her sosyal

reform ya da reformlar dizisinin altında işçi sınıfının savaşımları yatar.

3. Öte yandan, İngiltere’de sosyal reformların tarihçesi, burjuvazinin devrim korkusuyla baştan sona bağlı olmuştur.

4. İşçi sınıfı savaşılararak istemiş, burjuvazi emperyalist süper kârlara dayanarak vermiştir. Ancak bu arada istenen ve verilenin ne olduğu, hak mı, yardım ya da lütuf mu olduğu konusunda da öğretici bir kavga yürümüştür. İşçi sınıfı hak, burjuvazi yardım vermek, yardım vererek işçi sınıfının onurunu zedelemek istemiştir. Bu çerçevede yürüten onur savaşımını işçi sınıfı kazanmıştır.

Şimdi İngiltere’de “sosyal refah devleti’nin nasıl işlediğini daha yakından görmek için belli başlı alanlarda tarihsel gelişimi içinde bazı uygulamalara bakalım.

İşleyiş Sağlık

İngiltere’de 19.yüzyılın son yıllarına kadar, sağlık kurumları özel sektörün elindeydi. Parası olan, evine doktor ve hemşire getirterek tedavi oluyordu. İşçi sınıfı ise hemen hemen tümünden sağlık hizmetinden yoksundu. Doğan bebeklerin yaşamlarının ilk yılında ölmeleri çok rastlanan bir olguydu. İşçi sınıfının büyük çoğunluğu hayatı boyunca hastalıklı yaşıyordu.

Burjuva yazarları olan Jack Nobbs, Bob Hine ve Margaret Fleming’in yazdığı *Sosyoloji* kitabında ortalama yaş konusunda şöyle deniyor:

“Chad Wick’in 1842’deki raporuna göre, Manchester’de işçiler arasında ortalama yaşam uzunluğu 17 idi. Kırsal Ruthland’da ise 32 idi. Manchester’de zenginler arasında ortalama yaşam 38 idi.”(Jack Nobbs, Bob Hine ve Margaret Fleming, *Sosyoloji*, Macmillan Education Ltd. yayınevi. 1983, İng. Basım, s.226)

Bu yıllarda iki tip hastahane vardı. Birinci tip, hayır derneklerinin oluşturduğu hastahanelerdi. Buralara tedaviye gidenler, hem hayır dilenmek zorunda kalıyorlar, hem de sonunda doktorların kobayı durumuna düşüyorlardı.

İkinci tip hastahaneler ise belediye hastahaneleriydi. Ancak bunlar daha çok Fakirlik Yasası’na bağlı işyeri revirleriydi.

Devlet, sağlık konusunda ilk adımı, çevre sağlığı alanında attı. 1848, 1871, 1875, 1890 yıllarında çıkan yasalarla, asıl olarak kanalizasyon ve su tesisatı sorunlarının ülke çapında çözümü için sağlık birimleri kuruldu. Böylece ilk adım olarak kolera gibi salgın hastalıklar önlenmiş oldu.

1911’de getirilen Ulusal Sağlık Sigortası ile yalnızca çalışan nüfus bedava

Burjuvazinin “sosyal devlet”i, sosyal sermayenin bir şirketi gibi çalışmaktadır.

“Sosyal devlet”in hangi hizmeti olursa olsun, şu ya da bu yoldan sosyal sermayeye bir kâr kapısıdır.

Konut hizmeti inşaat sektörünü besler, sağlık hizmeti ilaç tekellerine vb.garantili pazardır. Eğitim “iş gücü yatırımı”dır. Sosyal güvenlik ise çoğu zaman kârlı bir sigortacılık alanı ve sermaye havuzudur. Her birinin daha dolaylı, dolaysız birçok kârı vardır.

Deneylerle olgunlaşan, artık bağımsız bir sınıf düzeyine ulaşan işçi sınıfı

1871’de Paris Komünü’yle kendi sosyal cumhuriyet istemine kendisi olumlusundan yanıt getirdi. Sömürüye, burjuva egemenliğine, burjuvazinin baskı aygıtı olan burjuva devletine karşı, devrimi gerçekleştirerek her türlü sınıf egemenliğini kaldırmaya yönelik yepyeni bir devlet kurdu. İşte sosyal cumhuriyet buydu.

tedavi görüyordu. Ancak anneler, çocuklar, emekliler hâlâ tedavi için para vermek zorundaydılar.

Bazı belediyeler, doğumevleri ve çocuk bakım klinikleri açtılsa da, toplumun büyük çoğunluğu, doğrudürüst tedavi görmüyor, doktor reçeteleri için verecek para bulamıyordu.

Öteki alanlarda olduğu gibi sağlık alanında da asıl gelişme II. Dünya Savaşı sonrasında oldu. 1948’de Ulusal Sağlık Hizmetleri kuruldu. Özel, gönüllü, belediye vb.tüm sağlık hizmetleri birleştirildi.

Bu hizmet kurulduktan sonra İngiltere ve Galler’de çocuk felcinden ölenlerin sayısı 1950’de 734’den 1970’de 3’e, veremden ölenlerin sayısı ise yaklaşık 16 binden 1438’e düştü.

Eğitim

1870’de İlköğretim Yasası çıkana kadar, İngiltere’de yalnızca dini ve özel okullar vardı ve yalnızca varlıklı aileler çocuklarını bu okullara gönderiyorlardı. 1880’de ilköğretim zorunlu, 1891’de bedava oldu. Yine de çocuklarını okutamayacak durumda olanlara devlet yardımı sağlandı.

1902’de devlet okullarının yönetimi belediyelere verildi. Belediyeler, kendi bölgelerine göre, ne çeşit okullar gerektiğine karar veriyorlar. Bu nedenle genel olarak İngiltere’de okul çeşidi bölgelere göre büyük değişim gösteriyor. Belediyelerin kararları Eğitim Bakanlığı’nca onaylanıyor.

Konut

İngiltere’de özellikle endüstri devrimi sonrasında köylerden şehirlere akınla birlikte çok ciddi bir konut sorunu baş göstermiş ve büyük tepkilere, işçi grevlerine, gösterilere neden olmuştur.

Örneğin 1000 kişiden fazla insan barındıran 27 haneli sokaklar vardı. Ortalama 40 kişiye bir ev ve her odaya 8 kişi düşüyordu. Evler genellikle özel şirketler tarafından yapılıyordu.

Konut sorununda devletin ilk katkısı, 1879’da, belediyelere faizle borç vererek başladı. Bu harabelerde yaşayan işçilerin sağlık ve yaşam koşullarını değiştirecek düzeyde bir sonuç doğuramazdı. 1886’da Trafalgar Meydanı’nda isyan çıktı. Bunun üzerine 1890 Konut Yasası’yla devlet belediyelere konut için düzenli para yardımı yapmaya başladı.

Ancak asıl olarak 1919 Konut Yasası’yla devlet konut sorununda dişe dokunur bir adım atmış oldu. Belediye evleri bu yasayla yürürlüğe girdi. Devlet her tamamlanan ev için belediyeye belli bir miktar veriyor. Oldukça düşük kiralı olan bu evlerde, kiracılar kiralalarını düzenli ödedikleri müddetçe oturabiliyorlar. Gelgelelim bu da konut sorununun çok küçük bir bölümüne çözüm getiriyor.

Sosyal güvenlik

İngiltere’nin “sosyal devlet” tarihçesinde 1942 Beveridge Raporu’nun özel bir yeri vardır. Lord Beveridge’in asıl olarak II. Dünya Savaşı sırasında hazırladığı bu rapor, iki savaş arası krizli dönemden ders çıkarıp, savaş sonrası dönemin hazırlığını oluştuyordu. Sosyal sigorta ve güvenlik uygulaması bu rapora göre düzenlendi.

Sosyal sigorta: İşçi, işveren ve devletin yaptığı düzenli ödemelerden oluşan fon, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın denetiminde. Bu fondan yararlanabilmek için belirli bir süre prim yatırmış olmak gerekiyor. Ancak bu barajı aştıktan sonra belirli bir süre bu fondan para alabilmek işçilerin *hakkı* durumu-na geliyor. Bundan önce olduğu gibi ihtiyacını kanıtlama zorunluluğu kalkıyor. Mali durumu kötü olmayanlar da emekli aylığı vb.alabiliyor.

Sosyal sigortanın kapsamına hastalık, işsizlik, emeklilik, dulluk, analık ve ölüm giriyor. İş kazaları ve savaş mamülleri için ayrı fonlar da var.

Çocuk kazancı: Çocukların yaş ve sayısına göre her biri için alınan para, çocukluluğu özendirmemek için çocuğun tüm masrafını karşılamıyor.

Ek kazanç: Bu eski Fakirlik Yasası’ndan kalma bir uygulama, 1948’de Fakirlik Yasası kaldırıldığında, yerine Ulusal Yardım Kurulu kuruldu. 1966’da

ise bu da değişip Ek Kazanç Komisyonu oldu. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı çalışıyor.

Buna göre sosyal sigorta kapsamında olmasa da, geliri düşük olana ya da hiç geliri olmayana belirli bir para veriliyor. Ancak bu paranın verilmesi için ihtiyacın kanıtlanması gerekiyor.

Aile gelirine ek: Eğer ailenin gelir düzeyi belirli bir standardın altındaysa, aradaki farkın yarısı aile gelirine ek olarak ödeniyor. Bu miktar çocuk sayısına göre değişiyor.

Örgütlenmesi

Sağlık, konut, eğitim ve sosyal güvenlik işlevlerinin büyük çoğunluğu merkezi yönetime bağlı olarak yürüyor. Ancak bazı alanlarda bazı işlevleri belediyeler yürütüyor.

Bu iş bölümünü şöyle de tanımlayabiliriz: Hangi alan gelirden çok, ağırlılığıyla harcama gerektiriyorsa, o alanda belediyelerin daha çok yetkisi var. Örneğin konut ve eğitimde ağırlılığıyla belediyeler yetkili. Merkezi yönetim onay ve destek düzeyinde katılıyor. Sağlık ve sosyal güvenlik ise hemen hemen tümüyle merkezi yönetime bağlı olarak işliyor.

'Sosyal devlet' mi sosyal şirket mi?

Kapitalizmin temel yasası kâr yasasıdır. Bu basit olguyu akılda tutarak bakınca görülüyor ki burjuvazinin "sosyal devlet"i, sosyal sermayenin bir şirketi gibi çalışmaktadır. Bunun mekanizmalarına ayrıntılı olarak girmeyeceğiz, ancak genel bazı yanlarına değineceğiz.

"Sosyal devlet" in hangi hizmeti olursa olsun, şu ya da bu yoldan sosyal sermayeye bir kâr kapısıdır. Konut hizmeti inşaat sektörünü besler. Sağlık hizmeti ilaç tekkelerine vb. garantili pazardır. Eğitim "iş gücü yatırımdır". Sosyal güvenlik ise çoğu zaman kârlı bir sigortacılık alanı ve sermaye havuzudur. Her birinin daha dolaylı, dolaysız bir çok kârı vardır.

Sosyal güvenliği ayrı tutarsak, geneliyle "sosyal devlet" in para kaynağı vergilerdir. Vergilerin büyük çoğunluğunu sabit gelirli ler öder. Emperyalist süper kârların rolü, burada ortalama gelir düzeyinin bu vergileri kaldıracabilecek kadar yüksekliğindedir. Ama buna karşılık emperyalist tekeller de devlet kesesinden çeşitli yatırım alanları, pazarlar vb. avantajlar sağlarlar. (Sağlamazlarsa da çeker giderler.)

Sosyal güvenlik alanı ise daha da farklıdır. Bunun parasal kaynağı, ya yine dolaylı dolaysız vergilerdir ya da işçi ve işverenlerin sigorta primleridir.

Bazı açılardan parasal kaynağın nasıl sağlandığı farketmez. Ne olursa olsun, kapitalist sigortacılık mantığı işler. Tüm emekçiler öder ama hepsi ödediğini geri almaz. Dolayısıyla, işsizliğin aşırı boyutlara vardığı vb. durumlar dışında, toplanan dağıtılardan daha çoktur. “İstenmeyen”, kârsız durumlar doğduğunda ise zaten oyun bozulur.

Bu genel çerçeve içinde sigorta primlerinden oluşan fonlar özel bir yer tutar. Buna biraz daha yakından bakalım.

İşverenler “işçi için” sigorta primi öderler. İşçiler de kendileri için öderler. Böylece acaba sorun “eşit ve adil” bir biçimde paylaşılmış mı oluyor?

İşçi, primi kendi ücretinden ödüyor. Tüm işçiler prim ödüyor ama hepsi işsizlik parası, emekli aylığı vb. almıyor. En azından hemen almıyor. Para fonda birikiyor. İşverenin ödediği primler de bu fona ekleniyor. Fon yatırım için, hisse senetleri, tahviller satın almak için işletiliyor. Buradan hem fona ek kazanç geliyor, hem de hisse senedi, tahvil vb. satışı yapan tekellere düşük faizli sermaye ve ek kâr gidiyor.

Bu çark sürekli dönüyor. Sonunda genel manzaraya baktığımızda görüyoruz ki işveren aslında “işçi için” sigorta primi ödemiyor, sosyal sermayeye, kendi sınıfsal varlığına katkı yapıyor. İşçi prim ödeyerek kendi ücretinden para biriktiriyor ve bu parayı, belki de bankaya yatırırsa alacağı faizden daha düşük bir faizle sosyal sermayenin kullanımına sunmuş oluyor.

Böylece, sosyal güvenlik işleyişinde gerçekte işçi sınıfı kendi kendinin emekliliğini vb. karşılarken, burjuvazi de yine kendi kârı peşinde koşuyor, hatta işçi sınıfının parasını kullanıp kâr ediyor! Ondan sonra da bu aldatmacanın adına “sosyal devlet” diyor. Gerçekte burjuva “sosyal devlet” “sosyal şirket”ten başka birşey değildir!

Nitekim, bu mekanizmada, kâr yasasının işleyişinde tıkanıklık belirdiği anda, oyun bozulur, tüm “sosyal” harcamalar kısılır, bunların birer “hizmet” olduğu unutulur. İşte bir süredir olan da budur.

Sosyal şirket iflas mı ediyor?

Durum ve Görevlerimiz kitabında R. Yürükoğlu bu soruyu şöyle yanıtlamıştı:

“Tüm emperyalist ülkelerin devletleri mali bunalım geçirmektedir. ... Gazetede okuyorsun, şu tekel rekor kâr yapmış. Öte yandan işsizlik, gerileme vb. yerine oturmuyor. Ama bunlar gerçekten oluyor. Tekeller kârlı bir dönem yaşıyor, emperyalist ülkelerin devletleri, bunalım yaşıyor. Bu çok ilginç birşey. Emperyalist ülke devletlerinde ortaya çıkan mali bunalımın sonu ne zaman gelir belli değil. Çünkü bu eğilimler gidici eği-

limlere benzemiyor.

“Emperyalist sermaye bu denli kârlı bir dönem yaşarken, emperyalist devletlerin içine girdiği mali bunalım nerelerden kaynaklanıyor?

“a) Yüksek işsizlik ve kısa çalışma günü, devletin vergi gelirlerini düşürüyor ve devlet harcamalarını arttırıyor.

“b) Yukarıda değindiğim endüstriyel yer değiştirme tehdidi karşısında, şirketler ülkelerden kaçmasın diye yeni vergiler getirilemiyor.

“c) Ülke içinde yatırımları teşvik etmek, böylece toplumsal patlamaları, bunalımları önlemek için, emperyalist devletler, şirketlere yeni vergiler getirmeme bir yana, her türlü kolaylığı sağlamak için çırpınıyor. Devlet kimindir, zaten biliyoruz da, burada yeni bir durum var. Her yönden, şirketlere yeni olanaklar açıyor. Karşılıksız yardımlar, faizsiz krediler, vergi indirimleri vb.tanıyor. Tüm ülkelere aynı şekilde *gerçek ücretlerin* düşmesi için elinden geleni yapıyor.

“Tüm bunlar, damla damla, bu devletlerin mali bunalımını arttırıyor. Bunun sonucunda da emperyalist ülkelerde toplumsal hizmetler, emeklilik ve sağlık sigortası harcamaları giderek kesiliyor.”(R Yürükoğlu, *Durum ve Görevlerimiz*, s.15-18)

Evet burjuvazinin “sosyal devlet”i iflasa gidiyor. Olumsuz çözümün olumsuzluğu açığa çıkıyor. İşçi sınıfı, sınıfları, sınıf egemenliğini, sömürüyü, devleti, sınırları kaldırmaya yönelecek gerçek, olumlu sosyal devleti kurmalıdır!

Türkiye artık
az gelişmiş zavallı bir ülke
değildir, emperyalisttir.
İslamcılar, Türkçüler, Batıcılar
vb. hepsi, emperyalist sömürü
sevdasının ve ülküsünün birer
aracından başka birşey
değillerdir.

Bu koşullarda
işçi sınıfı adına konuşanların,
ikide bir, bu burjuva devletten
“sosyal devlet” olmasını
istemeleri şu anlama gelir:

Git dışarıda
başka halkları sömür,
gel bana da biraz kırıntı dağıt.

İşçi sınıfımız karar
vermelidir,

haklarını
onu sömüren burjuvazinin
cebinden ve adil olarak mı
istiyor, yoksa
emperyalist burjuvazinin
sömürdüğü başka halkların
ahnterinden rüşvet gibi
dağıtılan
kırıntı olarak mı istiyor.

Sermaye sosyalleşse de,
bu devlet,
sosyal sermayenin
özel mülkiyetine dayalı bir
devlettir.

Bu açıdan
yapılan özelleştirmeler
son derece normaldir.
Adalet mülkün değil,
mülk adaletin de,
özgürlüğün de,
herşeyin temelidir.

Bu devlet
gerçek bir sosyal devlet olamaz.
Ancak dışarıda başka halkların
sömürsünden kırıntı
dağıtarak, “sosyal”mış gibi
görünebilir.

Biz neden hakkımız olan
birşeyin, haksız kazançla ortaya
çıkması sahtesini kabul edelim?

Sosyal güvenlik yasası
53 milyonun çıkarına aykırıdır.
Bu demektir ki 53 milyon bir-
leşirse gerçek sosyal devleti kur-
mak kolaydır. ⊕

GİDİYORUM O GÜNE

1.

Mavidir gökyüzü
Siyaha dönüşümü
Gecelerin sürgitliğinin
Alıcı noktasında gizler sırrımızı

Gökyüzü
bildiriler yağdırır yeryüzüne
Uyumaz gözler

Gecelerin suskunluğu
Hız verir düşünceye
Delik deşik edilen
Yalazlanan yüreklerde

**Gidiyorum gökyüzüne
Martılar denizi bırakmayın
Gündönümünde yanınızdayım**

2.

Bir güneş düştü günbatımının
göziçlerine
Gözyaşı dökülmekte martı kanatlarından
Şehrin sokaklarına

**İnsanlar sarılın
Kurşun bozgunu göğüslere
Yalnız bırakmayın
Gökyüzünü.**

3.

Göz aktı akşamın bulutlanan
yalvaçlarına.
Not defterinde
buluşmaların kanlı anısı
Küçük bir mavnanın içine
bir kız oturmuş
savurur saçlarını rüzgara karşı.

**Gidiyorum gökyüzüne
Martılar denizi bırakmayın
Gündönümünde yanınızdayım**

Murat KOÇAK

DUYURU

Aylık seminerler başlıyor!

Her ayın ilk pazar günü
dünya ve Türkiye
işçi ve komünist hareketinin
çeşitli sorunlarının tartışılacağı
toplantılar yapılacaktır.

*Ekim Devrimi'nin yıldönümüne
rastlayan
ve
sosyalist sistemin çöküş nedenlerini
konu alan
ilk toplantı*

**7 Kasım 1999
Pazar günü
saat 14.00'te**

**Galatasaray'da, Postane'nin iki bina ötesindeki
binanın en üst katında bulunan şu adreste
olacaktır:**

**Yeni Çarşı Caddesi, Çelebi İşhanı
No: 26/5**

.../

Devrimcilik gibi Şairlik de
İnen darbeyi duyabilmektir.
Kaslarının liflerinde,
İster copların darbesi olsun
İster bilincin...
Gelerek, binbir işkenceden
...insanlık gibi tıpkı...
Çılgılıklarla türeyen Devrimci şiir
Giderek, sömürüye ve zulme
Karşı akımıdır Sevincin...
Hani Gayrat Tepe'den
Verilip verilip de,
Dala bedenlerimize elektrik,
Tüm bedenlerimize elektrik,
Tam tükendiğini sandığımız yerde direncin,
En çelimsiz kızımızda bile baş veren
O silkiniş var ya,
O türkü, o öfke, o erkeklik
Kıvılcımlarla üreyip güçlenecek,
Güçlenecek,
Güççlenecek,
Güççlenecek,
Ve birden tepti miydi geriye,
Tepti miydi o yüklü yürek
Gözüne, yuvasına, kaynağına zulmün,
Bir gökgürültüsüdür, bir şimşek,
Bir sevinçtir akıp gidecek
Şebeklerin sigortası atıncaya dek!..
İşte böyle bir şiir bizim yazmak istediğimiz...

1972

(Alavra/ Bulut Yayınları s.56)

CAN YÜCEL

Takvimler ters mi döndü nedir 1 Eylül 10 Eylül'den sonra gelecektir

EMİNE ENGİN

1 Eylül dünya barış günüydü. Barış gününüz kutlu olsun diyemeyeceğim çünkü barış diye bir nesne ortalıkta yoktur.

Bilindiği gibi, “bilim kurgu” olarak sunulan roman ve filmler dünyada ve Türkiye’de pek revaçtadır. Ama bir düşünelim, günümüzde kapitalizm bilim kurgu üretebilir mi? Feodal türden gerici ilişkilere lazer kılıcı, uzay gemisi, bilgisayar teknolojisinin harikalarını katmak, robotlaşmış insan tipleri yaratmak bilim kurgu olmuyor ki. Bir yapıtın bilim kurgu olabilmesi için bilimin teknoloji denen parçalarını ya da uygulamalarını bölük pörçük kullanıyor olması yeterli değildir. Bilim kurgu, sosyal bilimler de dahil tüm bilimlerin bütünlük içinde kullanılması temelinde gerçekçi hayal demektir.

Günümüzün tek bilim kurgusu vardır, o da güzelim komünizmdir. İnsanlığın bilimsel bir temelde, doğanın yasalarını iyi anlayarak, bilerek, onların ışığında, örneğin biriken enerjinin denetimli bir biçimde azar azar boşaltılmasıyla depresimleri önleyerek, çevreye, hayvanlara zarar vermeden, istediği türden eğitimiyle, sanatıyla kendini geliştirerek, insan neslini severek ve bir sınıfın değil, toplumun değil, tek tek her bir insanın mutlu, insanların değil işlerin örgütlü olacağı koşullarda yaşaması ve çalışması... Yıldızlararası bile savaş değil barış... Hayatımızı o kadar karartmışlar ki, bunları düşünmek, yazmak bile insanın içini güneş ışınlarıyla ısıtıyor.

Deprem yapmak için teknoloji kullanacak kadar canavarlaşmış kapitalizm bilim kurgu nasıl üretsinsin? Geleceği olmayan bir sistem, bırakın güzel bir gelecek, hiçbir gelecek hayal edemez. Bu nedenle geleceğe sırtını dönüp, geriye, gerici- iğe teknoloji enjekte ediyor. Kapitalizmin bilim kurgu diye sunduğu, gerici tekno-kurgudur. Bir bakıma kurgu bile olmuyor. Yaşanmış gerici ilişkilere, savaşlara, katliamlara yüksek teknoloji katmak kurmak değil ki... Sistemin hayalgücü bile kurmuş.

Kapitalizmin bilim-kurgu diye sunduğu ve çok moda olan yapıtlar, yani filmler, kitaplar, gerici teknoloji-kurgudur diyoruz. Ama acaba yalnızca yapıtlar mı? Bugün teknoloji-kurgu yalnızca yapıtlar biçiminde mi vardır? Hayır kanımca, bizler, bir teknik-kurgu yaşamaktayız. Kurgu olması, dünya insanlarından gizli

Günümüzün	zarar vermeden,
tek bilim kurgusu vardır,	istediği türden eğitimiyle,
o da güzelim komünizmdir.	sanatıyla kendini geliştirerek,
İnsanlığın bilimsel bir temelde,	insan neslini severek ve
doğayı iyi anlayarak,	bir sınıfın değil,
doğanın yasalarının ışığında,	toplumun değil,
örneğin biriken enerjinin	tek tek her bir insanın
denetimli bir biçimde	mutlu olacağı koşullarda
azar azar boşaltılmasıyla	çalışması ve yaşaması...
depremle önleyerek,	Yıldızlararasıda bile
çevreye, hayvanlara	savaş değil barış...

kurulmuş senaryolarla yürütülmesiyle, teknik olması bizlerin hastanelerde vb. yalnızca kırıntılarını görebildiğimiz, bilmediğimiz çok yüksek teknolojileri kullanıyor olmasıyla bağlıdır. Bence bilim kurgunun çok moda olması da bu gerçeğin bir yansımasıdır.

Kanımca, bugün her kim ki “yeni dünya düzeni”nden söz ediyor, o ciddi bir biçimde yanıltıyor. Dünyada düzen yok ki yenisi olsun. “Post-modern”, yani modern ötesi dedikleri, ilân etme mertliği bile gösterilmemiş, ikiyüzlü, sahtekar, insanlık düşmanı bir dünya savaşı yürüyor.

Bu savaş, yıpratma savaşı biçiminde yürüyor, ama yıpratma deyince işin içinde öldürme yok sanmayın. Aşırı kan dökülüyor. Yalnızca, birileri birilerini yıpratırken, ilgisiz kalabalıklar uyduruk nedenlerle, yıpratmaya gerekçe yaratmak için canından oluyor. ABD ve Türkiye dahil taraftarları, Almanya ve taraftarlarını yıpratsınlar diye, Iraklılar, Kürtler, Türkler, Kosovalılar, Dağıstanlılar, vb. yapay gerekçelerle, binlerle, onbinlerle öldürülüyor.

Örneğin, on binlerce Kürt, binlerce Mehmetçik öldürülerek yaratılan “Vietnam taklidi kurtuluş savaşı görüntüsü” ile Almanya, sonradan Türkiye’ye katılacağına bilse de, kendi kamuoyu nezdinde, ayrı bir Kürt devletinin kurulmasını desteklemek zorunda kalıyor, böylece Ortadoğu’da karşı tarafın istediği türden sınır değişikliklerini kabule zorlanıyor. Sırbistan’ı bombalıyorlar, Almanya’ya bunun bir bölüm faturalarını ödetiyorlar, sonra biz yeniden inşaya yardım etmeyiz diyorlar, Almanya’yı yardıma zorluyorlar, sonra da diyelim Almanya’nın yardım paralarıyla açılan pazarı ona kaptırmayıp kendileri kullanıyorlar. Türkiye’de deprem yapıyorlar, yardımını Almanya’daki Türkler dahil çeşitli kanallardan Almanya ve taraftarlarından çıkarıp, pazarını kendileri kullanıyorlar, deprem diplomasisiyle IMF’den para çıkartıyorlar, Türkiye’yi AB’ne

kabul ettiriyorlar. Tabii biz burada çok kaba yazıyoruz ama işin mantığı fazla da ince değil... Mantığı kaba, senaryoları ince..

Savaşan devletlerin içinde, uluslararası bağlantıları olan küçük çekirdekler, insan piyonlarla satranç oynuyorlar. Yani bu aynı zamanda tam anlamıyla devletlerarası bir savaş da değil. Ağırlığıyla belirli devletlerin sınırları içinde üslenmiş belirli sermaye guruplarının birbirleriyle savaşı. Global, ya da küresel bir savaş. Birleşmiş Milletler bir tür dünya devleti gibi beliriyor, NATO da dünya ordusu... Anlamak için, alıştığımız kavramları biraz zorlamamız gerekiyor.

Kapitalist sistem, 1960'ların sonlarından beri yapısal bir kriz yaşamaktadır. 1980'lere geldiğimizde, para sistemi gibi birçok işleyiş, bu arada ABD'nin liderliği de sarsılmıştır. Aynı sıralarda sosyalist sistem de, sosyalist ve bilimsel olmayan yanlışları yüzünden, hızla çöküşe doğru gitmeye başlamıştır.

Kapitalist sistem yapısal kriz içindeyken, ABD'nin liderliği de sarsıntı geçirmekteyken, sosyalist sistemin çöküşü ne anlama gelirdi? Almanya'nın, tarih boyunca uğrunda nice savaşlara girdiği hinterlandın kapılarının açılması, Balkanlar'dan Akdeniz'e, Kafkaslar'dan Hazer ve Orta Asya petrollerine uzanması, oradan da Ortadoğu'ya kavuşması demektir. Bu ise Avrupa'da tartışmasız liderliğini kurması ve dünyanın liderliğine oynaması demektir. Emperyalist kapitalist kavramlarla düşünersek, bu, bir yanda en azından ABD (dünya liderliği için) ve İngiltere (Avrupa'da Almanya'nın boyunduruğuna girmemek için) ile, öte yanda Almanya arasında dünya savaşı gerektiren bir durumdur.

Ancak, işçi sınıfının bunca yıllık mücadelesi, yanlışlarıyla doğrularıyla, zaferleriyle yenilgileriyle yaşanan tüm deneyimler boşa gitmemiştir. Dünya halkları çok ilerlemiştir. Emperyalist parsa paylaşımı için savaşın deyince artık savaşmıyorlar. Sınırlı bir gurup insan – misyonerler ya da paralı askerler böyle savaşlara katılıyorlar ama onlar da bu işi, para ya da macera için yapıyorlar.

Halkların savaşa razı olmaları için, ya birilerini kurtarmaları, ya aşıkarcı biçimde haksız günah keçilerine ve teröristlere karşı savaşacak olmaları gereklidir. En azından görünürde, savaşın kamu vicdanını ikna edecek haklı bir gerekçesinin olması gerekmektedir, yoksa kimse emperyalistler için savaşa mavaşa gitmez. İşte post-modern teriminin tek haklı temeli budur. Günümüzde halk eski modern günlerdeki gibi güdülenmiyor. Post-modern olmuştur. Böylece, kiminle neden savaşacakları, kimin kimin adamı olduğu, neyin ne için yapıldığı vb. konularda halkı aldatmak için ince senaryolar kurma ihtiyacı da belirmiştir.

Strateji, Almanya'nın doğuya ve güneye açılma yollarını tıkamak, petrol rezervlerini, hiçbir zaman Almanya'ya kaptırmayacak kadar güçlü, ama bu kez başka belaların türemesine neden olmayacak kadar da çok sayıda bekçi arasında

yeniden dağıtmak ve Almanya'yı Avrupa Birliği'nde de sınırlamak üzerine kuruldu. Bu stratejide, Misha Glenny'nin Balkanlar'a ilişkin kitaplarında belirttiği gibi Türkiye kilit ülkeydi. Avrupa Birliği'ne girebileceği gibi, Almanya'nın Balkanlar'da ve Kafkaslar'da, Orta Asya'da yolunu en başta o kesecekti. Böylece, Almanya ve yandaşlarına karşı, ABD, İngiltere, Ortadoğu'nun bir jandarması İsrail ve Orta Asya, Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'nun müstakbel jandarmalarından Türkiye bir blok oluşturacaklardı. Türkiye'yi bu bloka çekmek yaklaşık 5-6 yıl sürdü ve kolay olmadı. Buna ileride geri döneceğiz.

1980-1990 arası çeşitli açılardan bu senaryonun hazırlık süreci olarak nitelendirilebilir. Bir petrol karteli kurulmuştur. İlgili ülkelerde, TKP dahil bu ülkelerin sol örgütlerine ilişkin birçok provokasyon tezgahlanmıştır. Kimi örgüt kurdurularak hazırlanmış, kimi örgüte sızılmış, kimi örgüt içindeki kanatların birleşmesi engellenmiş, kimi örgüt örtülü, kimisi ise açıktan yıpratılmıştır. Bir yerden bir yere mülteciler kaydırılmış, suni örgüt tabanları yaratılmıştır. Bu arada, Sovyetler'de de, komünizme geri dönüşü, ya da en azından çökmenin geciktirilmesini temsil eden Andropov kanımca öldürülmüştür.

1990'daki ilk Körfez kriziyle birlikte ise senaryo uygulamaya sokulmuş, yani savaş başlamıştır. Körfez'de Saddam baştan beri Amerika'nın adamıdır. Sözde Kuveyt kurtarılmış, ama özde Kuveyt soyulmuştur. Saddam, ABD ve yandaşlarına muazzam silah satışları, yüksek petrol fiyatı, Kürt katliamları vb. avantajlar sağlayan bir günah keçisidir.

O zamandan beri dünyada yürüyen ve yerel savaş gibi görünen bütün savaşlara bakın. Hepsi ya petrol çıkan, ya petrol boru hattının taşınacağı ya da Almanya'nın uzak tutulmak istendiği yerlerdedir. Ortadoğu, Balkanlar, Yakındoğu, Kafkaslar, hatta son sıralarda Uzak Doğu.... ABD ve yandaşlarının Balkanlar'daki adamı da Miloseviç'tir. Burada da Kosova'nın kurtarılması gerekçesi kullanılmıştır. Dağıstan Çeçenistan senaryosu da buna benzer birşeydir. Bir mega senaryo kapsamında birçok senaryo oynanmaktadır.

Bu savaş oyunlarında yüz binlerce, belki de milyonlarca, insan ölmüş ve ölmektedir. Kürt, Kosovalı, Iraklı, Türk, Amerikalı, vb.- hep bilmedikleri ya da başka birşey sandıkları bir yıpratma savaşının kurbanıdır. Onların kurban edilebilmesi için senaryolar kurulmakta, koca koca devletlere (çekirdeklerin zekice senaryolarıyla) rol oynatılmaktadır. İşin ilginç yanı, buraya kadar söylenenlerden de anlaşıldığı gibi, bu dünya savaşı bütün taraflarda, aynı zamanda değişik ölçülerde iç savaşlarla yürümektedir.

Söyle ki, ABD sanıyorum kendi ülkesindeki hortum vb. felaketleri kendi örgütlüyor. 1990'dan beri ABD'nin kriz devresi değişmiştir. Krizin yıkımını denetimli olarak felaketlere yaptırmaktadır. Yerel savaşlarda aldığı rol de aynı işi yapmaktadır. İngiltere, sanıyorum Diana'yı da, ünlü TV sunucusunu da kendi

öldürmüştür çünkü sunucu kadıncağız Bosna'ya aşırı yardım toplayarak, Almanya'yı ütme amacına ihanet etmiştir. Daha da önemlisi, bir kitap basıldı ve İngiltere'de hemen yasaklandı: Bu kitap, İngiltere'nin Kuzey İrlanda'da terörü bizzat kendisinin tırmandırdığını kanıtlıyor. İlerideki sayfalarımızda bu konuda bir çeviri var. Türkiye'deki Kürt sorunu ve deprem de benzeri bir çerçevededir. Teknoloji işin içine işte böyle öldürücü, müsbet bir işlevle girmektedir. Hortum yap, deprem yap, kan şifresini kullanarak toplu etkileme yap... Bunlar ne roman, ne film...

Marksizm öldü diyorlar ama gerçekte o her geçen gün biraz daha güçleniyor. Dünyada artık fiilen iki ulusun – sermaye ve emek – olduğu gizlenemez bir gerçek oluyor. Krizini ve rakibini yenmek için Amerikan sermayesi Amerikalıyı, Türk sermayesi Türk insanını binlerle onbinlerle öldürmekten hiçbir hicap duymuyor. Tabii bunları sermayenin çıkarları adına yapanlar küçük çekirdekler.. Ama çıkarlar doğru saptanıyor.

Sosyalizm yıkıldı demokrasi geldi dediler ama gerçekte demokrasi, olduğu kadarıyla da hikaye oldu. Küçük çekirdeklerin koca toplumları, devletleri tiyatro sahnesinde gibi oynatabilmesi için son derece illegal ve anti demokratik yapılar vardır. “Derin devlet” gibi sözcükler bu gerçekten fişkırmaktadır. Demokrasi artık yalnızca ve yalnızca işçi sınıfının beceri alanındadır. Onun alını aktır, halktan korkusu yoktur.

Teknolojide harikalar yaratıyorlar ama geneliyle tutumları bilimsel değildir. Bilimi parçaladılar, ayrıntıya boğuldular, parçalarında ilerlerken bilimsellikte geri kalıyorlar. Söz gelimi, suni kalp yapıyor ve takıyor ama böreğine verdiği ilacın karaciğerini harcayacağını akıl bile edemiyor. Yani artık bilimin bayraktarı da işçi sınıfıdır. Doğanın, çevrenin, sanatın, iyi ve güzel herşeyin.. Barış diyorsanız, haydi haydi... 1 Eylül dünya barış gününde, işte durum böyle... İnsanlığı bu kabustan ancak işçi sınıfı kurtarabilir. Şimdi ener-

**Her kim ki
“yeni dünya
düzeni”nden söz ediyor,
o yanılıyor. Düzen yok
ki yenisi olsun. İlan
etme mertliği bile
gösterilmemiş,
ikiyüzlü, sahtekar,
yıpratma biçiminde bir
dünya savaşı yürüyor.**

**Yıpratma deyince
işin içinde öldürme
yok sanmayın.
Aşırı kan dökülüyor.
Yalnızca, birileri
birilerini yıpratırken,
ilgisiz kalabalıklar
uyduruk nedenlerle
canından oluyor.
Savaşan devletlerin
içinde, uluslararası
bağlantıları olan
küçük çekirdekler,
insan piyonlarla satranç
oynuyorlar.**

**Yani bu aynı zamanda
tam anlamıyla
devletlerarası bir savaş
da değil. Belirli ser-
maye guruplarının bir-
birleriyle savaşı.
Global, ya da küresel
bir savaş. Aıştığımız
kavramları biraz zorla-
mamızı gerektiriyor.**

ji topluyor. Bir silkinecek, global sermayeye karşı dünya işçi sınıfının depremi olacak...

Bunun için takvimlerde 1 Eylül, 10 Eylül'den, 10 Eylül'lerden sonraya kaymış-tır. (Sermaye yeni küreselleşiyor ama 10 Eylül'ün küreselliği doğuştandır.)

10 Eylül TKP'nin kuruluş yıldönümüdür. Türkiye emperyalist savaş strateji-lerinde kilit olur da TKP emperyalist senaryo provakasyonlarında kilit olmaz mı? Şimdi çok daha iyi ortaya çıkıyor ki, senarist çekirdekler 1980'lerin başlarından beri TKP üzerinde epey kafa yormuş, ona epey de tezgah kurmuşlar. TKP'nin iki kanadı birbirine yakınlaşmasın diye ellerinden geleni yapmışlar. Kürt sorununda dümen çevirecekleri için TKP ile Kürt taban birbirine yakınlaş-masın diye uğraşmışlar. Bir kanadın insanlarını değil ama örgütlenmesini hepten kurutmuşlar, öteki kanada karşı ise sol görünen figüranlar aracılığıyla tuzaklar kurmuşlar. Gazi olayları bile bu tuzaklarla bağlıdır. Zemini askersele kaydırarak, TKP'nin siyasal etkinliğini geçersizleştirmiş, onu zayıflatmışlardır. Vb. vb.

Bunları yapanlar başka neler yapmışlardır? Gelelim senaryoda Türkiye'nin yer-ine.

1980'lerde Türkiye toplumu giderek sola kaymaya başlamıştır. Cezaevlerinde güzel eylemlerin yapıldığı, Millet Meclisi'nin Ordu'nun Dereleri türküsüyle açıldığı, İstiklal Marşı'nı değiştirme önerilerinin gazete köşelerinde yazıldığı, radyo televizyonların halk türkülerinin işgali altında olduğu, işçi eylemlerinin hızla çoğaldığı, tüm halkın işçiye verdiği desteğin yoğunlaştığı, Kürt sorununun çözüme doğru yol aldığı ve Türkiye konuşmakta zaten kararlı olduğu için Demirel'in de "konuşan Türkiye" sloganını attığı bir ortam.

İşçi hareketi, halk hareketi dalga dalga kabarıyordu. Eylemlerden "işçiler bir-leşin iktidara yerleşin" gibi çok güzel sloganlar doğuyordu. Özgürlükler tüm yasaklara vb. rağmen fiilen genişliyordu. Yani işçi sınıfı yürüyor, demokrasi büyüyordu. Bununla da çok yakından bağlı olarak, aynı zamanda profesyonel ordu uygulamasına gidiliyordu. Askerlik hem bedelli yapılacak, hem kademeli olarak 2 aya indirilecekti (Cumhuriyet, 8 Kasım 1986).

Erkekçe (Eylül 1986) ve Nokta (1986 35.sayı) dergilerinde İstiklal Marşı'nın değiştirilmesi konusuna değinilmekte, Cumhuriyet'te ise Mustafa Ekmekçi şöyle demekteydi: "Benim zorla 'İstiklal Marşı' söylemeye pek usum yatmıyor. Neyse." (Cumhuriyet, 20 Ocak 1986) Bayrak fazla öne sürüldüğü zaman, "1986 modası Türk bayrağı mı olacak allahaşkına" diye uyarılar geliyordu. (Teoman Erel, Milliyet, Nisan 1986) Burjuva değerler iflas etmişti, burjuvazi halkın değerlerine yamanarak halka yaranma çabası içindeydi. Ancak aynı zamanda belirli provokasyonlar da tezgahlanmaya başlıyordu.

Türkiye emperyalist savaş stratejilerinde kilit olur da, TKP emperyalist senaryo provakasyonlarında kilit olmaz mı? Şimdi çok daha iyi ortaya çıkıyor ki, senarist çekirdekler 1980'lerin başlarından beri TKP üzerinde epey kafa yormuş, ona epey de tezgah kurmuşlar. TKP'nin iki kanadı birbirine yakınlaşmasın diye ellerinden geleni yapmışlar. Kürt sorununda dümen çevirecekleri için, TKP ile Kürt taban birbirine yakınlaşmasın diye uğraşmışlar. Bir kanadın insanlarını değil ama örgütlenmesini hepten kurutmuşlar, öteki kanada karşı ise çeşitli figüranlar aracılığıyla tuzaklar kurmuşlar.

Örneği, hem de ağırlığıyla bilinen günlük gazetelerin eski sayılarından verelim: Silopi olayları.

Eylül 1989'da Silopi'nin Derebaşı köyünde 9 genç katlediliyor. Ertesi günü Hürriyet "9 PKK'lı delik deşik" diye manşet atıyor ve "bölgeyi kuşatan güvenlik güçleri çatışma alanında 9 militanın cesediyle karşılaşmıştır" diyor. "Mardin'de 9 PKK'lı öldürüldü" diye manşet atan Tercüman, teröristlerin 30 kişi kadar olduğunun tahmin edildiğini yazıyor. Milliyet'e göre "güvenlik güçleri PKK'nın bir hafta önce Derebaşı'ndan 15 genci kaçırmayı, Cudi petrol tesislerini basıp 4 tankeri yakması üzerine geniş çaplı operasyon" başlatmış, "gece pususuna yatmış", pusuya düşenler de 9 ölü bırakarak kaçmışlar. Günaydın'a göre ise, "Şırnak TV verici istasyonuna sabotaj düzenlemek isteyen teröristlerle güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmada 9 terörist ölü olarak ele geçirildi".

Herkesin ayrı telden çalmasından da anlaşılacağı gibi olay karanlık. Nitekim, o zamanki bölge valisi Kozakçıoğlu'nun tanık olarak "çatışma yeri"ne götürdüğünü söylediği üç köylü var. Bu köylüler, sabah erkenden askeri komandoların kendilerini alıp götürdükleri dağ başında 3 ceset gördüklerini, hısım akrabaları olan 6 gencin ise birkaç saat sonra, kendileri dağdan indirildikten sonra öldürüldüğünü anlatıyorlar. 3 gencin nasıl öldürüldüğü bilinmiyor ama 6 genç arkadan vurulmuş. Bunların cesetleri ailelerine veriliyor, diğer üçü ise koktuğu gerekçesiyle, kimlik bile saptanmadan apar topar gömülüyor.

Yaptırılan otopsi de ilginç. Otopsinin nasıl yaptırıldığını bir yetkili Günaydın'a açıklamış. "Bölgedeki doktorlar başka yerdeydi, bu nedenle otopsiyi Silopi Kavaközü Jandarma Bölüğü'nde görevli bir asteğmene yaptırdık" diyor. Bir

yetkili şunları söylüyor: “Ne yazık ki otopside bazı klasik işlemler yer almamış. Bu anlamda hem savcının, hem de askeri doktorun ihmali söz konusu. Klasik otopsilerde ölüm zamanını belirlemek için ‘ölüm morluk ve katılığı’ saptanır. Otopside bu bilgilere hiç yer verilmediği gibi, ateşin yakın mı uzak mı mesafeden açıldığı konusunda da bir bilgi yer almamış.” (Günaydın, 1 Ekim 1989)

Günaydın, bölgede görev yapan askeri komandalardan “kafalarını kazıtmış ölüm mangaları” diye söz ediyor (Günaydın, 1 Ekim 1989). Burada görev yapan polis özel hareket timlerinin şeflerinden biri de görevini Günaydın’a şöyle anlatıyor:

“Derebaşı köylülerine cenaze günü, ‘benim öğretmenimi, askerimi, polisimi, vatandaşımı şehit eden bu leşleri öldürmeye geldik, öldürmeye devam edeceğiz’ dedik...”

“Biz örgütün can düşmanıyız. Bu mücadeleye gönül meselesi olarak bakıyoruz. Bu iş aldığımız parayla da yapılmaz. Milliyetçilik ve iman ruhumuz olmasa başarıya ulaşamayız. Biz öldürmekten zevk alıyoruz. Biz ölmek için öldürürüz.... Bunun için varız.” (Günaydın, 25 Eylül 1989).

Olayı tamamen basından aktarıp, alıntıları verirken MHP’li, Yeşilimtrak bu ölüm mangaları karşısında bizim tüylerimiz diken diken oldu. Bunları hayatta yaşayan Kürt köylüleri haklı olarak başkaldırdılar. Olay büyüdü. Hürriyet’te Oktay Ekşi şöyle yazdı:

“Haber fevkalade vahim. O kadar ki, eğer gerçek ortaya çıkarılmazsa, bundan böyle Güneydoğu’dan gelen ... açıklamalara inanmamız mümkün olmaz.

“Şimdi bir an için köylülerin iddiasının doğru olduğunu kabul edelim. Ortaya çıkan durum korkutucu değil mi?...

“... Bu konuda kimin sözüne daha çok güvenilir diye bir soruşturma yapılacak olsa, korkarız ki resmi sıfat sahipleri yaya kalır. Çünkü şimdiye kadar karşılaştığımız örneklerin hemen hepsi, köylülerin doğru söylediğini göstermektedir.” (Hürriyet, 20 Eylül 1989)

Oktay Ekşi’nin sözlerinden de açıkça anlaşıldığı gibi karşılaşılan başka birçok örnek vardır ve hep köylüler doğru söylemektedirler. Gerçek ortaya çıkarılmamıştır ve gelen açıklamalara inanmak artık olanaksızdır. Ortaya çıkan durum ise gerçekten korkutucudur. Çünkü Kürt sorununa ilişkin belirli provokasyonların yürüdüğünü yansıtmaktadır.

Türkiye’de bu tür kışkırtmaların yapılması çok kolay olmuştur, çünkü ulusların ayrılma dahil kendi kaderini belirleme hakkını tanıyarak dostça birlikte yaşamının yolunu döşemek yerine bu hakkı ki bu da sosyalist falan değil, basit bir burjuva demokratik haktır ve Birleşmiş Milletler sözleşmesinin yanılmıyorsa ilk maddesinde yer almaktadır bölücülük olarak niteleyen Türkiye burju-

vazisinin kendisi, bu tutumuyla bizzat zaten bölücü, parçalayıcı ve kışkırtıcıdır. Kaldı ki ayrılma sözcüğünü kullanan tüm kışkırtmalara rağmen Kürt halkı hiçbir zaman ayrılmak falan da istememiştir. İnsanca yaşamak, kendi dilinde eğitim, tv vb. son derece basit istemleri olmuştur ve vardır.

Kürt sorunu kışkırtılarak, yukarıda belirttiğimiz gibi, Ortadoğu'da harita değişikliklerine gerekçe yaratıldığı gibi, Türkiye'nin kapitalizm açısından "fazla" sayılan nüfusu azaltılmıştır, senaryo gereği Kürtler Türkiye sınırları içinde birleştirildiklerinde bunun "tehlike" arzetenmesi için Kürt yoğunluk, gerek Türkiye'de, gerekse Irak'ta her yoldan – gerektiğinde kimyasal silahla toplu katliam yaparak – yok edilmiş ya da göçe zorlanmış, dağıtılmıştır.

Böylece yıllarca tavşana kaç taziye tut denmiştir. Tabii burjuvalar arası ilişkilerde şantajın da her zaman yeri vardır. Örneğin, 1993'de Nokta'da Ahmet Altan, "ABD'nin eski Ankara Büyükelçisi Abromowitz, 'Türkiye'nin parçalanabileceğini' söyleyiverdi" diye yazmış (Nokta, 4-10 Temmuz 1993). ABD, hiç de Öcalan'ın sözünü ettiği "büyük devlet dürüstlüğü" içinde olmadığına, Kürt halkının insanca yaşama haklarını savunmayacağına göre, bu, senaryoyu kabul etmeyen kesime yöneltlen bir parçaların tehdididir.

Bakıyoruz, 1980'li yılların ikinci yarısında bir yandan Türkiye'nin dış yatırımları artarak sürerken, burjuva saflarda şu konu somutunda yoğun bir emperyalistleşme, dışa açılma tartışması da yürüyor: Musul Kerkük'ü alalım mı, almalı mı?

Almaktan yana olan Nazlı Ilıcak şöyle demiş:

"Musul'un statüsünde meydana gelen bir değişiklik, devletler hukukunun 'rebus cicc stantibus' ilkesi gereğince Türkiye'ye müdahale hakkı veriyor." (Tercüman, 22 Ocak 1987)

Şimdiki MHP'nin, o zamanki adıyla MÇP'nin başı Ali Koç şöyle demiş:

"Burada Türkiye'nin çok önemli ekonomik çıkarları vardır. Kerkük ve Musul alınmalıdır..." (Hürriyet, 2 Şubat 1987)

Eski büyükelçilerden Nuri Eren ise şöyle demiş:

"(Jeopolitik uzmanları) Kürtlerin Türkiye için ancak İran ve Irak Kürtleri birleştiği takdirde ... ve ... özgür bir devlet teşkil ettiği zaman ... zararlı olacaklarını ileri sürüyorlar. Bu sebeple Türkiye'nin Musul'a müdahalesini zorunlu buluyorlar." (Günaydın, 31 Ocak 1987)

Senaryoyu da çok güzel açık eden bu Musul Kerkük tartışması gerçekte, bazen açıktan, bazen el altından hep sürmüştür. 1990'a gelindiğinde ise, Türkiye için iki önemli olay vardır. Biri Körfez'de krizin patlak vermesi, ötekisi Zonguldak'ta işçi volkanının patlamasıdır.

Denizer'in sicilinin de hatırlanması açısından, Zonguldak olayını yine bir gazeteden, Cumhuriyet'ten, Şükran Ketenci'nin "Zonguldak Gerçeği (Yorumsuz)" başlıklı yazısından aktaralım:

"...Zonguldak'ta grev sokaklarda yaşanıyor.

"...İşçi yerinde duramaz oldu.

"Sabahın erken saatlerinde, tek başına da değil, karısını çocuğunu da yanına katarak, çalıştığı ocak ağızlarında toplanıyor. ...Sloganlarla, alkışlarla Zonguldak'a geliniyor. Değişik yollardan gelen guruplar, birbirleri ile kavuşa kavuşa Zonguldak caddelerini turlamaya başlıyor. Zonguldaklı maden işçisinin yanında, esnaf, belediye işçileri yürüyüşlere katılıyor. Bir günlük iş bırakma, kepenk kapatma, destek ve dayanışma eylemleri gerçekleştiriliyor.

"Bütün yollar Bağdat'a gider dercesine, bizim şemasını hiç çizemediğimiz, her gün değişik üsluplarda gerçekleştirilen, saatler süren yürüyüşler, Genel Maden İş Sendikası Merkezi'ne yöneliyor. Genel Maden İş Sendikası Merkezi'nin önünde her gün, günde birden çok gerçekleştirilen fiili mitinglerde... coşkulu sloganlar yükseliyor.

"'Vur vur inlesin, Çankaya dinlesin', 'Madenler bizimdir, kapatılamaz', 'Savaşa hayır', 'Savaş isteyen Özal'a da hayır', 'Özal gidecek, dertler bitecek', 'Haklıyız, güçlüyüz, direneceğiz, kazanacağız', Sloganlarını, sabahtan akşam kadar on binler, bazen yüz bini bulan kalabalıklar hep birlikte haykırıyor....

"...Grev ocak başlarında değil Zonguldak sokaklarında. Sabahtan akşam coşku ile bağırmaktan kısılan sesler, gece kocakarı ilaçları ile tedavi edilerek, ertesi gün aynı coşku yeniden yaşanmak üzere yollara çıkılıyor.

"Madenci, ...patlamış, gazaba gelmiş. Öyle bilinçsiz, ilkel öfke ile değil, tam tersi bütün hesapları bozan bir bilinçle, haklılık, meşruluk, geniş cephecilik, yumuşaklık sınırları içinde sokaklarda çok kararlı, çok coşkulu sesi ni yükseltiyor. ...

"... Maden işçisi dünya işçi sınıfı tarihinde yer alacak büyük eylemleri, kararlılığı, ittifakları ile bütün hesapları, oyunları altüst ediyor....

".... Maden işçisi işçi sınıfı dayanışması istiyor ancak hakkını almak için öylesine kararlı ki, dayanışmaya değil kendi gücüne güvenip yola çıkmış. 'Hakkımız buraya gelmezse, Ankara'ya gider alıp geliriz' diyor."(Cumhuriyet, sanıyorum Kasım sonu ya da Aralık başı, 1990)

Tam Körfez krizi patlak vermişken, Özal bir koyup on almaktan söz ederken, maden işçisi, "savaşa hayır", "savaş isteyen Özal'a da hayır" diye sesini yükseltmiştir. Kararlıdır ve bütün hesapları, oyunları altüst etmiştir. Hangi hesap ve oyunları?

Yukarıda da kısaca belirtildiği gibi, kanımca evdeki hesap, ta 1990'ların başında Kuzey Irak'ın alınmasıydı. Yani Musul Kerkük tartışmasını, Körfez krizinden hemen sonra Musul Kerkük'ün alınması izleyecekti.

Yukarıda, eski büyükelçilerden Nuri Eren'in şu sözlerini aktarmıştık:

"(Jeopolitik uzmanları) Kürtlerin Türkiye için ancak İran ve Irak Kürtleri birleştiği takdirde ... ve ... özgür bir devlet teşkil ettiği zaman ... zararlı olacaklarını ileri sürüyorlar. Bu sebeple Türkiye'nin Musul'a müdahalesini zorunlu buluyorlar." (Günaydın, 31 Ocak 1987)

Yani Kürtler özgür bir devlet teşkil etmeyip de Türkiye'ye bağlı olurlarsa hiç zarar gelmez. Irak Kürtlere baskı uygulayacaktı, Kürtler ayrı devlet kuracaktı, Türkiye ben bunu tehlikeli buluyorum deyip Irak'la numaradan savaşa girecekti ve Musul Kerkük de içinde, Kuzey Irak alınacaktı. Halepçe katliamı bu çerçevede yapıldı. Bu planlandığı biçimiyle olamadığı için yıllarca sürüncemeli bir savaş yaşandı. Olsaydı aynı "temizlik" daha kısa sürede yapılacaktı. İşçi sınıfımız, "savaşa hayır, savaş isteyen Özal'a da hayır" diyerek bu oyunu bozdu. Türkiye ortamı senaryonun uygulanmasını çok güçleştirdi ve geciktirdi. Senaryo yanlıları ve karşıtları arasında kanlı bir çatışma başladı. Cinayetlerin listesi uzadıkça uzadı.

Örneğin 1991'de de HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın Emniyet'e diye evinden çıkarılıp öldürülmüştür, 1992'de Kürt aydını Musa Anter ve 1993'te DEP milletvekili Sincar öldürülmüştür. Saymakla bitmez. Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, en önemlisi tam da bu senaryoyu yazacağı için Uğur Mumcu gibi değerli aydınlar, ayrıca Eşref Bitlis, Bahtiyar Aydın gibi yüksek rütbeli askerler, Cem Ersever gibi Jitem elemanları, ve hatta Özal... Kanımca Özal baktı senaryo planlandığı biçimiyle uzuyor, kendisi yeni bir yol çizdi. PKK ile ateşkes ilan edildi, Orta Asya'ya geziye çıkıldı. Özal senaryoyu kendi yolundan uygulamaya başladı ve durduruldu.

Tansu Çiller ve koalisyonu da başka bir senaryo peşindeydiler. Susurluk olayı onların senaryosunun kod adıdır. Emperyalistleşmeyi, türlü çeşitli yollardan zenginleştirilen örtülü ödenek havuzundan beslenen MHP'li çeteleri Orta Asya'ya ve Kafkaslar'a sefere çıkararak, orada burada darbe yaptırarak gerçekleştirmeye peşindeydiler. Koalisyonda Batı ayağını Çiller, İslam ayağını RP temsil ederken, MHP de Türkçü el olarak tetikçi sağlıyordu. Bu nedenle DYP'lilerin Türkiyesi Mehmet Ağar ile gurur, Çatlı'ya saygı duyar.

Tansu Çiller ile Mesut Yılmaz arasındaki hırçın ilişkinin temelinde hangi senaryonun oynanacağı konusundaki görüş ayrılığı vardır. Halkın korkusundan hiçbirini tam açıklayamamaktadır ve ortaya bir muamma çıkmaktadır. Mal beyanı tehditleri bunun kod adıdır. Son sıralarda Tansu hanım, bir de, Apo asılsın, asılmazsa hesap sorarız diye tuturmuştur. Birilerinin Apo'yu asmak istemediklerinden mi kuşkulusunuz sayın Tansu Hanım? Anamız olduğunuzu söylediğiniz halde neden sırlarınızı bizimle paylaşmıyorsunuz?

Tabii bu arada hiç unutulmaması gereken bir yan, burjuva saflar arasındaki çelişkilerin sonuçta tamamlayıcı bir sonuca ulaştığıdır. Nitekim Refah Partisi

öne sürülerek, bir yandan adil düzen yemiyle emekçiler yanlış kapıya getirildi, öte yandan "laik demokratik cumhuriyetimiz" sahiplenildi. Şimdi Fazilet'le yeni bir oyun oynanıyor.

Daha çok şey yazılabilir. Gerçekte bu konularda yazılmış kitap matbaada basılmak için beklemektedir. Ayrıca işin depreme vb. ilişkin yanları son iki sayıdaki yazılarımızda belirtilmektedir. Öz olarak şunu söylüyoruz ki, biz yıllardır yıpratma biçiminde bir iç savaş da yaşıyoruz. Kürt sorununa ilişkin olarak Kürt-Türk on binlerce ölü, faili meçhul cinayetler, ekonomik şiddet, Sivas olayları ve Gazi olayları gibi birçok provokasyon, siyasal dayatmalar ve bir de büyük deprem... Bu olayların çoğu bulanık senaryolar ardında siyaset dışı yöntemlerle gerçekleştiriliyor.

Bu süreç içinde toplumsal dinamikleri kabız ettiler. İşçi sınıfının bilinci toplumsal dinamikler temelinde normal siyasal mücadeleyi kavrayabilmeye yönelik bir olgudur. Bizim işçi sınıfımız bilinçlidir ama onun bildiği türden yürümüyor işler. Garip kurgularıyla, ekonomik baskısıyla, vb. onu kafa karışıklığına ittiler.

1990'lara kadar, işçi sınıfı için TKP, yolun daha çabuk katedilmesi için gerekliydi. Ama yol zaten katedilmekteydi. 2000'e 1 kala 10 Eylül'de ise şunu diyebiliriz: Türkiye işçi sınıfının, hatta yıllardır iç savaşla yıpratılmış toplumun ezici çoğunluğunun TKP'ye hiç bu kadar ihtiyacı olmamıştı. Yolu tıkadılar. Artık TKP yolu açmak, yeniden yola çıkmak için gereklidir. Yalnızca sınıf bilinciyle değil, sınıf bilimiyle gereklidir. Bilim böyle senaryoları vurmaya yeterlidir. Çünkü pozitivist felsefeleriyle, tekil numaralara tekil bahaneler yaratıyorlar ama olayları zaman ve mekan olarak bütün ele aldın mı, foyaları meydana çıkıyor. TKP yaşanan iç savaşı açığa çıkarmak, toplumu barışa kavuşturmak için gerekmektedir.

1 Eylül bu nedenle 10 Eylül'e hasrettir.

Senaryolarda insanların canıyla kumar oynanan kilit ülke Türkiye'nin en eski ve kilit partisi TKP'ye böyle yeni ve çok önemli bir ihtiyaç varken, şu durumu muza bakın. Örneğin, bu yazı benim tamamen kişisel görüşlerimi yansıtıyor. Birçoğumuz kişisel görüşlerimizle birlikte, tekil bireyler olarak, ayrı ayrı köşelerdeyiz. Kişinin dokusu bozulmamış, düşüncesi sarsılmamış, kendisi satılmamış olduğu sürece, kişiler arasında görüş farklılıkları zenginlik, bunların tartışılması dinamizm getirir.

1970-1980 döneminde parti, Sovyetler Birliği'nin kendi korunmasını dünya devrimi sanan, sınır dibimde devrimci karmaşa istemem diyerek, 1977 Konferansı'nda Bilen Yoldaş'ın da dile getirdiği devrimci çizgiyi boğan tutumu yüzünden bölündü. SBKP İşçinin Sesi'ni aforoz etti ve ettirdi. Bilen Yoldaş durumun farkındaydı ama bu duruma karşı çıkmaya gücü, enerjisi yetmedi.

1980-1990 döneminde ise bu yazıda sözünü ettiğimiz senaryo sahiplerinin burunlarını sokmaları yüzünden, partide, partinin tüzüğü gereği geçici olabilecek bir bölünme, hepten kopukluğa sürüklendi. Bir kanat giderek düpedüz likide edildi. Öteki kanat ayakta kaldı ama açık gizli ve çok ağır birçok darbe aldı. Darbeler onu birçok açıdan yaraladı. Saldırıları çok mide bulandırıcıydı. Bence o da yalpaladı, ama eğer biz adalet savaşçılarıysak, kimsenin hakkını yiyemeyiz, bayrağı o kanat taşıdı, taşıyor. Onlar benim çok eski can dostlarım, onları hep sevdim. severim, seveceğim ama burada özel sevgimden söz etmiyorum. Bayrağı 15 yılı aşkındır süren bunca saldırı altında bugünlere getirdikleri için 10 Eylül'de onlara özel olarak saygılarımı iletiyorum.

Partinin yaşadığı badirelerin tartışılmasını öneriyorum. 80. yıldönümünü böyle karşılamayı diliyorum. İyi niyetle, açık yürekle ve hakkaniyetle yürütülürse böyle bir tartışma işe yarar. Olursa hepimizin kafasını, ufkunu açar. Olmazsa da nehir, yatağındaki tıkanıklıkları aşır akar. İnsan piyonlarla oyun oynanmaktadır. Nehir gürül gürül akmak, geleceğin yüklediği görevleri yapmak zorundadır.

Takvimler ters mi döndü nedir, 1 Eylül ancak 10 Eylül'den sonra gelebilir. 10 Eylül için kalbi çarpan herkese 79. yıldönümünde dostça selamlar. 🌹

Sosyalizm: Birinci Kitap

Sosyalizm Nedir?

RIZA YÖRÜKOĞLU

İLEV YATIRLARI

BU BİR REKLAM DEĞİLDİR
OKUMA
ARAŞTIRMA
DÜŞÜNME
VE
TARTIŞMA ÇAĞRISIDIR

Sosyalizm çok kullanılan bir sözcük

Saldırmak amacıyla kullananlar

onun hakkında birşey bilmiyorlar, bilmeden saldırıyorlar.

Bu doğaldır.

Onların derdi, kurulu sömürü tezgahlarının bozulmaması.

Ama sosyalizmi savunan bizler

acaba onun hakkında yeterli ve ilk elden doğru bilgiye sahipmiyiz?

Bu konuda yeterince akıl

yürütüyor muyuz?

Sosyalizm nasıl bir toplumsal düzendir?

Sosyalizmde meta üretimi olabilir mi?

Toplumsal gelişmenin sosyalizme hazır olması ne demektir?

Kapitalizmin sonu ne zaman gelir?

Sosyalizmde devlet ve demokrasi nasıl olmalıdır?

Sovyetler 'de yıkılan sosyalizm miydi,

yoksa bu alanda yapılan yanlışlar mıydı?

Dünya devriminin doğru anlayışı nedir?

Dünya devrimi bundan sonra nasıl bir yol izlemek durumundadır?

Sosyalizm Nedir kitabı

bu sayılan konularda, ilk elden bilgilere **dayanarak tartışmaya güzel**

bir taban oluşturacak niteliktedir.

öte yandan bu dergi de

işçi hareketinin ve sosyalizmin
sorunlarını çözmeye katkı açısından

işe yaramalıdır.

bu nedenlerle dergimiz,

okurlarımızı yukarıda sıralanan vb. konularda

tartışmaya çağımaktadır.

Alev Yayınları da,

kitabı bu amaçla doğrudan yayınevinden alanlara

Kitabın perakende fiyatı üzerinden

% 50 iskonto

uygulanacaktır.

Okurlarımıza,

insanlığın geleceğine ilişkin

en iyi dileklerimizle birlikte

duyurulur. ☺

MEKTUP

Küçük bir fısıltıydı belki,
güneşten bahseden,
ben içeride oturuyorum,
dışarda cam siliyor biri
emek diyorum
işte emeğimiz
emek beş para.

Çay gelir sonra,
simit lüksümüz
yaşanır hala
umut kesilmez
ne de olsa
mektup param var..

Ayşe ÇAM

(AMA ŞİMDİ KİM KANDIRABİLİR
SİZİ BİR ÖLÜNÜN HAYAT KOKAN
AĞZINDAN ÖPMEK İÇİN.)

Arkadaş Z. ÖZGER

UYANILMAYAN GECE

Yaşayacak denli, deli
Bir çocuk isteminde
Ağustos'un yarık fırtınası
Girdi içime
Kavurdu, savruldu

Oysa el sallanırdı gidene,
Islak mendillerin sancağında,
Devrildi mih gibi saplandı
Artık şu yaşayacak olan deli ruhlara

Onca sağanak günlere
Yaş mı dayanırdı göz mü
Ya... onca yıkık düşlere
Ah...insan mı dayanırdı

Tut ki doğmamışından
Emekleyeninden, yürüyeninden,
Okuyanından, anasından, babasından, yürek bu
Enkaz bu; altında düşler

O güzelim düşlere uyunulan,
Ama doğacak güne gözlerini yuman,
Artık kötü kabuslara açılmayan göz,

EY TANRI NEDİR SENDEN ÇEKTIĞİM ☼

Muzaffer KALKAN

Aşağıdaki ilginç yazıyı Financial Times'ın 26/27 Haziran 1999 tarihli haftasonu sayısından aynen aktarıyoruz.

Konu şu: İngiltere'nin Kuzey İrlanda'daki resmi polis örgütü RUC, önde gelen bazı politikacılarla birlikte, el altından faili meçhul cinayetler örgütleyerek, Kuzey İrlanda'da terörü bilerek tırmandırmış...Bunu açıklayan bir TV programını yapan gazeteci McPhilemy'nin başı beladadır, yazdığı kitap da toplatılmıştır.

Konu bize hiç yabancı gelmiyor. McPhilemy Türkiye'de olsaydı çoktan öldürülmüştü.

McPhilemy yaşayan bir Uğur Mumcu'dur.

BİR BARUT FIÇISI DOLU SUÇLAMA

RUC'yi (Britanya'nın Kuzey İrlanda'daki polis örgütü – 1000Ç), politikacıları, bir TV yapımcısını ve şimdi BK'da yasaklanmış bir kitabı kapsayan, terörizm ve video kasetleri patlayıcı düğümünde taraflar için riskler yüksek. John Plender bildiriyor.

Britanya hükümetinin önünde başka bir Spycather (Spağykeçir – 1000 Ç) olayı mı var? Bu, Britanya gizli servisinin, sansasyonel açıklamaları BK (Birleşik Krallık – 1000 Ç) dışında tamamen legal olarak okunan ama içeride yasal bir biçimde sansüre uğratılan eski bir memurunun yazdığı kitaptı.

Şimdi, Kuzey İrlanda'da terörizmin sponsorluğunu devletin yaptığına ilişkin iddialar üzerine, alansal açıdan iletişimde küçük bir nüans dışında, benzeri bir olay ortaya çıktı. Kuzey İrlanda'yla ilgili devlet bakanı David Trimble'ın (Deyvid Trimbl – 1000 Ç) avukatları, televizyon programcısı ve gazeteci Sean McPhilemy'nin (Şoğn MakFilmi – 1000 Ç) *The Committee: Political Assassination*

in Northern Ireland (Komite : Kuzey İrlanda'da Politik Suikast- 1000 Ç) kitabını dağıttığı için ABD'nin internetteki kitap satıcısı Amazon.com'un BK şubesine mahkemen ilam çıkarttılar.

1991'de Kanal 4 tarafından yayınlanan bir televizyon belgeselinden kaynaklanan kitap, Kraliyet Kuzey İrlanda Polis Örgütü'nün (Royal Ulster Constabulary'nin), birleşik bir İrlanda doğrultusunda bir girişimi önlemek için, cumhuriyetçileri, milliyetçileri ve masum Katolikleri katletmede terörist bir örgüte – Komite'ye – yardım ettiğini iddia ediyor.

Ancak Amazon kitabı BK'ta geri çektiği halde, kitap başka yerlerde bulunabiliyor.

Ve Spycatcher'dan beri internetin hızlı gelişimi, *The Committee* gibi bir kitabı almak için kimsenin BK dışına çıkmasının gerekmediği anlamına geliyor. Üstelik Amazon.com kitabı ABD'deki sitesinde BK'ta sattığından daha ucuza satıyor.

İnternetin, Çin gibi, insan hakları karnesi zayıf olan, demokratik olmayan rejimlere zarar verme potansiyeline ilişkin çok şey yazıldı. Ama internetin, Britanya ve gelişmiş dünyanın diğer hükümetlerinin davranışlarını hiç de gurur verici olmayan bir biçimde birden aydınlığa çıkarabileceği fikri daha seyrek dile getirilmişti.

Oysa *The Committee*'yi saran efsane, özellikle ABD'yle karşılaştırıldığında, Britanya'nın (ve İrlanda'nın) iftiraya ilişkin yasalarındaki sıkılığın, nasıl kendi arka bahçesinin en hassas ve utanç verici bölümünde, Kuzey İrlanda'da, istenmeyen irdelemelere karşı hükümete artık tam koruma sağlayamadığını gösteriyor.

Ve McPhilemy'nin kitabı, en çok satan ciltli kitaplardan biri olmaktan, bu ay yeni ve genişletilmiş ciltsiz basıma geçmişken, yayıncısının, Roberts Rhinehart'ın (Roberts Raynhart – 1000Ç) web sitesi, yazara ve yayıncıya karşı başlatılan yasal girişimlerin haberini verirken, yeni iddiaların ayrıntılarıyla sarsılıyor.

Bütün bunun ardında olağanüstü bir gazetecilik garipliği yatıyor. Zira McPhilemy'nin yaşamı, kendisinin, RUC'nin (Kraliyet Kuzey İrlanda Polis Örgütü Royal Ulster Constabulary'nin – 1000 Ç) ve onun Britanya basınındaki destekçilerinin pis bir sahtekarlıklar kampanyası olduğunu iddia ettiği şey tarafından büyük ölçüde perişan edilmiştir.

McPhilemy'nin kitabı hazırlarkenki araştırmasına yardım eden bir dostu ve iş arkadaşı, Kuzey İrlanda'nın ünlü "cinayet üçgeni" Lurgan'dan, Katolik avukat Rosemary Nelson (Roğzmeri Nelsin – 1000 Ç) Mart'ta katledildi. Birçok Katolik cinayet kurbanının ailelerini temsil ettikten sonra, bu eş ve üç çocuk annesinin kendisi de otomobil bombalanmasında öldürüldü.

Geçen yıl kendisi ABD Kongresi'nin bir komitesine, cumhuriyetçileri ve milliyetçileri temsil ettiği için RUC (Kraliyet Kuzey İrlanda Polis Örgütü Royal Ulster Constabulary'nin – 1000 Ç) tarafından tehdit edildiğini söyledi ve RUC ile loyalist tetikçiler arasında gizli anlaşmadan söz etti.

İlgili herkes için riskler olağanüstü yüksek. Kitaptaki iddiaları şiddetle reddeden Trimble, nihayet bir Nobel Barış Ödülü sahibidir. Böyle bir komitenin varlığının akıl dışı olduğunu ileri sürüyor ve şöyle diyor: "Kitapta bana ilişkin olarak öne sürülen felaket iddiaların şiddeti öyle ki bunları görmemezlikten gelemem... bunlar barış sürecini küçümsüyor ve sürecin parçası olmuş tüm taraflarla alay ediyor."

Bu arada Britanya'da çıkan *The Sunday Times*, McPhilemy'yi, tanıklara rüşvet vermekle, kanıt uydurmakla ve Kanal 4'ü ve onu izleyen kamuoyunu aldatmakla suçladı. Kendisi gazete aleyhine tazminat davası açıyor.

Ne var ki, gazete son sıralardaki bir başyazıda, eğer McPhilemy tezini kanıtlarsa, İrlanda tarihinin galiba en başarılı araştırmacı gazetecilerinden biri olduğunu, ama kaybederse de televizyon tari-

hinin en sorumsuz programlarından birini yayınlamış olduğunun ortaya çıkacağını söylerken, gazetenin vuruşu hedefe herhalde pek de uzak kalmıyordu.

Ancak şöyle bir çekince vardır ki, kaybetse de, yaşamının son sekiz yılını vermiş olduğu bir hikayeden vazgeçmeyecektir.

Bu noktada bir bağlantıyı açıklamalıyım. 1991’de orjinal belgeseli yapan Box Productions (Baks Prodakşins – Kutu Yapım – 1000 Ç) şirketinin yönetim kurulu üyelerindendim. O zamanlar Box, güncel konulara ilişkin programlarda ve araştırma programlarında iyi bir ün kazanmıştı.

Tartışma konusu belgeselin yapımıyla benim bir ilişkim olmamıştı. Ama o zamanlar olanların çoğunu hatırlıyorum – hiçbir şeyi olmasa, McPhilemy’nin, yetenekli bir araştırmacı olan Ben Hamilton’u, sadakat yanlısı terörizmi ve vilayetlerde, cumhuriyetçilere ve Katoliklere karşı girişilen suikastlerde o sıralardaki patlamayı ele almaktan vazgeçirmeye çalıştığını.

Kuzey İrlandalı bir Protestan’la evli olan McPhilemy, özel olarak kendi yerel vilayetindeki sekte çatışmalara ilişkin hiçbir program yapmamıştı çünkü siyasal ilerleme kaydedilmesi konusunda kötümserdi ve kendini sekte bölünmüşlüğüne her iki tarafında da hüküm süren tutuculuk ve uzlaşmama inadına bulaştırmaktan kaçındı.

O Hamilton’u başka şeylere yöneltmeye çalıştı. Ama sonunda, hikayenin siyasal önemini kavrayınca, McPhilemy, kaybetmeme kaygusu taşıdığı bir çalışanına

ödün verdi. Kanal 4’ten araştırma bütçesi istemeyi kabul etti.

Sonunda dalga dalga suçlamalara, hem BK’ta hem ABD’de basın özgürlüğü konusunda yasal adımlar atılmasına ve yasal olarak satış sınırlamaları konduğu halde İrlanda’daki siyasal ortamı şimdiden etkilemiş bir kitaba yol açan bir araştırmanın başlangıcı böyleydi.

Araştırmanın gerisinde, sınırın kuzeyindeki sorunlarda Dublin’e belirli bir söz hakkı tanına 1985 İngiliz-İrlanda anlaşmasından sonra Kuzey İrlanda Protestan toplumundaki hayal kırıklığı vardı.

Söz konusu on yılın sonlarında, gazetelerde, vilayeti İrlanda ile birleştirmeye yönelik her türlü girişime karşı direnmeye adanmış sadakat yanlısı terörist guruplara ilişkin haberler yer alıyordu. Çıkan hikayelerde, üst düzey polis yetkililerinin, sadakat yanlısı süikast kampanyası yürüten kişilere yardımının rutinleştiği iddia ediliyordu.

Soruşturma için getirilmiş yüksek kademedeki bir İngiliz polis olan John Stevens, RUC’deki bazı bireylerin konumlarının taşıdığı güveni ciddi olarak suistimal ettiklerini ama bu tür suistimalerin yaygın ve kurumsallaşmış olmadığı sonucuna vardı.

Stevens soruşturmasının ardından, sadakat yanlıları cinayet kampanyalarını yükseltince, öldürülen Katolik sayısı, 1990’da 19’dan 1991’de rekor düzeye, 41’e çıktı. Bu, Katolik toplumda korkunun yanı sıra, faili bulunmamış cinayet sayısının çokluğunun Stevens soruşturmasının itibarını zedelediğine ilişkin kuşkuyu da yaydı.

Financial Times gazetesindeki çizim

Kanal 4'ün finanse ettiği araştırma bu cinayetlerden 7'sini inceledi. Ben Hamilton, meslek çevrelerinin, iş adamlarının ve hatta Kilise'nin desteklediği, gizli ve varlığını sürdüren bir

cinayet şebekesinin hayret verici hikayesini sunan bir kaynak bulunca, bir program ufku kristalize oldu.

Bunun, yerel olarak Kuzey İrlanda'da istihkam edilen güvenlik güçlerinin

birçok üyesini içerdiği söyleniyordu. Tanığın iddia ettiğine göre, çeşitli sadakat yanlısı gurubun temsilcilerinden oluşan, Ulster Merkezi Koordinasyon Komitesi adlı bir organ tarafından organize ediliyordu.

Tanık, Ulster Bağımsızlık partisinin Portadown'da bir aktivisti olan Jim Sands idi. Kendisi, RUC içinde bir "İç Güç"e ve bir "Dar Çekirdek"e üye olan sadakat yanlısı polis memurlarının, vurucu timlerin kurbanlarına ulaşmaları ve vurduktan sonra kaçmaları için onlara o perasyonel yardımda bulunduklarını iddia ediyordu. Bu yüzdendir ki, diye kendisi ekliyordu, bu cinayetler resmen çözülmemiş olarak kaldı ve kalmaya devam edecekti.

Onun söylediğine göre, Komite'nin atadığı suikastçılar, vilayette "Çakal" diye anılan Robin Jackson ve lakabı "Fareler Kralı" olan Billy Wright idi. Wright Sands'in ilkokuldan arkadaşıydı.

Kimliğinin açıklanmayacağına ilişkin garanti karşılığında Sands, Box Productions ve Kanal 4'e, uygun bir biçimde kameradan gizlenerek sağlanan yedi buçuk saatlik video kaydında, "Ulster'in düşmanları" sayılan insanları öldürmeye yönelik bu gizli tezgahın doğasını anlattı.

Kendisi, bunu yaparken, amacının, kamuoyunun dikkatini bağımsız Ulster davasına çekmek olduğunu belirtti. Komite'nin bazı üyeleri, Kuzey İrlanda'da bağımsızlık için savaşılmaya hazır insanlar olduğunu sergileme zamanının olgunlaştığını hissediyorlardı.

Sands'in, iddia konusu Komite'nin 19

üyesinin adlarını da içeren açıklamaları, yayınlanmayı haklı çıkaracak kadar iyi kanıtlanabilir mi diye bakmak üzere program yapımcıları tarafından yaygın soruşturmaya tabi tutuldu.

Bu süreçte, Komite'nin varlığı konusunda, McPhilemy'yi, Kanal 4'ün genel yayın yönetmenlerini ve avukatlarını Sand'ın anlattıklarının ağırlığıyla doğru olduğuna ikna etmeye yeterli bağımsız kanı oluştu. Ardından yapım sürecinin hayhuyu başladı ve süreç içinde McPhilemy ve Hamilton ölüm tehditleri aldılar.

Kanal 4'ün getirdiği bir güvenlik uzmanı, McPhilemy'nin Oxfordshire kırsalındaki ıssız çiftlik evinden taşınmasını ve Oxford'un içinde, kirasını Kanal 4'ün ödeyeceği daha güvenli bir ev tutmasını tavsiye etti.

Program, en sonunda 1991 sonbaharında, Britanya hükümetinin Kuzey İrlanda'daki polis gücü olan RUC'nin gizlice vurucu timler beslediğine ilişkin korkunç iddialarıyla birlikte, eksiksiz olarak yayınlandı.

RUC'nin ilk tepkisi, programın, örgütün iyi adına yönelik bir karalama olduğunu söylemekti. Sonra iddialara ilişkin olarak soruşturma açılacağını ilan etti. Bazılarına bu iki duyurunun sırası bozuk gibi geldi – ki, RUC soruşturmasının RUC'nin kendisi tarafından yapılacağı ortaya çıkınca bu izlenim daha da güçlendi.

Bu arada Kanal 4, Komite'nin üyesi olduğu iddia edilen 19 kişinin adlarını da içeren belgeleri yetkililere teslim etti. Ancak, o da program yapımcılarının Sands'i koruma sözünü tutma gerekliliği

duydu ve böyle bir koruma olmadan katillerin yargı önüne çıkarılma olasılıklarının azalacağını belirtti.

RUC'nin tepkisi, Terörizmin Önlenmesi Yasası çerçevesinde getirilmiş olağanüstü yetkileri kullanarak sonradan Kaynak A olarak anılmaya başlanan ana tanığın kimliğine ilişkin bilgileri içeren belgelerin sunulmasını istemek oldu. Kanal ve Box reddettiler. Yasanın böylece çiğnenmesi nedeniyle ikisi birlikte 75 bin sterlin ceza-ya çarptırıldılar.

Box ve Kanal 4 için güçlük şuydu ki, yasa terörizmin polis yetkililerinin kendilerince de uygulanabileceğini hiçbir zaman ufkuna sokmamıştı. Ve Yüksek Mahkeme'deki bu davanın iki hakimi de, hiç sorgulamadan, RUC soruşturmasının samimi olduğunu varsaydılar.

Bir gün önce mahkemede avukatları Kaynak A'nın kimliğini öğrenmelerinin kendileri için canalıcı önem taşıdığını belirtmişken, RUC, 24 saat içinde programın uydurma olduğunu ilan ediverdi. Ne var ki bu. Sands'den başka bir tanığın ifadesi temelindeydi.

Ancak süreç içinde, Hamilton'un evinde arama yaptıktan sonra, polis Sands'e ulaşabileceği bilgiler buldu. Ve Sands tutukluken, programa ilişkin ifadelerini geri çekti ve yapımcıları kandırdığını söyledi.

Bu arada vilayetten Richard Monteith (Rıçırd Montiith - 1000Ç) adlı bir avukat, McPhilemy ve Kanal 4 aleyhine, az raslanır bir cezai tazminat davası açtı. Bir Belfast mahkemesi bunu düşürünce, hukuk davasıyla devam etti.

Aynı sırada, McPhilemy kendini basın düşmanca kampanyasıyla karşı karşıya buldu. The Sunday Express (Dı Sandey Ekspres - 1000Ç) onu Kanal 4'ten para çalmakla ve Oxford'da daha güvenli bir eve taşınmak gerekçesiyle bıraktığı çiftlik evini kullanmaya devam etmekle suçladı. The Sunday Times'da (Dı Sandey Tayıms - 1000Ç) programın tamamen ve bilerek uydurulduğunu yazıldı.

Kanal 4'ün programın gerisini getirmeye hiç hevesi olmadığı için, McPhilemy kendi adını kamuoyu önünde savunmak için kısıtlı olanaklarla kalakaldı. Sonunda Kanal avukat Monteith ile dava dışı ve McPhilemy'nin katılmayı reddettiği bir pazarlık yaptı. Bu noktada geleceği iç karartıcı görünüyordu.

Ama tam değil. Britanya'nın karalamaya karşı yasaları çok kısıtlayıcı olduğu halde, Britanyalı bazı avukatlar da çok liberal olmayı sürdürürler. McPhilemy radikal avukat Brian Raymond'un (Brağın Reymond - 1000Ç) onun erken ölümüyle ortağı Geoffrey Bindman'ın (Cefriy Bayndmın - 1000Ç) desteğini aldı. Onlar McPhilemy'nin yalnızca haklılığına kesin emin olmakla kalmadılar. Ücretsiz hizmet verdiler.

Onların desteğiyle, kendisi önce The Sunday Express'e karşı, sonra da The Sunday Times'a karşı dava açtı. Onu destekleyenler arasında tazminat davalarının uzmanı hukukçu James Price (Ceymis Prays - 1000Ç) QC (bir hukuk ünvanı - 1000Ç) de vardı. Karısının ve ailesinin kararlı desteği sürdüğü için de şanslıydı.

Savunması için araştırma yapmak zorunda olduğu için, giderek kendini daha çok şey

ortaya çıkarıyor buldu. 1980'lerin ortalarında uygulandığı iddia edilen "vur öldür" politikasına ilişkin olarak RUC'yi soruştururken karalanan İngiliz polisi John Stalker gibi, o da herşeyi bir kitap olarak yazmaya karar verdi.

Yol aldıkça gidişat ondan yana dönmeye başladı.

Dönemeç Sunday Express aleyhine açtığı davanın başarısıyla geldi. Gazete iddialarını geri çekti ve özür diledi. Sırf kararlılık daha başka kapılar da açtı.

Sonunda, *The Committee: Political Assassination in Northern Ireland* (Komite : Kuzey İrlanda'da Politik Suikast- 1000 Ç) geçen yıl ABD'de yayınlandı. ABD'de tazminat yasaları BK'takinden daha liberal olduğundan ve ünlü kişilerin dava kazanmak için kendilerine karşı art niyet olduğunu kanıtlamaları gerektiğinden, McPhilemy ve yayıncıları yere sağlam bastıklarını düşündüler.

Kitap Sands'in ilk ifadesini destekleyen daha başka kanıtlar da getirdi. Lurganlı avukat Rosemary Nelson'un sağladığı malzeme sayesinde, Sands'in RUC'ye, ilk ifadesini geri aldığını söylediği sözlerin yazılı metnini de yayınladı. McPhilemy bu konuşmanın önceden prova edilmiş olduğunun kanıtlarını metinden gösterdi.

Katoliklerin öldürülmesini soruştururken Nelson'la birlikte çalışmış biri olarak, kendisi İngiliz polisinin Nelson cinayetine ilişkin olarak yürüttüğü soruşturmaya hassas bilgiler de verdi.

Sands ilk yaptığı açıklamalar yüzünden kendini hâlâ dayanılmaz basınç altında buluyor. Ama aralarında eski ve halen

çalışmakta olan RUC memurları da bulunan başka tanıklar, McPhilemy'ye, 1973 ile 1997 arasında işlenip de çözülmemiş daha birçok cinayete ilişkin kanıtlar sağladılar.

Ve kitabın geçen ay çıkmış olan yeni yumuşak ciltli basımı, 1998'de ölen Robin Jackson'un, yani "Çakal"ın, terörist kariyerini yirmi yıldan fazladır güvenlik güçleri içindeki sponsorlarının onay ve desteğiyle sürdürdüğünü iddia ediyor.

Eğer doğruysa, bu, bir cinayet kurbanının karısının, suçlu saptama geçitinde kocasının katili olarak Jackson'u işaret ettiği garip bir davada, neden Jackson'a hüküm giydirilmediğini de açıklar. McPhilemy Jackson ve yandaşlarınca işlenmiş yüzden fazla cinayeti belgeliyor.

Bunlar arasında Mayıs 1974'te Dublin'de ve Monaghan'da girilmiş ve 33 ölü, birçok da yaralı bırakmış bombalı saldırıları da içeriyor.

Bunlardan, McPhilemy şu sonuca ulaşıyor ki Komite, yıllardır zaten yürümekte olan birşeyin salt biçimsel anlatımıydı. Çatışmadaki tüm tarafların, özellikle de Geçici IRA ve RUC'nin, çıplak terörizme başvurduğuna ve aynı ahlaki düzlemde yer aldığına inanıyor. RUC ve Britanya hükümeti bunu kabul etmeye tabii ki yanaşmayacaktır.

RUC'nin bir sözcüsü bu hafta hiçbir konspirasyonun, örtbas etmenin ya da işbirliğinin olmadığını söyledi. "Yıllardır sürekli ve utanmazcasına yürütülen anti RUC popaganda zincirini oluşturduğunu" böyle iddiaların, ekledi.

Şöyle dedi: "Bu organizasyon böyle

şeylere tolerans göstermez ve polis memurlarından beklenen yüksek standartların bu kadar altına düşen her üyesiyle etkin bir biçimde uğraşır kamuoyu bundan tamamen emin olabilir.”

RUC’nin bu güven çağrısı, ilk program yayınlandıktan sekiz yıl sonra geliyor ki bu süre içinde ne bağımsız bir soruşturma yaptırılmış ne de Britanya hükümetince bir açıklama yapılmıştır. McPhilemy geçen yıl, Hong Kong eski valisi olan ve Kutsal Cuma anlaşması gereği Kuzey İrlanda’da polisin işleyişini gözden geçirme işine atanmış bulunan Chris Patten’a (Kris Pettin – 1000Ç) kanıt sunmak üzere mektup yazdı. Patten cevap vermedi.

McPhilemy’nin The Sunday Times’a açtığı davanın duruşmasının olduğu, gelecek Ocak ayında, tüm bunlar internetten BK kamuoyuna sızabilir. Bundan az sonra da, ABD’de aleyhine tazminat davası açılabilir.

Dünyada yalnızca Britanyalıların ve İrlandalıların, McPhilemy’nin kitabına ulaşmaları yasaklanmışken, onlar da böylece daha çok şey öğrenebilirler. Ve kitapta adları Komite’nin üyesi ve işbirlikçisi olarak geçenler de kendilerini bir İngiliz mahkemesinde sıkıştırılıyor bulabilirler.

Aynı zamanda, David Trimble’in Amazon BK’ya karşı çıkarmış olduğu ilamla da, BK’daki tazminat yasalarının internete ilişkin olarak uygulanabilirliği ve etkinliği sınanmış olacaktır. Tazminat avukatları bunu öğütürken, kriminal adalete ilişkin çok daha büyük bir soru ortada durmaktadır.

İlk belgeselde ele alınmış yedi cinayetin

hepsi de bu haftaya kadar “çözülmemiş” duruyordu. Oysa şimdi, 10 yıl sonra da olsa, en sonunda, yedi taneden biri olan, Belfastlı avukat Patrick Finucane’in (Patrik Finukeyn – 1000Ç) öldürülmesine ilişkin olarak bir adam yargılanıyor.

Bu, onun öldürülmesi konusunda soruşturmanın, Metropolitan Polis komiser yardımcısı John Stevens’in direktifiyle yeniden açılmasının ardından geliyor.

Aklınıza, Kuzey İrlanda barış sürecinin böyle kritik bir anında neden McPhilemy ısrarlı diye bir soru gelebilir. Onun buna verdiği çok ikna edici bir cevap var ki, bu da, sektör bölünmenin her iki tarafında da işlenmiş suçlara ilişkin gerçekler ortaya çıkmazsa, Kuzey İrlanda’da uzlaşmanın ve kalıcı barışın olamayacağıdır.

Açık olan şudur ki, daha geniş bir kamu soruşturması yapılmadığı sürece,

McPhilemy’nin yolculuğu sürecektir. ☺

Devrimci kamuoyu ve ilerici insanlık açısından Paris Komünü'nün önemi açıktır. 18 Mart-28 Mayıs 1871 tarihleri arasında, topu topu 72 gün boyunca, dünya tarihinde ilk kez olarak siyasal erke işçi sınıfı ve emekçi halk adına el koyulmuş, sınıfları kaldırma uğrunda insanlığın vereceği uzun ve meşakkatli savaşımın ilk kilometre taşı yerleştirilmiştir. 72 gün gibi, insanlık tarihine oranla, son derece kısa bir zaman dilimi içinde yaşanan olaylar o denli olağanüstü yoğunudur ki, sınıf savaşımının göreceli olarak sert geçtiği bir ülkede bile benzeri, ancak 40-50 yıllık bir zaman süresinde gözlenebilir ve tabii o da, çok daha düşük bir yoğunlukla..

Paris Komünü Üzerine

Mustafa Kızıltepe

Bu yıl 128. yıldönümünü kutladığımız Paris Komünü, tarihsel deneylerinin ve derslerinin zenginliği nedeniyle üzerinde çok yazılmış, tartışılmış bir olaydır. Hiç kuşku-muz yoktur, daha çok uzun bir süre daha çeşitli yönleri yine ele alınıp, yeni bulgular ya da görüşler açısından irdelenip değerlendirilecektir.

Devrimci kamuoyu ve ilerici insanlık açısından Paris Komünü'nün önemi açıktır. 18 Mart-28 Mayıs 1871 tarihleri arasında, topu topu 72 gün boyunca, dünya tarihinde ilk kez olarak siyasal erke işçi sınıfı ve emektçi halk adına el koyulmuş, sınıfları kaldırma uğrunda insanlığın vereceği uzun ve meşakkatli savaşımın ilk kilometre taşı yerleştirilmiştir. 72 gün gibi, insanlık tarihine oranla, son derece kısa bir zaman dilimi içinde yaşanan olaylar o denli olağanüstü yoğunudur ki, sınıf savaşımının göreceli olarak sert geçtiği bir ülkede bile benzeri, ancak 40-50 yıllık bir zaman süresinde gözlenebilir ve tabii o da, çok daha düşük bir yoğunlukla...

Paris Komünü'nü bu denli zengin yapan bir yandan bu yoğunluğu, ancak diğer yandan da içinde yer aldığı çağın, dünyanın durumudur. Gerçekten de, Komün ilan edildiğinde Marks da, Engels de siyasal ve entellektüel faaliyetlerinin zirvesindeydiler. Gözlerinin önünde cereyan eden bu son derece önemli tarihsel olayı tüm olanaklarını seferber

ederek izlemeye, anlamaya ve de ellerinden geldiğince ona yardımcı olmaya çalıştılar. 1848-1850 yılları arasında, Avrupa'da bizzat katılarak yaşadıkları ve yenilgiyle sonuçlanan devrimlerin ardından, yirmi yıl sonra Paris'te patlayan devrim, onlara bunca yıldır beklentilerinin, çabalarının boşa çıkmadığını gösterdi. Bu süreç içinde iyice geliştirip billurlaştırdıkları siyasal-ekonomik dünya görüşlerini de bu olayla sına- ma şansına kavuşmuş oluyorlardı.

Gerçekten, Engels'in de ama daha çok Marks'ın, Paris Komünü'yle ilgili olarak yazdıkları, ister kitap ya da makale olsun, ister mektup olsun, dünya işçi literatürüne armağan ettikleri en önemli yapıtlar arasında yer alır. Yazımızın daha ilerdeki bir bölümünde bu yapıtların bir kısmı üzerinde daha ayrıntılı olarak duracağız.

Komün'ün tarihsel dökümünü bu yazıda yapmayacağız. Ancak yeri geldiğinde belirli tarihsel olayları daha ayrıntılı ele alacağız. Bu yazının amacı, genel olarak Birinci Enternasyonal'in, ama özellikle de Marks ve Engels'in Paris Komünü ile ilgili çalış- malarını, hem entellektüel hem de militan yanlarıyla ele almak. Konumuzun çerçevesi- ni böyle belirledikten sonra, şunu belirtelim ki Paris Komünü'nün oluşum nedenlerinin ve I. Enternasyonal ile Komün ilişkilerinin anlaşılabilmesini kolaylaştırmak için, tarih- sel dönemin o andaki özelliklerini iyice bellemiş olmak gerekiyor.

Bilindiği gibi Paris Komünü, Alman ordularının Paris'i tümüyle abluka altına alıp, kenti tüm dış dünyadan soyutladıkları, olağanüstü bir gerilim ortamında patladı. Paris halkı nasıl oldu da sonuna kadar dövüşerek ölmeye itildi? Onları böylesi bir kararlılık göstermeye iten nedenler nelerdi? Şunu açık yüreklilikle belirtmemiz gerekir ki, bu kararlılığın temelinde I. Enternasyonal ve onun önderlerinin yaydığı bilinç faktörü yat- mıyordu. Yani Paris'in onbinlerce işçi ve emekçi evladı, o sıralarda dünya çapında ilk komünist partisi olan Birinci Enternasyonal'in militanları olarak şehit düşmediler. Tabii içlerinde Enternasyonal'in militanları da vardı. Hem de bir kısmı adlarını Komün'ün tarihine altın harflerle yazdırdılar, böyle bir niteliğe sahip oldukları için de gerici Versailles hükümetinin orduları tarafından hunharca katledildiler. Ancak Birinci Enternasyonal'in. militanları ve yöneticileri aracılığıyla Paris Komünü'nü düşmana karşı savaşta yönettiğini söylemek söz konusu olamaz. Acı olan yan da budur. Ne iste- diğini bilen, çelik disiplinli kadrolarla donanmış bir komünist partisinin yokluğu yüzünden, Paris Komünü'nün iyi niyetli, yiğit evlatları, kendilerinden hem silahça hem de sayıca daha üstün olan burjuva ordularına yenik düşmüşlerdir

Bu söylenenlerden de anlaşıldığı gibi, Paris Komünü'nün başlamasında Enternasyonal'in doğrudan ve belirleyici bir etkisi olmamıştır. Komün'den önceki dönemi biraz daha genişletip ele alırsak, yukarıda sıraladığımız soruların yanıtlarını daha sağlıklı bulabileceğimiz kanısındayız. Birbiriyle zincirleme bağlı bir sürü tarihsel olayı ele alıp incelemeye bilgimiz yeterli değil. Ancak 1789 Fransız Devrimi'nin ardından Fransa'daki gelişmelere kabaca baktığımızda sürekli devrimci ayaklanmalar yaşandığını, çoğunun kanlı bir biçimde bastırıldığını görürüz. Burada aslında Paris kentini Fransa'nın tümünden ayrı olarak ele alıp incelemekte yarar var. Fransızlar'ın

kendileri de öyle diyorlar: “Fransa eşittir Paris ve geriye kalanlar!” Bu ayrımda çarpıcı olan, kapitalizmin en hızlı geliştiği yer olarak Paris kenti öne çıkarken, ülkenin geri kalan yörelerinin bu gelişime ayak uyduramayarak hem üretim ilişkileri açısından geri, hem de siyasal tutum olarak tutucu bir kişiliğe sahip olmuştur.

Paris halkı böyle değil! Komün’e gelene kadar, kent çeşitli devrimci ayaklanmalara sahne oldu demiştik. Burada hemen 1830 ve 1848 devrimleri, özellikle de 1848 devrimi geliyor aklımıza. Gerçekten, 1848 yılında genel olarak Avrupa’da, özellikle de 21 Şubat-26 Haziran arasında Fransa’da yaşanan devrimci durumun ve ayaklanmaların, 23-26 Haziran tarihleri arasında Paris’te yaşanan ve binlerle işçi ve emekçinin barikatlarda öldürülmesiyle sonuçlanan iç savaşın, daha sonraki yıllarda ortaya çıkan siyasal yapılanmalar üzerinde son derece önemli etkileri oldu.

1848 Devrimi ve Komün

Genellikle Paris halkının kahramanlığını 1871 Paris Komünü sayesinde öğrenip takdir etmişizdir de, 1848 yılının özellikle 23-26 Haziran tarihleri arasında “Haziran ayaklanması” adıyla anılan iç savaşta gösterdiği kahramanlıklar konusuna, çok daha az yazılıp konuşulduğundan olsa gerek, hakettiğince eğilmemiştir. Oysa Haziran 1848 ayaklanmasının ta kendisidir dünya işçi sınıfına armağan edilen o meşhur sloganın doğmasına neden olan: “Ya savaşmak için ekmek verin, ya da savaşmak için barut!”

Gerek Marks’ın, gerekse Engels’in 1848 devrimine ve onu izleyen çalkantılı ortamın 1851 Aralık ayında Louis-Napoleon’un başını çektiği karşı devrimle sona erdirilişine kadar uzanan dönem üzerine yazdıkları makaleler, kitaplar ve de mektuplar, dünya işçi literatürüne kazandırılmış en güzel yapıtlar arasındadır. Bunların arasında baş yapıt niteliğinde iki kitap var ki, 150 yıl sonra, devrimci dönemi böylesine berrak anlatan yapıt daha hâlâ ortaya çıkarılamamıştır. Her ikisi de Marks’ın kaleminden çıkan bu iki baş yapıt, “Fransa’da Sınıf Savaşları” ve “Louis Bonaparte’in 18.Brumaire’i (Türkçesi Kasım’ı)” dır. Ayrıca Engels’in 28 Haziran-2 Temmuz 1848 tarihleri arasında Neu Rheinische Zeitung’da dizi olarak yayınlanan “1848 Haziran Günleri” başlıklı yazıları da, kana boğulan Paris ayaklanmasını hem bir askeri uzman, hem de gerçek bir gazeteci gibi yazmış olması nedeniyle olağanüstü değerli katkılardır.

Bu küçük bibliografik paragrafımızı kapatıp tekrar konumuza dönelim. 1848 devrimine değinmemizdeki amaç, Paris Komünü ile olan olası bağlantılara işaret edip, ne gibi etkilerinin olduğunu ortaya koyabilmektir. Bir kere, 1871’e geldiğinde, işçi sınıfının genel olarak Fransa çapında ama özel olarak da Paris kentinde, gerek sayısal olarak arttığını, gerekse de sınıf bilinci açısından daha da geliştiğini görüyoruz. Hem niceliksel hem de niteliksel sıçrama gösteren işçi sınıfının belleğinde 1848 devriminde tanık olduğu kanlı kıyım tüm canlılığıyla durmaktadır. Dolayısıyla kapanmamış bir hesabın, söylenmemiş bir son sözün olduğundan bahsetmemiz mümkündür.

1848 yılında Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde (tabii Fransa da dahil) devrim patladığında, safların belirlenmesi tarihsel olarak kaçınılmaz sonuçlar doğurdu. Şöyle ki, bu devrimle birlikte burjuvazi, işçi sınıfı ve emekçi halkın oluşturduğu devrimci cepheye yer alacağına monarşinin, feodal artıkların ve diğer dinci-gerici güçlerin oluşturduğu karşı devrim cephesini seçti. Bu seçim kazayla yapılmış değildi, o bildik meşhur deymi kulanarak söylersek, "burjuvazi ayaklarının üstünde doğrulur doğrulmaz gericileşmişti". 1789 Fransız devriminde kendi çıkarlarına uyduğu için emekçi halkla birlikte saf tutmuş olan burjuvazi, bundan böyle artık işçi sınıfıyla yollarını kesin olarak ayırmış oluyordu. 1848 devriminin Avrupa işçi sınıfı ve emekçi halkına son derece pahalıya (sadece 23-26 Haziran tarihleri arasında Paris'teki barikat savaşlarında onbine yakın emekçinin öldürüldüğü biliniyor) malolan öğretisinin biri budur.

Bildiğimiz gibi, 1848 Avrupa devrimlerinin şubat ayında başlayışıyla, 'Komünist Partisi Manifestosu'nun basılıp matbaadan çıkışı, bir iki gün arayla aynı tarihe rastlıyor. İşçi sınıfının 1848 devriminde öz sınıf partisiyle devrimci savaşa katılması falan henüz söz konusu değildir. Tek devrimci ve de göreceli olarak geniş bir alanda militanları olan örgüt, Marks ve Engels'in de saflarına 1847'de katıldıkları "Komünistler Birliği"dir. Gerçekten de bağrında en ileri öğeleri barındıran bu örgüt, henüz sınırlı bir sayıdaki işçi dernekleriyle düzenli temasta olup, görüşlerinin doğrudan propagandasını yapmaktadır. Fransa'nın kendine özgü bir durumu vardır, o da sözde kapitalizme karşı olan çeşitli akımların, illegal örgütlenmeler yoluyla işçi ve emekçi kitesinin bir bölümünü kendi görüşleri doğrultusunda çalışmaya çekmeyi başarmış olmasıdır. Bunların içinde en önemli ikisi Blanquiciler ve Proudhonculardır. Bu iki düşünür, küçük burjuva devrimciliğinin sol ve reformcu kanatlarını temsil etmiş olup, ileride de göreceğimiz gibi Paris Komünü sırasında da önemli rol oynamışlardır. Kısacası, 1848 devriminde işçi sınıfı savaştığında kendi sınıf partisinin önderliğinde yürütmedi bu savaşı. Burjuvazinin ihanetine yanıt olarak, onu da karşısına alıp, gerici, karşı-devrimci güçlerin tümüne karşı savaştı.

1848 devriminin Avrupa'da yenilgiye uğramasının ardından koyu bir gericilik dönemi çıktı Avrupa halklarının üzerine. Fransa'nın işçi ve emekçi yığınları da bu dolu dizgin gelen karşı devrimden fazlasıyla nasiplerini aldılar. 1851 yılının Aralık ayında Louis Bonaparte'nin başını çektiği karşı-devrimci darbe ile cumhuriyetin ilkeleri rafa kaldırıldı, kral taraftarlarının savunduğu imparatorluk ilan edildi. Ta ki 1870 Temmuz ayında imparatorluk orduları Almanlar'a karşı giriştikleri kanlı savaşta hezimete uğrayıncaya kadar... Gericilik döneminde faturayı en ağır ödeyen işçi sınıfı ve emekçi halk için bu savaşın getirdiği yıkım ve Paris kentinin düşman orduları tarafından ablukaya alınmasıyla yaşanan kıtlık ve açlık, bardağı taşıran son damla oldu.

Askersel planda son derece olumsuz bir durum (Paris'in Bismarck orduları tarafından ablukası) olmasına karşın, üniforma giydirilip silahlandırılmış halktan başka birşey olmayan Ulusal Muhafızlar ve onları sonuna dek destekleyen Paris halkı, yiğitliğin en güzel örneğini vererek, hem Fransız hem de Alman burjuvaları karşısında yenilmiş olarak, onursuzca ve sefalet içinde yaşamaktansa dövüşerek ve onuruyla ölmeyi tercih

etti. 1848 Haziran günlerinde abluka yoktu, ama Paris Komünü'nde iki olumlu faktör vardı: Biri işçi sınıfının nicelik ve nitelik olarak ilerlemiş ve 1848 devriminden kalan bir hesabı sormak için bilenmiş olmasıydı. Diğeriyse, bizzat burjuvazi tarafından, Alman ordularına karşı savaşta kullanılmak amacıyla üniforma giydirilip silahlandırılan halktı. Tabii bu halk hiçbir zaman hizaya girmedi, normal ordu birliklerinden hep farklı davrandı. Ve en önemlisi, üniforma altına girmekle eline geçecek beş-on kuruş için bağrından kopup geldiği insanlara hiç ihanet etmedi...

Birinci Enternasyonal'in Durumu

1871 Mart ayında Paris Komünü ilan edildiğinde Birinci Enternasyonal kurulu altı yıl oluyordu. Marks ve Engels'in Birinci Enternasyonal'in kuruluşuna, yürütme komitesi çalışmalarının düzenli olarak sürdürülmesine ve en önemlisi işçi sınıfının dünya görüşünün netleştirilmesine yaptıkları katkılar olağanüstüdür. Ancak, şunu unutmamak gerekir ki, 1.Enternasyonal'in içinde farklı görüşleri savunan guruplar da vardı ve bunlara karşı sürekli olarak ideolojik savaşım vermek, Marks, Engels ve onlar gibi düşünen diğer Enternasyonal üyelerinin ertelenemez günlük görevleri arasındaydı. Proudhoncular'ın, Blanquiciler'in ve de Bakuninciler'in oluşturdukları bu gurupların, Enternasyonal'de ağır basan ideolojik görüşler haline gelip dünya işçi sınıfına küçük burjuva görüşlerini dayatmalarının önüne geçmek son derece kararlı ve amansız bir ideolojik savaşımı gerekli kılıyordu.

Bu söylediklerimizden de anlaşıldığı gibi, Enternasyonal'in içinde Marks ve Engels'in savundukları görüşler, hiç öyle ezici çoğunlukla kabul edilmiş görüşler değildi. Bu durum örgütlenmelerin yavaş gelişmesine neden oluyordu. Buradan doğan tabii sonuç da Paris Komünü'nin siyasal-askerşel örgütlenmesinin olumsuz etkilenmesi oldu.

Özellikle Fransa'da,[RTF bookmark start: kaldım][RTF bookmark end:

kaldım] yukarıda sözünü ettiğimiz Proudhoncu ve Blanquici akımlarla Bakounin'in

temsil ettiği anarşist hareketin oldukça yaygın olması, Komün'ün Merkez Komitesi'nde Enternasyonal'in Marksçı temsilcilerinin azınlıkta kalmalarını ve en kritik anlarda yersiz, gereksiz sürtüşmeleri getirdi. Ayrıca şunu da özellikle belirtelim ki, Paris Komünü'nün patlaması, Birinci Enternasyonal'in doğrudan örgütlendiği ve hazırladığı bir eylem değildir. Bunu söylerken doğaldır ki, Enternasyonal'in Fransa'daki temsilcilerini de gözönüne alıyoruz: Aralarındaki görüş farklılıkları, sayılarının göreceli olarak azlığı ve en önemlisi, bir parti disiplini temelinde çalışıyor olmamaları, 1870-1871 yılları arasındaki devrimci ortamda ağırlıklarını koyamamalarına neden oldu.

Bu durumu son derece net bir şekilde gördüklerindendir ki Marks ve Engels, 18 Mart

1871 sabahı Paris'te Montmartre tepesinde gelişen olaylara kadar, açıktan bir devrimci ayaklanmaya girmede (hele hele Alman ordularının ablukası altında Paris'in tüm dış dünya ile bağı koparılabildiğinde) ciddi riskler görüyorlar, hatta böyle bir girişimi bu koşullarda "çılıgınlık" olarak niteliyorlardı! Bu, çeşitli boydan ve soydan anti-komünistin kanıtlamaya çalıştığı gibi oportünist ya da yüreksiz oldukları için değil, yirmi yıldır dört gözle bekledikleri Avrupa devriminin Paris'de bu koşullar altında daha baştan kaybedileceği yönündeki kaygılarından. Marks'ın bu ortamda yine en büyük yardımcısı, askersel konularda hem derin bir bilgi hem de önemli bir deneyim birkimi olan Engels'ti.

Tüm bu olumsuz koşullara karşın ne zaman ki Paris halkı 18 Mart sabahı Ulusal Muhafızlar'ın da katılımıyla Mountmartre tepesindeki topları ordu birliklerine terketmeyip Komün'ün başlama işaretini verdi, Marks ve Engels hiçbir ikircim göstermeden bu devrimci girişimin yanında durdular: Halkın seçimi bu yöndeydi, en olumsuz ihtimalde dövüşerek ama onurlarıyla, teslim olmadan öleceklerdi, en iyi ihtimalde ise dünyada ilk kez işçi sınıfı siyasal erki devrim yoluyla ele geçirmiş olacak ve sınıfsız topluma doğru ilerlemenin yollarını döşemeye başlayacaktı.

Daha somut söylersek, halk iradesi bu yönde bir seçim yapınca, Marks ve Engels tüm olanaklarını, hünerlerini Komüncüler'in ayaklanmasının zaferle sonuçlanması için seferber ettiler. İlk elden yaptıkları, Birinci Enternasyonal'in örgütleri, temsilcileri bulunan bütün ülkelerle temasa geçip olayın tarihsel önemini açıklayarak tüm örgütlerin Komüncüler'e her türlü dayanışma ve destek göstermesini istediler ve bunların pratik örgütlenmesini sağladılar. Paris'in Alman ordularının ablukası altında olması bu dayanışmanın ve de Komüncüler'le haberleşmenin son derece zor ve riskli koşullarda yapılmasını doğuruyordu. Özellikle Marks'ın, olayları her gün düzenli olarak izleyebilmesi ve gecikmeden uygulanması gerekli taktikleri, Enternasyonal'in Komün'de yöneticileri olarak çalışan Serrailles, Frankel ve Varlin gibi önde gelen temsilcilerine iletmesi, onlardan da gelişmeler konusunda haber alması yaşamsal önemdeydi. Marks ile sürekli yazışan Serrailles ve Frankel mektuplarını ne yapıp edip Paris dışına çıkartıp, oradan göndermek zorundaydılar. Aksi taktirde son derece önemli bilgilerin düşmanın eline geçme tehlikesi vardı. Aynı şekilde Marks da yazışmalarını güvenilir kuryeler aracılığıyla Komün'ün temsilcilerine ulaştırmak zorundaydı. Marks'ın Frankel ve Varlin'e Mayıs 1871 başlarında yazdığı mektuplardan şunu anlıyoruz ki, hem Marks hem de Engels, Paris Komünü süresince dünyanın dört bir yanına yüzlerce mektup yazıp yollamışlar. Bu mektupların ne yazık ki çoğu kaybolmuş.

Kugelman'a Mektuplar

Söz mektuplaşmaya gelmişken bir noktaya değinmeden geçemeyeceğiz, o da Marks'ın Paris Komünü sırasında Dr. Kugelman'a yazdığı, 12 Nisan ve 17 Nisan tarihli mektuplar. Bu mektupların tarihsel önemini görmeden önce, Kugelman'la, 1862-

1874 yılları arasında tam oniki yıl boyunca süren yazışmanın üzerinde duralım biraz. Bu yazışmalar süresince Marks, bir yandan geliştirmekte olduğu fikirleri, dünya görüşünü, o denli yalın anlatıyor ve öte yandan da daha kişisel bir düzeyde içinde bulunduğu durumun güçlüklerin o denli insancıl bir dökümünü yapıyor ki, yıllar sonra Lenin ve onun önderliğindeki Bolşevikler bu mektupları kitap olarak yayınlayıp kalıcılaştırıyorlar. ‘‘Dr. Kugelman’a Mektuplar’’ı 1907 yılında yayınlayarak tüm komünistlere ve parti kadrolarına kazandırıyorlar.

Dr Kugelman’ın kim olduğunu öğrendiğimizde mektupların çarpıcılığı daha da artıyor! Şöyle ki, Kugelman (1830-1902) Almanya’nın Hanover kentinden jinekolog operatör olarak çalışan bir tıp doktoru. Gençliğinde, 1848 devrimi patladığında devrimci hareket içinde yer almış. Marks’ın ‘‘Luis Bonaparte’’ın 18.Brumaire’i’’ ve ‘‘Siyasal Ekonomin Eleştirisi’’ adlı yapıtlarını okuduktan sonra onunla tanışmak istiyor. Emeline bir süre sonra, 1862 yılında, o sıralarda Londra’da siyasal sığınmacı olarak yaşayan dostu Alman şair Freiligarth sayesinde ulaşıyor. Marks’la Kugelman’ın yazışmaları kısa bir süre içinde sıkı bir dostluğu içeren mektuplaşmaya dönüşüyor. Kugelman, gerek Almanya’daki siyasal gelişmelerden düzenli olarak haberdar ederek, gerekse ‘‘Kapital’’in geniş çevrelerde tanıtılmasında önemli rol oynayarak Marks’ın çalışmalarına katkıda bulunuyor. Karşılığında ise Marks gibi bir dehadan olağanüstü yalınlıkta mektuplar alıyor!.. Ancak fikirlerini bunca güzellikte yazmasına karşın, Marks Kugelman’ın reformcu kişiliğini devrimcileştiremiyor ve Paris Komünü’nün değerlendirilmesiyle başlayan görüş ayrılıkları daha da büyüyor. Dostlukları 1874’de sona eriyor. Yine de Kugelman, Marks’ın görüşlerine katılmamakla birlikte ondan aldığı mektupları ‘‘yaşamının en büyük onuru’’ olarak değerlendiriyor ve ölmeden önce de tümünü Alman komünistlerine emanet ederek bunların yayınlanmasını vasiyet ediyor.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Marks Paris Komünü süresince Kugelman’a, biri 12 Nisan, diğeri de 17 Nisan tarihli olmak üzere iki mektup yazmış. Bu iki mektup, özellikle de ilki olağanüstü önemdedir. Şöyle ki, Marks, ilk kez ‘‘Louis Bonaparte’’ın 18.Brumaire’i’’nde dile getirmiş olduğu bir olgunun Paris Komünü deneyiminde yaşama nasıl geçirildiğini bu mektupta vurgular. O olgu da şudur: Marks Fransa’da gelecek (yani 1848’den sonra olacak) devrimde, eskiden olduğu gibi devlet erkinin (bürokratik-askersel yapı diye adlandırıyor mektubunda) bir elden bir başka ele geçirilemeyeceğini, ancak parçalanacağını (bu sözcüğün altını çizmiş) söylüyor, ve bunun her gerçek halk devrimi için gerekli olduğunu öngörüyor. Bu cümle aslında devrimci Marksizm’le reformculuğu birbirinden bıçak gibi ayıran bir denek taşıdır. Aynı olgunun altı, Marks’ın ‘‘Fransa’da İç Savaş’’ adlı yapıtına, Paris Komünü’nün 20.yıldönümü nedeniyle, 1891’de yazdığı önsözde Engels tarafından da çizilmiştir. Önsözün sonunda Engels açıkca Paris Komünü’nü proletarya diktatörlüğünün yaşama geçirilişi olarak niteliyor.

Aynı mektupta Marks, Paris’teki Komüncüler’in, tüm olumsuz koşullara karşın ne büyük bir yiğitlik örneği vererek her boydan ve soydan düşmana karşı ayaklandıklarını olağanüstü güzel sözcüklerle anlatır ve Komün’ü ‘‘Haziran (1848) Günleri’’nden

beri partimizin yaptığı en şanlı eylem” diye sıfatlandırır.

Komün Süresince Enternasyonal

Paris Komünü’nün başlamasının ardından Birinci Enternasyonal de düzenli olarak yürütme kurulumu toplayıp gelişmeleri yakından inceliyordu. Tabii bu toplantılarda Marks ve Engels’in yaptığı konuşmaların ayrı bir önemi vardı. Marks zaten yıllardır Fransa’nın ekonomik-siyasal gelişmesini çok yakından ve düzenli olarak izlemekteydi. Bu titiz çalışması sonucundadır ki dünya işçi sınıfı literatürüne “Fransa’da Sınıf Savaşları” ve “Louis Bonaparte’in 18. Brumaire’i” adlı baş yapıtlarını kazandıra-bilmiştir.

Paris Komünü’nün patlamasıyla birlikte Marks’ın okuduğu, taradığı gazete dergi ve diğer yayınlar olağanüstü arttı. Daily Telegraph, Times, Daily News gibi tüm burjuva gazetelerinin saldırılarına karşı Marks Komün’ü her açıdan savundu. Marks’ın bu denli titizce yaptığı çalışmaların sonucundadır ki, Enternasyonal, tarihsel önemde bu olayın nedenlerini ve sonuçlarını en doğru biçimde yorumlayabilmiştir. Marks’ın, Komün’ün kana boğulmasından topu topu iki gün sonra, 30 Mayıs 1871’de Birinci Enternasyonal yürütme kurulu adına tüm Enternasyonal üyelerine hitaben yazdığı “Fransa’da İç Savaş” adlı başyapıt, 45 sayfada, Paris Komünü’nün daha hâlâ okunan ve (tüm çabalara rağmen) çürütülemeyen bir analizini yapmıştır. Ancak Marks, tüm fikirlerini süzerek 45 sayfaya toplayabilmek için konuları, Paris Komünü kıyasıyla sürerken ele almıştır. Kugelman’a yazdığı mektuplarda da belirttiği gibi, “Fransa’da İç Savaş”ta Marks, Komün’ün burjuva ordusunu ve siyasal polisini kaldırıp yerine şıahlanmış halk milislerini koymasını, devletle dini birbirinden ayırmasını, demokratik seçim sistemini ve seçilenlerin her an görevden alınabilmesini getirmesini, en yüksek düzeydeki devlet görevlilerinin maaşını kalifiye işçilerin maaşlarıyla aynı düzeyde tutmasını ve bunun gibi daha birçok devrimci dönüşümünü büyük bir coşkuyla karşılamış ve bunları yeni tipten bir proleter devletin karakteristik özellikleri olarak nite-lendirmiştir.

Tahmin edileceği gibi, Marks bu görüşlerini, gerek Enternasyonal’in yürütme kurulu toplantılarında, gerekse Paris Komünü’nü desteklemek amacıyla düzenlenen siyasal toplantılarda, yoğun bir tartışma ortamı içinde dile getirmiştir.

Engels de gelişmeleri, Paris kentini, halkını, siyasal guruplaşmaları, gerici Thiers hükümetine ve Versailles ordularına karşı verilen mücadeleyi Komün’ün ta başından beri Marks’la birlikte yakından izliyordu. Askersel strateji ve taktik uzmanı olan Engels, hükümete bağlı kalan ordu birlikleri başı bozuk bir şekilde Versailles’a kaçarken, Komün’e bağlı birliklerin ve Ulusal Muhafızlar’ın neden onları çevirip savaşmaya zorladıklarını bir türlü anlayamıyordu. Ona göre, Komün burjuva ordusunu dize getirmek için eline geçmiş olan tarihsel bir fırsatı boşa harcamış oluy-

ordu. Sonradan bu davranış Komüncüler'in aşırı insancılığına bağlandı, arkadan vurmazlardı dendi. Ancak, Engels de arkadan vurmaya önermiyor, düşmanı çevirip düvüşmeye mecbur etmekten söz ediyordu. Devrimin gidişatında silahların belirleyici olduğu anlarda böylesi tarihsel fırsatlar Engels'e göre mutlaka değerlendirilmeliydi...

Engels'i olduğu kadar Marks'ı da çok endişelendiren bir konu da Bismarck'ın esir tuttuğu 110-120 bine yakın Fransız askeri idi. Bismarck, ne de olsa Thiers ve Versailles hükümetiyle sınıf kardeşiydi ve Paris'teki Komüncüler'in yok edilmesinden yanaydı. Bismarck bu askerleri serbest bıraktığında bunların ezici çoğunluğu, hele o ortamda, hiç kuşkusuz Versailles hükümetinden yana duracaktı: Ensesinde halk soluyordu! Bu durumda yeni gelen taze güçlerle Versailles hükümeti Paris'in üstüne yürüyebilirdi. Marks ve Engels bunun gerçekleşeceği konusunda hemfikir idiler, sorun geciktirme olasılıklarının olup olmamasıydı. Zira gecikme olduğu taktirde Komüncüler de hazırlıklarını ona göre yoğunlaştırabilirlerdi...

Engels, 11 Nisan'da Londra'da toplanan 1.Enternasyonal Genel Kurulu'nda uzun bir konuşma yaparak Paris Komünü'yle ilgili son gelişmelerin bir dökümünü yapıp, Marks'la birlikte vardıkları sonuçları sıraladığında, yukarıda sözünü ettiğimiz tehlikeli olasılığın (Bismarck'ın esir tuttuğu askerleri Thiers hükümetine teslim etmesi olasılığının) bir gerçekleştiği haberi kendilerine daha henüz ulaşmamıştı. Buna rağmen yine de Komün'ün gereksiz işlerle uğraştığını, özellikle düşman kapıya dayanmışken bitmez tükenmez tartışmalarla vakit kaybedildiğini belirtti. Nisan ayının başından beri Marks ve Engels, Paris'te başlayan devrimin tüm ülkeye yayılma olasılığının giderek yok olduğu kanısındaydılar. Bir yandan Versailles'daki Thiers hükümeti, öte yandan istilacı Bismarck orduları Paris'in tüm giriş ve çıkışlarını kontrol altına almışlardı. Engels'in tahminlerine göre Paris'in sokakları çok kanlı çatışmalara gebe ydi. Gerek kendisinin gerekse Marks'ın çok iyi anımsadıkları 1848 Haziran günleri dört gün sürmüştü topu topu. Bu kez devrimci güçler daha iyi silahlanmıştı. Elllerinde toplar vardı. Dolayısıyla sokak savaşları çok daha uzun sürecekti.

Birinci Enternasyonal Genel Kurulu'nun 25 Nisan'daki toplantısında söz alan Marks, Paris'ten Serailler'in yolladığı 15 Nisan tarihli raporu temel alarak Komün'ün son durumunu uzunca irdeledi. Serailler, Frankel ve Varlin 1.Enternasyonal'in Paris'teki önemli yönetici konumundaki militanlarıydı. Daha da önemlisi Marks'ın görüşlerini savunan militanlar olmalarıydı. Marks, onlara ulaştırmak istediği mesajların önemli bir kısmının gizli kalmasını istediği için, bunları sözlü olarak ve güvendiği kuryeler aracılığıyla gönderiyordu. 11 Mayıs'ta Frankel ve Varlin'e yazılı olarak yolladığı mesajda "Komün kişisel sürtüşmeler ve tartışmalar yüzünden çok vakit kaybediyor, bu da işçilerin etkisinden daha başka etkilerin de hüküm sürdüğünü gösteriyor" diyerek Paris'teki yoldaşlarını uyarıyordu. Komün'ün Merkez Komitesi'nde çoğunluğu elinde tutan Proudhoncular'ı (ki onlar da 1.Enternasyonal üyesiydiler) bu vesileyle dolaylı olarak eleştiriyordu.

Askersel konulardaki deneyimini ve bilgisini her fırsatta Komüncülerin emrine sunan

Engels, Birinci Enternasyonal Genel Kurulu'nun 9 Mayıs'taki toplantısında yaptığı konuşmada sokak savaşlarının artık bir an meselesi olduğunu vurguladı. Barikatlarda bugüne kadar hiç eşi benzeri görülmemiş şiddette bir çatışmanın gideceğini öngörüyor ve ilk kez olarak Komüncüler'in topla, tüfekte ve de en önemlisi savaş düzeni içinde düşmana karşı dövüşeceğini belirtiyordu. Versailles ordularının hem sayıca hem de silahca Komüncüler'den çok üstün olmasından çok, Komüncüler'in kendi aralarındaki sürtüşmelerden, düşmana karşı iyi bir savunmayı örgütlemeye gecikmelerinden korkuyordu.

Enternasyonal Genel Kurulu'nun 23 Mayıs'taki toplantısında Engels söz aldığı Paris'te Kanlı Hafta diye bilinen dönem başlamış, işçi ve emekçiler, kadın, çocuk, ihtiyar demeden Komün'ün tarafını tutanlar Versailles orduları tarafından toplu olarak öldürülmeye başlanmıştı bile. Bu toplantıya uzun bir hastalık döneminden sonra Marks da katıldı. Paris Komünü'nün son günlerinin yaşanmakta olduğunu açıkladıktan sonra Engels bu durumda Birinci Enternasyonal'in kıyımdan canını kurtaran Komüncüler'e somut olarak nasıl yardım edebileceği üzerinde durdu. İngiltere ve Avrupa'daki tüm sendikalara ve demokratik kuruluşlara mektuplar yazılarak Komüncüler'e her türlü desteğin sağlanması isteniyordu. Öte yandan Avrupa'daki basın-yayın kuruluşlarında Komün ile ilgili olarak çıkacak gerçek dışı, karalayıcı yazılar tekzip edilecek, Versailles hükümetinin gerçek yüzü teşhir edilecekti. Tabii bu görev de esas olarak Marks ve Engels'e düğüyordu.

Aynı toplantıda Marks da söz aldı. Komün'ün yenilgisinin, dünyada komünizmin etkusunun bir süre için ertelenmiş olduğu anlamına geldiğini belirterek görüşlerini bir kez daha tekrarladı: "Komün'ün ilkeleri ölümsüzdür ve hiçbir zaman yok edilemeyecektir. Komün'ü ancak Thiers'in jandarmalığına soyunan Almanlar'ın yardımı sayesinde yenebildiler. Bismarck, Frasırlar'la yaptığı anlaşmayı iki kez ihlal etti: Hem Thiers'in anlaşmada öngörülene oranla çok daha fazla askeri silah altında tutmasına göz yumdu, hem de Paris'e girmesinden izin verilen yiyecek ve erzacın miktarını giderek kısıtı. Bunlar eskiden beri bilinen uygulamalardır. Erki elinde tutan sınıflar, işçi sınıfını mat edebilmek için her zaman birleşmişlerdir."

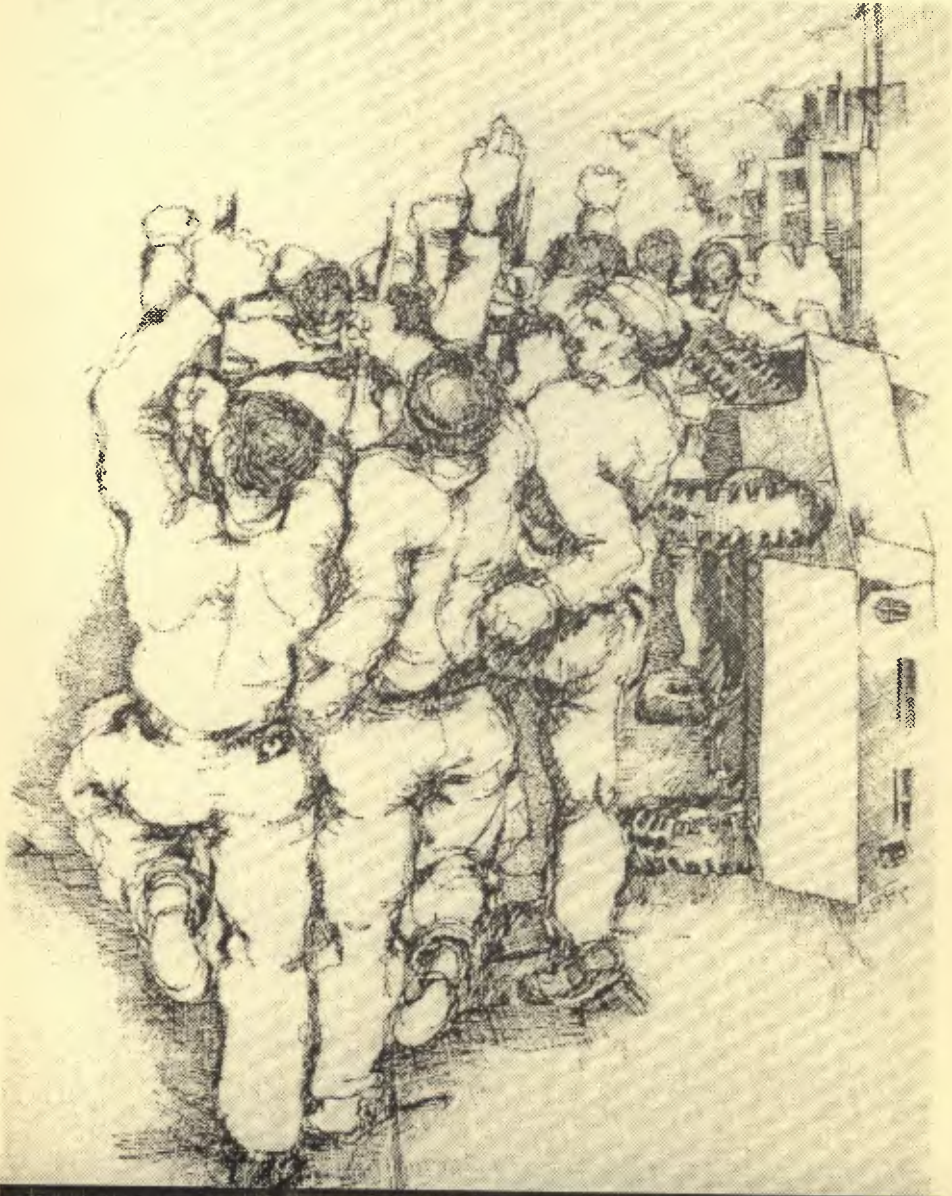
Komün'ün Enternasyonal'e Etkileri

Paris Komünü'nün de Birinci Enternasyonal üzerinde önemli etkileri olduğu kuşkusuzdur. Bunlardan biri, Enternasyonal içinde safların netleşmesi ve reformcu küçük burjuvaların, örneğin Tolain, Eligon (ki bunlar Proudhoncu olarak biliniyordu), Odger ve Lukraft'ın Birinci Enternasyonal üyeliğinden atılmalarıdır. Aynı sürecin sonucu olarak, Marks ve Engels'in geliştirdikleri bilimsel komünizm tezleri doğrulanmıştır. Paris Komünü şunları açıkça göstermiştir:

- Proletaryanın etkusu pekala olasıdır, ancak bu etkunun sürmesi için proletaryanın kendi diktatörlüğünü kurması gereklidir.
- Proletaryanın devriminin etkuya ulaşması ve proletarya diktatörlüğünün

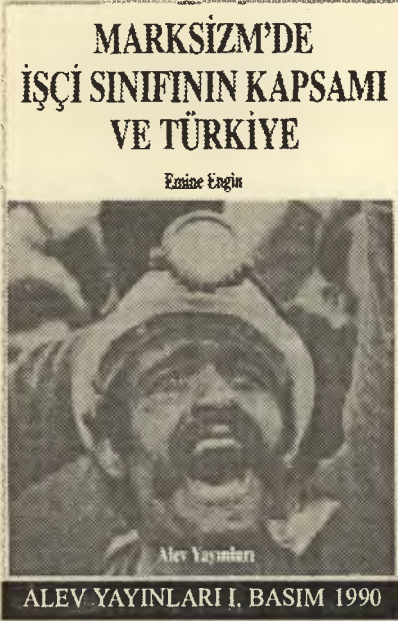
gerçekten kurulabilmesi, ancak ve ancak onun kendi sınıf partisinin varlığıyla ve hegemon güç rolünü oynamasıyla olanaklıdır.

Bu sonuçlar gerek Birinci Enternasyonal'in 1871 Eylül ayından Londra'da toplanan konferansında dile getirilmiş, gerekse de 1872 Lahey Kongresi'nde yeniden ele alınarak Uluslararası İşçi Derneği'nin tüzüğüne madde olarak eklenmiştir.

S. EREK Artık Yeter

1000 ÇİÇEK SAYI 2

İşçi kime denir?
Bir kimseye işçi den-
mesi için ille de
kazma sallaması mı
gerekli?
İşçi memur ayrımı
nasıl doğdu ve nasıl
öldü?
Artık işçi memur
ayrımı yoktur.
Neden?

Bu gibi sorulara doğru yanıt vermenin pratik önemi
ve anlamı vardır.

Örneğin:

Memurlar ayrı memur sendikasında değil, işkolu
temelindeki işçi sendikalarında örgütlenmelidirler.

İşçi memur elele sloganı yerine organik birlik anlamı
taşıyan sloganlar atılmalıdır.

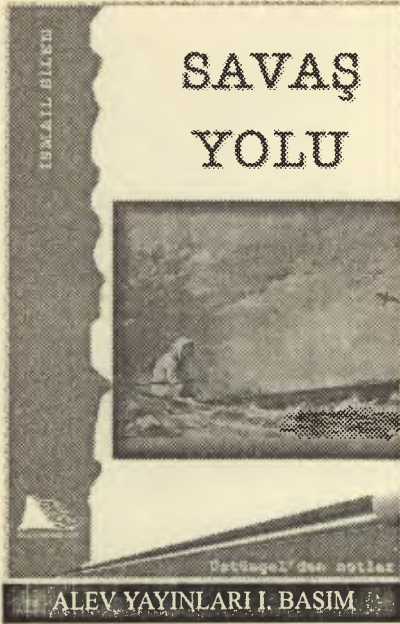
Emekli Sandığı ile SSK'nın birleşmesini kabul
etmeliyiz çünkü artık ikisi de işçilerin sosyal güvenlik
kurumudur.

Yalnızca bunlarla sınırlı değil. Örneğin, polis kurumu başkadır ve burju-
vadır, ama kişi olarak
polislerin konumu farklıdır ve onlara bunu dikkate
alarak davranılmalıdır. Müdür olduğu için burnu
kaf dağında olanlarında büyük bölümü işçidir ve
onlara bu hatırlatılmalıdır.

Türkiye işçi marşları
ve halk şarkıları
dağarcığından önemli
bir derleme
olan bu kitap,
tam da
meydanların
şenlendiği şu sıralarda
çok yararlı
olabilir

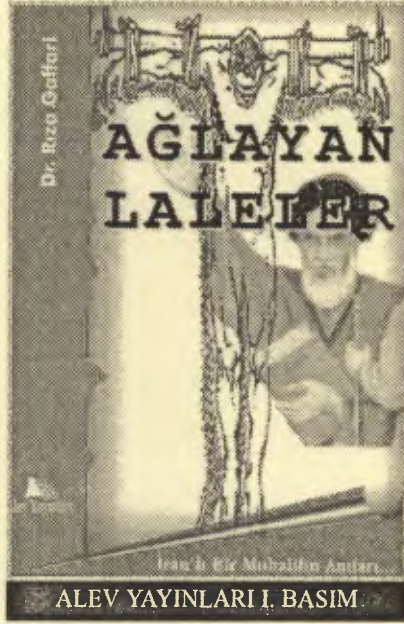
Son sıralarda yalnızca ulusal kültürel
özerklikten söz ediliyor.
Tabii ki buna da karşı değiliz ama asıl önemli olan
sınıfsal kültürel
özerkliktir.
Türk, Kürt, Laz ve dünyalı
her kökenden gelen işçi milleti olarak
kendi kültürel özerkliğimizi,
hatta bağımsızlığımızı
türkülerimizle,
marşlarımızla da
yükseltelim.

TKP'nin
eski Genel Sekreteri
İ. Bilen,
yani Laz İsmail,
yani S. Üstüngel,
yalnızca siyaset adamı
değildi,
bir tarih hazinesi ve tatlı
dilli bir edebiyatçıydı

Bu kitapta tarih de,
tatlı bir anlatım da
bulacaksınız.
Yazarın yukarıda sıralanan adlarını okuyan
genç arkadaşlar,
neden bu kadar çok adı varmış diye
biraz içerleyebilirler.
Ama bu kadar çok baskı görmüş
bir hareketin içinde, önünde yer alınca,
güvenlik gereği
bu kadar çok da ad gerekiyor.

İran'daki
şeriatçı rejimin
sallanmaya başladığı
şu sıralarda
bu rejimin
iç yüzünü
daha iyi anlamak için
okunmasında
yarar olan
bir kitap.

Şeriatçı İran'da yaşamış on yıllık zindan deneyimini
aktaran bu kitabı okuyunca, şeriatçı İran ile
sözde cumhuriyetçi Türkiye arasında
önemli bir yarışma alanını da farkedeceksiniz:
İşkence.

Bizce Türkiye bu alanda iddialıdır.
İran'da olanları okuyup, bunları yerli işkence olaylarıyla
karşılaştırabilirsiniz.

Akla şu soru geliyor: Acaba Türkiye'de de şeriat mı
egemen, yoksa hangi kılıkta
-şeriatçı ya da cumhuriyetçi-
olursa olsun burjuvazi,
eğer dişini geçirebiliyorsa,
işkenceci midir?

KİTAP

ALEV YAYINLARI YAYIN DİZİNİ VE FİYAT LİSTESİ

* ALEVİLİK DİZİNİ

1 Ekim 1999'dan geçerli

OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP İNSANDIR (6. Basım)..... (YENİ).....	R. YÜRÜKOĞLU	3.000.000
HÜNKAR HACI BEKTAŞI VELİ "BİLİM BUTÜN DEĞERLERİN ÜSTÜNDEDİR".....(YENİ ÇIKTI).....	İsmail KAYGUSUZ	1.500.000
ALEVİLİK İNANÇ, KÜLTÜR, SİYASET TARİHİ ve ULULARI (Cilt 1).....	İsmail KAYGUSUZ	2.500.000
ALEVİLİKTE DAR (2.Baskı).....	İsmail KAYGUSUZ	1.500.000
GÖRMEDİĞİM TANRIYA TAPMAM (Alevilik-Kızılbaşlık ve Materyalizm).....	İsmail KAYGUSUZ	2.500.000
SİVAS KATLIYAMI ve ŞERİAT(Genişletilmiş 3. Baskı).....	Lütfi KALELİ	3.000.000
ALEVI-SÜNNİ İNANCINDA MEVLANA, YUNUS ve HACI BEKTAŞ GERÇEĞİ (2. Baskı).....	Lütfi KALELİ	2.500.000
ALEVİLERDE HALK MAHKEMELERİ (Cilt 1).....	Av. İsmail METİN	2.000.000
ALEVİLERDE HALK MAHKEMELERİ (Cilt 2).....	Av. İsmail METİN	2.000.000
PIRSULTAN ABDAL (Resimli 1. Hamur).....	Battal PEHLİVAN	5.000.000
ALEVİLER ve CANLI FOTOĞRAFLAR.....	H. Ali BİNGÖL	1.500.000
ALİ ÖZSOY DEDE (Görüşler ve Şiirler).....	Söyleşi	1.000.000

* SİYASAL DİZİN

SOSYALİZM NEDİR ?.....(ARAŞTIRMA-İNCELEME).....	R. YÜRÜKOĞLU	5.000.000
DOĞU ASYA KRİZİ.....(YENİ ÇIKTI).....	R. YÜRÜKOĞLU	1.000.000
SOSYALİZMİN ÇÖZÜLÜŞÜ ÜZERİNE ÜÇ MAKALE.....	R. YÜRÜKOĞLU	1.500.000
FAŞİZM VE BURJUVA DEMOKRASİSİ.....	R. YÜRÜKOĞLU	2.500.000
MARKSİZMDE İŞÇİ SINIFININ KAPSAMI VE TÜRKİYE.....	Emine ENGİN	1.500.000
DR. BEDİR AYDEMİR-YAŞAMI VE GÖRÜŞLERİ.....		2.500.000
TKP PROGRAMI.....		1.000.000
TKP 8. KONGRE BELGELERİ.....		1.000.000
ROMANYA'DA KARŞI DEVRİM.....	Mercan KÖKLÜ	1 250.000
METAL İŞ KOLUNDA SENDİKA BİRLİK SORUNU		
VE TÜRK METALDE BİRLİK.....	A. Baba İshak-M.KÖKLÜ	800.000

* EDEBİYAT DİZİNİ

AĞLAYAN LALELER.....(YENİ ÇIKTI).....	Dr. Rıza GHAFARI	3.000.000
SAVAŞ YOLU.....(YENİÇIKTI).....	İsmail BİLEN	1.500.000
İSTANBUL HEMŞEHİRİLERİ.....	İsmail BİLEN	1.500.000
NAZIMIN ÇİLESİ.....	Radi FİŞ	3.000.000
PLANKIA MAGNA (Roman) (ANTİK ANADOLU TARİHİ ÜZERİNE BİR (ROMAN).....	İsmail KAYGUSUZ	3.000.000
SESİN SESİ (Öykü).....	H.Ali BİNGÖL	1.000.000
OKUNMAMIŞ KİTAP (Öykü).....	H.Ali BİNGÖL	1.000.000
UMUT BOYU (Roman).....	Hasan ÖZTÜRK	2.000.000
ALEVI BEKTAŞI FIKRALARI (2.Baskı).....	Battal PEHLİVAN	1.500.000

* ŞİİR DİZİNİ

İŞÇİ MARŞLARI VE HALK ŞARKILARI.....	Mercan KÖKLÜ	2.500.000
ŞAHDAMARI.....	Derviş KEMAL	1.500.000
BİR DOST BİR POST YETER BANA (2. Baskı).....	İpek BAYRAK	1.000.000
ÇORUMLU HALK OZANLARI (Antoloji).....	Hüseyin ÇIRAKMAN	1.500.000
KIVILCIM YAĞMURU.....	Abidin AYDIN	1.000.000
ACILARIN IRMAĞI DİRENCE MEME.....	Refik UĞUR	1.000.000
ÖLÜM ÇÖZDÜ UÇKURUNU.....	Mesul YAR	1.000.000
GÜLÜŞLERİ ÇİÇEK KOKAR.....	M.Ali TELEK	1.000.000

* YENİ ÇIKACAKLAR

SİLVANLI KADINLAR-KISIR-SATILIK.....(TİYATRO OYUNU).....	İsmail KAYGUSUZ	
BABA ERENLER-ÖĞLAN ŞEYH MAŞUKİ DURUŞMASI.....(TİYATRO OYUNU).....	İsmail KAYGUSUZ	
PASCAL İLE STEPHANIE-PLANKIA MAGNA.....(TİYATRO OYUNU).....	İsmail KAYGUSUZ	
OKUMAYA KENDİNİZDEN BAŞLAYIN.....(Şiir).....	Murat KOÇAK	

Yeniçarşı Cad. Çelebi İşhanı, No: 26/5 Galatasaray/İstanbul

Tel/Fax: (0212) 292 10 16

E- posta: idilv@artemis.cfcs.net

Cağaloğlu İrtibat: Piyerloti cad. No: 17/4 Çemberlitaş Tel: 516 84 64

İsmail Kaygusuz'dan çok yakında iki yeni çalışma

1) "Dünya Mülkü Halkındır" Dedi **BABA RESUL** (Oyun 4 Bölüm)

Oyundan bazı sahne başlıkları:

Ayna Dövlle Dede Bir Destan Yaratıyor

Baba İlyas Erleri... Görelim Hele Neler İşlediler

Sultan Alaaddin Keykubat Fetihlere ve Keklik Kebabına Doymuyordu

***Bir Varmış Bir Yokmuş, Tanrı Köylü Kılığında Yeryüzünde Dolaşırken
Baba İlyas'la Buluşmuş***

Selçuklu Sarayında Bir Babai Var...

Sultan Gıyaseddin Kubadabad'da ... Dipsiz Bir Kuyuda

***Malya Malya Kanlı Malya
Ah O Demir Donlu Frenkler Vardı Ya!***

2) ...**VE DARBE GÜNLERİ** (Üniversite ve Bilimsel Araştırma çevresinden gözlem, anı ve öyküler)

Bazı alt başlıklar:

Bilim Adamı Olmak veya Olamamak

Ölüme Kılpayı ve Osman'ın Karnındaki Kan Şeridi

79 Güzünde Biri Günün Soluk Kesici Tedirginliği

Koridorlardaki Postal Sesleri

Darbe Gecesi

Müze Bahçesinde Bir Arkeoloji Semineri

Dergimizi
dağıtım şirketleri
aracılığıyla dağıtmıyoruz.
Abone olma ve abone bulma
konusunda
siz okurlarımıza
güveniyoruz.
Bunun dışında
siz okurlarımızın
düşünce ve yazıyarakızla
dergiye katkılarınızı bekliyoruz.

SEVGİYLE